

LITET BLIR STORT TILLSAMMANS – BETONING PÅ ATT FRÄMJA MILJÖANSVAR

ERFARENHETER FRÅN ERASMUS+ PARTNERSKAP FÖR
SAMARBETE SOM KOORDINERAS AV FINLÄNDSKA AKTÖRER

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Erasmus+
Förenar och berikar.

Rapporter och utredningar 2024:5b

© Utbildningsstyrelsen

Rapporter och utredningar 2024:5b

ISBN 978-952-13-6958-2 (pdf)

ISSN-L 1798-8918

ISSN 1798-8926 (pdf)

Ombrytning: PunaMusta Oy/Sisältö- ja suunnittelupalvelut

www.utbildningsstyrelsen.fi

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANDRAG	4
1. INLEDNING	5
2. BAKGRUND	6
3. UTREDNINGENS MÅL OCH SYFTE	11
3.1 Metoder	11
3.2 Utredningens struktur	12
4. VAL OCH KARTLÄGGNING AV ERASMUS+ KA2-PROJEKT SOM KOORDINERAS AV FINLÄNDSKA PROJEKTAKTÖRER UTIFRÅN SLUTRAPPORTERNA	14
4.1 Granskningsperspektiv för de valda Erasmus+ KA2-projekten och deras eventuella effekt på främjandet av miljöansvar i projekten	14
4.2 Erasmus+-KA2-partnerskap för samarbete med fokus på miljöansvar som ingick i utredningen och projektens granskningsperspektiv	15
5. ERFARENHETER, POTENTIELLA IDÉER OCH INNOVATIV PRAXIS	18
5.1 Enkät till ansvarspersonerna för Erasmus+ partnerskap för samarbete med fokus på miljöansvar om innovativ praxis inom projekten	18
5.2 Enkätens resultat	21
6. ERASMUS+-PROGRAMMETS MÖJLIGHETER ATT FRÄMJA MILJÖANSVAR I PARTNERSKAP FÖR SAMARBETE	36
6.1 Tillvägagångssätt som främjar projektverksamhet i Erasmus+ partnerskap för samarbete	36
6.2 Projektaktörernas rekommendationer för att främja miljöansvar	38
6.3 Bestående effekter av Erasmus+ partnerskap för samarbete och deras betydelsefulla tillvägagångssätt	38
7. SLUTSATSER	41
BILAGOR	
BILAGA 1. Valda Erasmus+ KA2-projekt som koordinerats av finländska aktörer	43
BILAGA 2. Enkät som skickats till Erasmus+ KA2-projektaktörer	63
BILAGA 3. Centrala resultat från Erasmus+ KA2-projektaktörernas workshop	66
Workshoppens program	66
Workshoppens innehåll och metoder	67
Workshopparnas sammanfattning, centrala diskussionsämnen och centrala synpunkter	69
BILAGA 4. Förteckning över informationskällor	80

SAMMANDRAG

Erasmus+-programmet som finansieras av Europeiska unionen stöder europeiska projekt som främjar internationalism och samarbete inom utbildning, ungdomsområdet samt idrott och motion. Syftet med programmet är att stödja utbildningsmässig, professionell och personlig utveckling inom utbildnings-, ungdoms- och idrottssektorn i Europa och partnerländerna, att främja hållbar tillväxt, miljöansvar, sysselsättning, social sammanhållning och innovation samt att stärka den europeiska identiteten och samhälleligt deltagande. Dessutom främjar Erasmus+-programmet högklassig utbildning, kompetens, digitalisering och mobilitet inom lärande för elever, studerande, lärare och utbildare samt europeiskt samarbete, inkludering, spetskompetens, kreativitet och innovationer för organisationer inom utbildningssektorn.

År 2023 utreddes på uppdrag av Utbildningsstyrelsen hur miljöansvaret förverkligas i Erasmus+ partnerskap för samarbete som koordineras av finländska aktörer. Dessutom kartlades Erasmus+ partnerskapens potentiella idéer, inkluderande tillvägagångssätt och innovativa praxis.

Vid granskningen av den eventuella effekt som Erasmus+ KA2-partnerskap för samarbete haft användes fallstudiemetod och dokumentanalys genom att analysera handlingar från ansöknings- och rapporteringssystemet för Erasmus+ KA2-partnerskap för samarbete, som innehåller information om projektens planering, genomförande, resultat och effekt. Som forskningsmetod användes dessutom en enkätundersökning genom att skicka elektroniska enkäter till ansvarspersonerna för partnerskapen för samarbete för att utreda förmånstagarnas upplevelser och observationer av projektets effekter på främjandet av miljöansvar. I slutet av september ordnades en workshop för projektaktörerna där man utvärderade effekterna av projekten genom att dela innovativ praxis och vidareutvecklade potentiella idéer för fortsatt utveckling.

Enligt utredningen erbjöd Erasmus+-projekten möjligheter till interkulturell växelverkan och förståelse för mångfald. Det internationella samarbetet stärkte tron på att det är möjligt att svara på utmaningarna som klimatförändringen orsakar. Projekten främjade ekologiskt hållbar och ansvarsfull verksamhet, ökade deltagarnas förståelse för olika kulturer och miljöer samt ökade deras beredskap att agera i en internationell miljö. Målet med projekten var en ekologiskt hållbar och ansvarsfull verksamhet i det egna livet. I projekten gick man från medvetenhet till verksamhet och lösningar.

Undervisningspersonalens yrkesskicklighet utvecklades, föräldrarna deltog aktivt i att genomföra programmet och eleverna inkluderades i projektplaneringen. Samtidigt utvecklades deltagarnas sociala färdigheter och deras färdigheter i kritiskt tänkande. Projektaktörerna valde ofta att samarbeta med aktörer som delade samma värdegrund. Pedagogiken, undervisningsmaterialet och undervisningstekniken utvecklades tillsammans med fokus på miljövänliga lösningar.

Utifrån utredningens resultat främjade projekten miljöansvar och miljökompetens genom att öka medvetenheten om klimatförändringens mångformighet och dess olika effekter på olika håll i världen.

1. INLEDNING

Erasmus+ är ett EU-finansierat program som stöder projekt som främjar internationalisering inom utbildningen, ungdomsområdet samt idrott och motion i olika europeiska länder. Erasmus+ KA2-partnerskap för samarbete främjar samarbetet mellan organisationer och institutioner. Syftet med programmet är att stödja utbildningsmässig, professionell och personlig utveckling inom utbildnings-, ungdoms- och idrottssektorn i Europa och partnerländerna, att främja hållbar tillväxt, sysselsättning, social sammanhållning och innovation samt att stärka den europeiska identiteten och aktivt medborgarskap.

Dessutom främjar Erasmus+-programmet högklassig utbildning, kompetens och mobilitet inom lärande för elever, studerande, lärare och utbildare samt europeiskt samarbete, inkludering, spetskompetens, kreativitet och innovationer för organisationer inom utbildningssektorn; icke formellt lärande och aktivt deltagande bland unga och ungdomsarbetare samt samarbete, inkludering, kreativitet och innovation i ungdomsorganisationer; samt mobilitet med inriktning på idrottstränares och idrottspersonalens lärande samt samarbete, inkludering, kreativitet och innovation i motions- och idrottsorganisationer.

I konsekvensbedömningen av Erasmus+-programmet används indikatorer som godkänts av Europeiska kommissionen och som fungerar som mätare för att följa upp effekterna av projekten. Indikatorerna utgör grunden för utvärderingen av effekten. Med hjälp av dem kan man bedöma om man har lyckats genomföra programmet och vilka förändringar som har skett i målgruppen och deras omgivning. Indikatorerna ger inte bara objektiv information om programmets effektivitet, utan återspeglar också de uppställda målen och hjälper till att rikta in den framtida verksamheten bättre än tidigare.

Inom Erasmus+-programmet har man under 2014–2022 genomfört flera Erasmus+ KA2-partnerskap för samarbete som fokuserat på att främja miljöansvar. Syftet med denna utredning är att kartlägga förmånstagarnas erfarenheter av och idéer om de betydelsefulla tillvägagångssätt som utvecklats inom Erasmus+-KA2-projekt med fokus på miljöansvar som inletts 2017–2020, som redan avslutats och som koordinerats av finländska projektaktörer. Utredningen syftar dessutom till att få kunskap om effekterna och resultaten av projekten samt att identifiera innovativ praxis och potentiella innovationer som eventuellt kan utnyttjas i kommande projekt.

Som utredningens teoretiska bakgrund används Erasmus+ KA2-projektens ansöknings- och rapporteringssystem, som innehåller information om projektens planering, genomförande, resultat och effekter samt projektens slutrapporter och respons på utvärderingen. Uppgifterna om projektens resultat kompletterades med enkäter som skickades till ansvarspersonerna för de valda projekten samt med en workshop riktad till projektaktörerna där innovativ praxis delades och idéer för projektens potentiella vidareutveckling bearbetades.

Syftet med utredningen är att erbjuda autentisk information om de avslutade Erasmus+ KA2-projektens effekter och resultat till de aktörer och beslutsfattare som planerar och genomför motsvarande projekt. Dessutom strävar man med utredningen efter att uppmuntra nya projektaktörer att utnyttja bästa praxis från projekten och vidareutveckla innovativa lösningar för att utveckla utbildning, ungdomsområdet samt motion och idrott.

2. BAKGRUND

I Erasmus+ partnerskap för samarbete kan deltagarorganisationerna skaffa sig erfarenhet av internationellt samarbete, förbättra sina färdigheter och samtidigt producera högklassiga och innovativa resultat. Storleken och omfattningen på partnerskapen för samarbete kan variera beroende på projektets mål, deltagarorganisationer, förväntade effekter och andra faktorer, och verksamheten kan anpassas enligt dessa faktorer. I den kvalitativa utvärderingen av projekten beaktas målen för samarbetet och typen av organisationer som deltar. I enlighet med denna logik erbjuds organisationerna två typer av partnerskap som gör det möjligt för dem att arbeta, lära sig och växa tillsammans:

- Samarbetspartnerskap
- Småskaliga partnerskap.

Programområde 2 inom Erasmus+ KA2 stöder partnerskap för samarbete och följande insatstyper:

- Partnerskap för samarbete, såsom samarbetspartnerskap och småskaliga partnerskap
- Partnerskap för spetskompetens, såsom yrkeskunskapscentrum och Erasmus Mundus-insatsen
- Partnerskap för innovation, såsom innovationsallianser och framtätsyftande projekt
- Kapacitetsuppbyggnadsprojekt inom högre utbildning, inom yrkesutbildning, på ungdomsområdet och på idrottsområdet
- Ideella europeiska motions- och idrottsevenemang.

Man förväntar sig att insatserna kommer att främja programmets prioriterade områden avsevärt och ha en positiv och långvarig inverkan på deltagarorganisationerna och de system som reglerar dessa insatser, samt på organisationerna och personerna som direkt eller indirekt deltar i verksamheten som ordnas. Erasmus+ partnerskapen för samarbete förväntas leda till att innovativa metoder utvecklas, sprids och genomförs på lokal, regional, nationell, EU- eller global nivå. Under projektets livscykel genomför organisationerna många slags aktiviteter som varierar från traditionell till mer kreativ och innovativ verksamhet, och organisationerna kan välja den kombination av dessa som bäst främjar projektets mål i relation till dess tillämpningsområde och partnerskapets färdigheter.

Beroende på vilken sektor och typ av sökande som behandlas administreras Erasmus+ KA2-projekten antingen av nationella programkontor eller av Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kultur (EACEA). Europeiska kommissionen fastställer årligen gemensamma prioriteringar och mål för olika sektorer inom utbildning, ungdomsverksamhet, motion och idrott på Erasmus+-nivå. Därför strävar man med partnerskap för samarbete utöver att utveckla färdigheterna hos de organisationer som deltar i projektet även efter att främja uppnåendet av prioriteringarna genom partnerskapens resultat. Arbetet i projekten ska avgränsas i förhållande till en eller flera av dessa prioriteringar, och de ska väljas i ansökningsskedet. När projektförslagen utarbetas rekommenderas det också att man bekantar sig med resultaten av tidigare projekt som finansierats utifrån likadana prioriteringar för att säkerställa konsekvens och undvika överlappningar samt gradvis utnyttja redan erhållna resultat och främja olika branschers gemensamma utveckling.

För att bättre kunna kombinera prioriteringarna på EU-nivå med särskilda behov på nationell nivå kan Erasmus+-programmets nationella programkontor dessutom definiera en eller flera prioriteringar på EU-nivå som särskilt viktiga i deras nationella verksamhetsmiljö, så att organisationerna uppmuntras att koncentrera sig på dessa utvalda sektorer under ett visst år.

År 2023 ska ett eller flera av följande prioriterade områden betonas i partnerskap för samarbete:

Inkludering och mångfald inom alla utbildnings-, ungdoms-, motions- och idrottssektorer: Programmet stöder projekt som främjar social inkludering och syftar till att förbättra tillgängligheten för personer som har färre möjligheter än andra. Sådana personer är bland annat personer med funktionsnedsättning eller invandrarbakgrund, personer som bor på landsbygden och i avlägsna områden, personer som lider av ojämlikhet mellan könen, personer med socioekonomiska svårigheter samt personer som eventuellt utsätts för diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Genom projekten utnyttjas Erasmus+-programmets möjligheter att överkomma hinder för dessa personer, och man strävar efter att skapa inkluderande miljöer som främjar likabehandling och jämställdhet och svarar på behoven hos en större gemenskap. På detta prioriterade område stöder programmet projekt som främjar utbildning och underlättar integrationen av människor som flyr från kriget i Ukraina i deras nya lärmiljöer.

Miljön och bekämpning av klimatförändringen: Målet med programmet är att stödja en ökad medvetenhet om den gröna omställningen, miljöutmaningarna och klimatutmaningarna inom alla sektorer. Företräde ges projekt där man strävar efter att utveckla kompetensen inom olika sektorer som är viktiga med tanke på hållbarheten och utarbeta kunskapsstrategier och metoder inom den gröna sektorn, samt framtidsinriktade läroplaner som svarar bättre på individens behov. Programmet stöder också försök med innovativ praxis så att elever, anställda och ungdomsarbetare kan bli verkliga förändringsaktörer (till exempel i att spara resurser, minska energiförbrukningen och avfall, kompensera koldioxidavtrycket och göra hållbara val i fråga om mat och transport). Företräde ges också projekt som möjliggör beteendeförändringar i individuella val, konsumtionsvanor och levnadsvanor genom utbildning, ungdomsverksamhet samt idrotts- och motionsverksamhet. Hit hör också projekt för att utveckla utbildningarnas och utbildningsområdets ledares hållbarhetskompetens och stödja deltagarorganisationernas planerade tillvägagångssätt för miljöhållbarhet.

Svara på den digitala förändringen genom att utveckla digitala färdigheter, motståndskraft mot störningar och kapacitet Programmet stöder digitaliseringsplaner vid läroanstalter på lägre grundskolenivå, högre grundskolenivå och mellanstadiet samt inom yrkesutbildning, högskoleutbildning och vuxenutbildning. Företräde ges projekt som syftar till att öka läroanstalternas kapacitet och beredskap att hantera en effektiv övergång till digital utbildning. Programmet stöder en ändamålsenlig användning av digital teknik i undervisning, utbildning, ungdomsverksamhet samt i motion och idrott för lärande, utvärdering och inkludering. I detta ingår utveckling av sakkunskap om användningen av digital pedagogik och digitala verktyg för lärare, inklusive tillgänglig och assisterande teknik samt skapande och innovativ användning av digitalt utbildningsinnehåll. Till detta hör också att utveckla hela befolkningens digitala färdigheter och kompetens med hjälp av lämpliga program och initiativ. Särskild uppmärksamhet fästs vid att främja jämställdheten mellan könen och att ingripa i skillnader i tillgången till och utnyttjandet av digital teknik bland underrepresenterade grupper. Programmet stöder också användningen av europeiska ramar för utbildares, medborgarnas och organisationers digitala kompetens.

Gemensamma värderingar, medborgarverksamhet och deltagande Programmet stöder ett aktivt medborgarskap och etiska principer för livslångt lärande och främjar utvecklingen av sociala och interkulturella färdigheter, kritiskt tänkande och medieläskunnighet. Företräde ges åt projekt som erbjuder personer möjlighet att delta i samhällelig verksamhet, socialt engagemang och samhällsengagemang genom formellt eller informellt lärande, såsom verksamhet som syftar till att öka medvetenheten om Europaparlamentsvalet 2024 och främja deltagandet i det. Därtill prioriteras projekt som ökar medvetenheten om och förståelsen för EU:s situation, särskilt när det gäller EU:s

gemensamma värderingar, enhetlighet och mångfald samt människors kulturella identitet och medvetenhet samt det sociala och historiska arvet. Utöver de allmänna prioriteringarna ovan har olika sektorer särskilda mål.

Syftet med Erasmus+ partnerskap för samarbete är att producera följande resultat för deltagarorganisationerna:

- innovativt utbud för målgrupperna, t.ex. mer attraktiva utbildningsprogram som motsvarar individuella behov och förväntningar, användning av inkluderande tillvägagångssätt och digitala metoder, nya eller bättre förfaranden för erkännande och validering av kompetens, effektivisering av verksamheten till de lokala samfundens fördel, nya eller bättre sätt att tillfredsställa behoven hos målgrupper som har färre chanser än andra samt att hantera skillnader i lärresultat som grundar sig på geografisk och socioekonomisk ojämlikhet, nya tillvägagångssätt för att hantera social, etnisk, språklig och kulturell mångfald, nya tillvägagångssätt för att stöda konkurrenskraft och sysselsättning i synnerhet på regional och lokal nivå, möjlighet att få Europeiska utmärkelser för språkprojekt för språkinlärning eller språkundervisning
- en modernare, mer dynamisk, mer engagerad och mer professionell verksamhetsmiljö inom organisationen där man är beredd att tillägna sig god praxis och nya metoder, bland annat digitala färdigheter, i den dagliga verksamheten, som är öppen för synergier med organisationer inom andra branscher eller socioekonomiska sektorer och där personalens yrkesskicklighet utvecklas genom strategisk planering enligt vars och ens egna behov och organisationens mål
- bättre professionella och övriga färdigheter att agera på EU-nivå eller internationell nivå: bättre ledarskapsfärdigheter och internationaliseringsstrategier, närmare samarbete med utländska partner eller partner som representerar andra sektorer inom utbildnings- och ungdomsområdet och/eller andra socioekonomiska sektorer, större ekonomiska resurser (förutom EU-finansiering) för anordnande av EU-projekt eller internationella projekt inom utbildnings- och ungdomsområdet, beredning, genomförande, uppföljning och vidare åtgärder av högre kvalitet för EU-projekt eller internationella projekt
- ökad kunskap och medvetenhet om idrott och motion
- ökad medvetenhet om idrottens och motionens betydelse i att främja social inkludering, lika möjligheter och sunda levnadsvanor.

De finansierade projekten har sannolikt också en positiv inverkan på personer som deltar i verksamheten direkt eller indirekt, till exempel på följande sätt:

- ökad initiativförmåga och företagande
- förbättrade språkkunskaper
- förbättrade digitala färdigheter
- djupare kännedom om social, etnisk, språklig, könsmässig och kulturell mångfald samt olika förmågor och en positivare inställning till dem
- bättre kompetens som ökar anställbarheten och möjligheterna att bli företagare (inklusive samhälleligt företagande)
- aktivare samhälleligt deltagande
- en mer positiv inställning till den europeiska integrationen och EU:s värderingar
- bättre förståelse och identifiering av färdigheter och examina i Europa och på andra håll i världen
- utveckling av kompetens i anslutning till den egna yrkesprofilen (till exempel undervisning, utbildning, ungdomsarbete eller träning)
- bättre kännedom om praxisen inom utbildnings-, ungdoms-, motions- och idrottsområdet, om politik och om system i olika länder

- bättre förståelse för förhållandet mellan formell och informell utbildning, yrkesutbildning och andra former av lärande samt å andra sidan arbetsmarknaden
- fler möjligheter till professionell utveckling
- ökad arbetsmotivation och nöjdhet
- mer tid som tillbringas med idrott och motion.

På systemnivå förväntas projekten leda till en modernisering av utbildningssystemen och ungdomspolitikerna och stärka sektorernas systems förmåga att svara på de största utmaningarna i dagens värld: miljöhållbarhet, digital förändring, sysselsättning, ekonomisk stabilitet, ekonomisk tillväxt samt behovet att främja sociala färdigheter, medborgar- och mångkulturella färdigheter, interkulturell dialog, demokratiska värderingar och grundläggande rättigheter, inkludering i samhället, psykisk hälsa och välbefinnande, jämlikhet och aktivt deltagande i samhället, kritiskt tänkande och medieläskunnighet.

Mål för Erasmus+ partnerskap för samarbete

- Kvaliteten på utbildning, ungdomsarbete samt idrott och motion i Europa och resten av världen förbättras, ökad kompetens och dragningskraft samt bättre möjligheter att delta för alla.
- Systemen inom utbildnings- och ungdomsområdet motsvarar bättre arbetsmarknadens behov och de möjligheter arbetsmarknaden erbjuder och är närmare kopplade till näringslivet och det omgivande samhället.
- Kvaliteten på undervisningen och bedömningen av grundläggande och generella färdigheter – särskilt företagarfärdigheter, färdigheter med anknytning till socialitet och nationalitet, mångkulturella färdigheter och språkkunskaper, kritiskt tänkande, digitala färdigheter samt medieläskunnighet – förbättras.
- Synergierna och kontakterna mellan olika nationella utbildnings- och ungdomsområden ökar och övergången mellan dem underlättas; användningen av europeiska referensinstrument för identifiering och erkännande av kompetens och kvalifikationer samt deras öppenhet effektiviseras.
- Användningen av läroresultaten ökar som stöd för undervisningen, i bedömningen samt när man beskriver och definierar examina, examensdelar och läroplaner.
- Medvetenheten om den sociala mångfalden och öppenheten mot den ökar och inkluderingen och tillgängligheten i utbildningssystemen och utbildningsmöjligheterna förbättras.
- Mellan myndigheterna inom utbildnings- och ungdomsområdena uppstår nytt regionalt och nationellt samarbete, och detta samarbete ökar.
- I utbildnings- och ungdomsområdets system används informations- och kommunikationsteknik och öppna läroresurser på ett mer strategiskt och integrerat sätt.
- Motivationen att studera språk ökar tack vare innovativa undervisningsmetoder eller eftersom studierna har ett bättre samband med de praktiska språkkunskaper som förutsätts på arbetsmarknaden.
- Växelverkan mellan praxis, forskning och politik stärks.
- Deltagandet i motions- och idrottsverksamhet som en verksamhet som förbättrar hälsan och välbefinnandet ökar.
- Kunskapen om hur man bekämpar gränsöverskridande hot mot idrottens integritet, såsom doping, manipulering av resultat och våld samt all slags intolerans och diskriminering, ökar, och det erbjuds bättre stöd för motionens och idrottens goda förvaltning samt idrottarnas dubbelkarriärer.
- Volontärverksamheten inom motions- och idrottssektorn ges mer erkännande.
- Mobiliteten för volontärer, tränare, ledare och anställda i icke-vinstdrivande organisationer inom motions- och idrottsbranschen ökar.
- Social inkludering och lika möjligheter inom motions- och idrottsbranschen ökar.

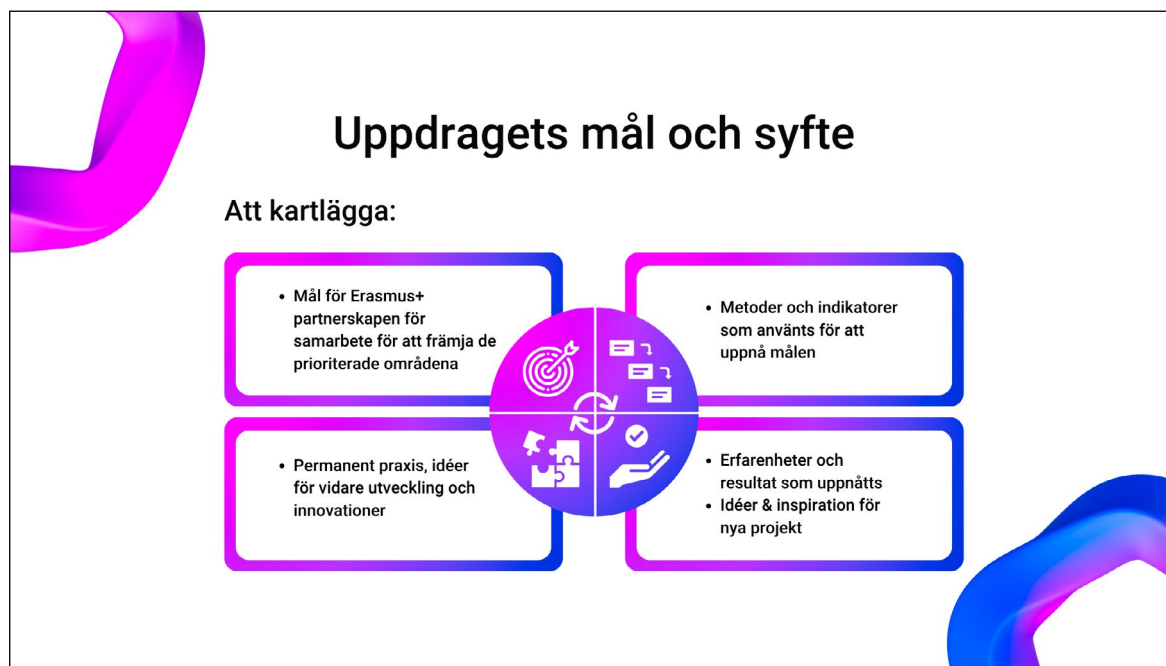
Finländska aktörer har aktivt koordinerat och deltagit i Erasmus+ KA2-projekt. I denna utredning granskas projekt med fokus på inkludering och mångfald samt miljöansvar som koordineras av finländska förmånstagare och där man har strävat efter att utveckla innovativ praxis och potentiella utvecklingsidéer inom de prioriterade områdena inkludering och mångfald samt miljöansvar.

3. UTREDNINGENS MÅL OCH SYFTE

Syftet med utredningen är att kartlägga förmånstagarnas erfarenheter av och idéer om de potentiella innovationer och betydelsefulla tillvägagångssätt som utvecklats inom Erasmus+ KA2-projekt med fokus på miljöansvar som inletts 2017–2020, som redan avslutats och som koordinerats av finländska projektaktörer. Utredningen syftar dessutom till att få kunskap om effekterna och resultaten av projekten samt att identifiera innovativ praxis och potentiella innovationer som eventuellt kan utnyttjas och vidareutvecklas i kommande projekt

Syftet med utredningens resultat är att erbjuda autentisk information om effekter och resultat från avslutade Erasmus+ KA2-projekt som fokuserade på miljöansvar till de aktörer och beslutsfattare som planerar och genomför motsvarande projekt. Dessutom strävar man med utredningen efter att uppmuntra nya projektaktörer att utnyttja bästa praxis och inkluderande tillvägagångssätt från projekten samt att utveckla nya innovativa lösningar för att utveckla utbildning, ungdomsområdet samt motion och idrott.

BILD 1. UTREDNINGENS MÅL OCH SYFTE

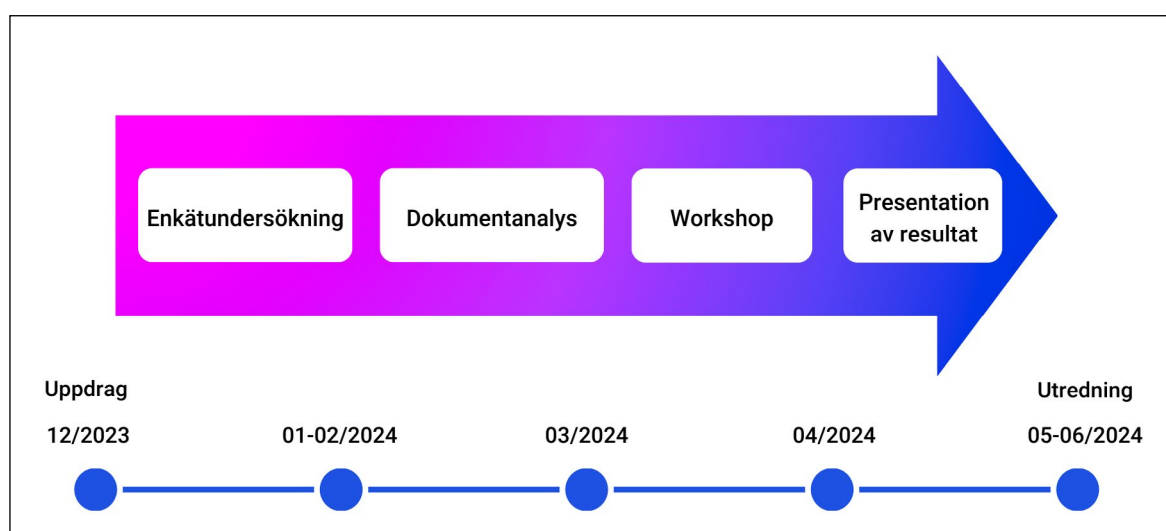
3.1 Metoder

Utredningens utgångspunkt är Erasmus+ KA2-projektens ansöknings- och rapporteringssystem, som innehåller information om projektens planering, genomförande, resultat och effekter. I utredningen utnyttjades dessutom slutrapporterna och utvärderingsresponsen för de valda projekten, som innehöll beskrivningar av projektens resultat. Uppgifterna om projektens resultat kompletterades med enkäter som skickades till ansvarspersonerna för de valda projekten samt med en workshop riktad till projektaktörerna där innovativ praxis delades och idéer för potentiell vidareutveckling bearbetades. Alla 17 utvalda projekt hör till programtypen Erasmus+ KA2

(Innovationssamarbete och utbyte av god praxis) och omfattar olika utbildningsområden (allmänbildande utbildning, yrkesutbildning, vuxenutbildning, högskoleutbildning och ungdom).

Vid granskningen av den eventuella effekten av Erasmus+ KA2-projekt med fokus på miljöansvar användes fallstudiemetoden. Som metoder användes dessutom dokumentanalys, genom att analysera dokumenten i Erasmus+ KA2-projektens ansöknings- och rapporteringssystem, som innehåller information om projektens planering, genomförande, resultat och effekt. Genom att analysera dessa skriftliga källor kunde man identifiera hur Erasmus+ KA2-projektens mål och planer uppnåddes samt vilka resurser, material, verktyg, innovationer och varaktiga tillvägagångssätt som projekten producerade med tanke på miljöansvaret. Som forskningsmetod användes också en enkätundersökning genom att skicka elektroniska enkäter till ansvarspersonerna för Erasmus+ KA2-projekten för att utreda deras upplevelser och observationer av projektets effekter på miljöansvaret. Genom enkäterna utvärderades deltagarnas medvetenhet om dessa teman före och efter projektet samt förmånstagarnas synpunkter på projektets effekter. Dessutom bedömde projektaktörerna inom olika projekt effekterna av projekten genom att dela med sig av innovativa metoder och tillsammans vidareutveckla potentiella utvecklingsidéer i en workshop avsedd för projektaktörer som ordnades i slutet av september.

FIGUR 2. UPPDRAGETS SKEDEN I UTREDNINGEN OM ERASMUS+ PARTNERSKAP FÖR SAMARBETE.

3.2 Utredningens struktur

Utredningen är strukturerad på följande sätt:

Kapitel 1 är en inledning där referensramen för Erasmus+ KA2-partnerskap för samarbete presenteras.

I kapitel 2 beskrivs Erasmus+-programmets bakgrund.

I kapitel 3 ges bakgrund till de valda Erasmus+ KA2-partnerskapen för samarbete med deras syften, metoder och struktur.

I kapitel 4 beskrivs utredningsmaterialet och den projektspecifika analysen.

I kapitel 5 presenteras erfarenheterna från enkäten.

I kapitel 6 granskas utredningens fynd.

I kapitel 7 presenteras utredningens slutsatser.

Bilaga 1 innehåller korta beskrivningar av de valda Erasmus+ KA2-partnerskapen för samarbete som koordineras av finländska aktörer och som fokuserar på miljöansvar.

Bilaga 2 innehåller en enkät som skickats till de valda Erasmus+ KA2-projektaktörerna.

Bilaga 3 presenterar programmet, innehållet, metoderna, resultaten samt de centrala diskussionsämnena och synpunkterna för workshoptsdagen som ordnades för Erasmus+ KA2-projektaktörerna i september 2023 samt ett sammandrag av workshoparna.

Bilaga 4 innehåller en strukturerad förteckning över informationskällor.

4. VAL OCH KARTLÄGGNING AV ERASMUS+ KA2-PROJEKT SOM KOORDINERAS AV FINLÄNSKA PROJEKTÄKTÖRER UTIFRÅN SLUTRAPPORTERNA

4.1 Granskningsperspektiv för de valda Erasmus+ KA2-projekten och deras eventuella effekt på främjande av miljöansvar i projekten

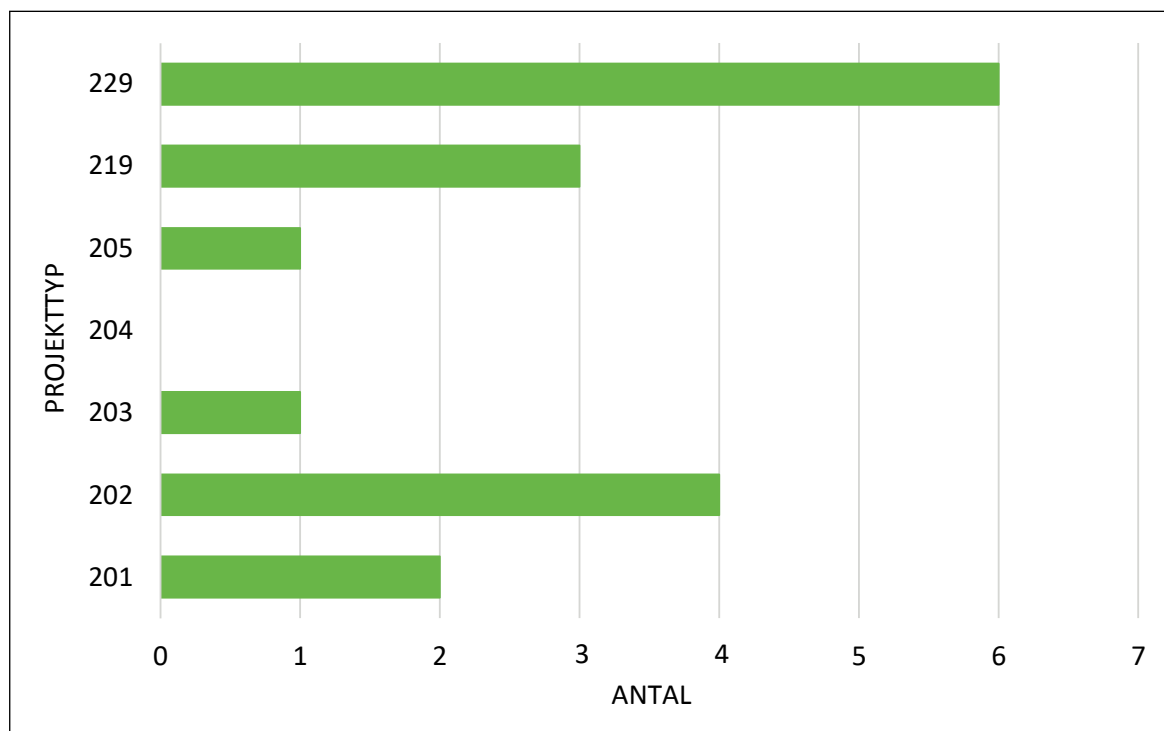
I utredningen kartlades potentiella idéer, inkluderande tillvägagångssätt och innovativ praxis för Erasmus+ partnerskap för samarbete med fokus på miljöansvar som koordineras av finländska aktörer. Till utredningen valdes totalt 17 Erasmus+ partnerskap för samarbete som fokuserade på miljöansvar.

Valet av projekt grundade sig på följande synpunkter:

- I projektansökningarna uttrycktes en betoning på miljöansvar
- Erasmus+ KA2-projekten hade inletts 2017–2020
- De valda projekten koordinerades av finländska aktörer
- Projektaktörer valdes geografiskt från olika delar av Finland
- Områdenas mångfald (allmänbildande utbildning, yrkesutbildning, vuxenutbildning, högre utbildning, ungdom).

Utredningsarbetet som resulterade genomfördes på basis av data och material som samlats från EU:s ansöknings- och rapporteringssystem samt projektregistret, som en enkätundersökning och som workshoppar. Projektaktörernas synpunkter hördes i huvudsak med hjälp av enkäten och under smågruppsverksamhet som genomfördes under workshoppedagen. Material och data om projekten sammanställdes från ansöknings- och rapporteringssystemet EPlusLink samt från Europeiska unionens projektregister, som innehåller information om projektens planerings, genomförande, resultat och effekt. I utredningen utnyttjades projektens slutrapporter samt responsen som projektaktörerna fått. I enkäterna och workshoparna fokuserade man på att skaffa sig en allmän bild av och överblick över innovativ praxis och potentiella idéer för vidareutveckling inom projektet samt en sammanfattning och centrala synpunkter på hur innovationsutvecklingen kan främjas.

Fördelningen av Erasmus+ KA2-projektens projekttyper (n=17) som granskades i utredningen.

KA 201 Strategiskt partnerskapsprojekt för den allmänbildande sektorn

KA 202 Strategiskt partnerskapsprojekt för yrkesutbildning

KA 203 Strategiskt partnerskapsprojekt för högre utbildning

KA 204 Strategiskt partnerskapsprojekt för vuxenutbildning

KA 205 Strategiskt partnerskapsprojekt för ungdomssektorn

KA 219 Strategiskt partnerskapsprojekt mellan skolor

KA 229 Skolors partnerskap för samarbete

4.2 Erasmus+ KA2-partnerskap för samarbete med fokus på miljöansvar som deltog i utredningen och projektens granskningsperspektiv

Erasmus+-programmet kan bidra till att skapa kunskaper, färdigheter och attityder om klimatförändringen och hållbar utveckling. Programmet uppmuntrar till att välja utsläppsnåla resesätt och att göra miljöansvarsfulla val i all verksamhet samt stöder spridningen och utvecklandet av information och kunskap om klimat- och miljöfrågor. Klimatförändringen och minskningen av den biologiska mångfalden är stora utmaningar för mänskligheten och för att lösa dem behövs samarbete på olika nivåer, från lokal till internationell nivå. I Erasmus+-programmet har miljöansvar definierats som en prioritering som bör ingå i all projektverksamhet – även i de projekt vars tema inte egentligen är grönhet. Målet är att programdeltagarna ska bli verkliga förändringsaktörer när det gäller att främja hållbar utveckling.

Miljöansvar har blivit ett allt viktigare samhällstema och en allt viktigare utmaning som Erasmus+ KA2-projekten har strävat efter att svara på genom att utveckla innovativa metoder samt tillvägagångssätt och åtgärder för att öka miljömedvetenheten. I projekten har man fokuserat på hållbara

levnadsvanor, energibesparing, återvinning och miljöfostran. De projekt som fokuserar på miljöansvar har erbjudit nya perspektiv, tillvägagångssätt och lösningar för konkreta sätt att hantera miljöutmaningar.

Erasmus+ KA2-projekten med fokus på miljöansvar som inkluderats i utredningen har i detta kapitel granskats ur följande synvinklar:

- Projektets tyngdpunkter
- Projektets mål
- Indikationer som använts
- Metoder som använts
- Projektets resultat
- Innovationer som uppkommit i projektet
- Permanent praxis

Erfarenheterna av miljöansvarets effekter som man fick inom Erasmus+ KA2-projekten utreddes genom att granska följande synpunkter:

- Hur väl beaktade projektet miljöaspekterna och strävade efter att minska de skadliga miljökonsekvenserna?
- Hur väl lyckades projektet öka deltagarnas medvetenhet om miljöfrågor och principerna för hållbar utveckling?
- Hur väl har projektets resultat och praxis blivit bestående delar av organisationernas och samfundens verksamhet för att främja miljöansvaret i fortsättningen?

Erasmus+ KA2-partnerskap för samarbete med fokus på miljöansvar som ingick i utredningen och deras granskningsperspektiv

Projekt	Projekttyp	Tyngdpunkter	Mål	Indikatorer	Metoder	Resultat	Innovationer	Permanent praxis
Sustainable Development Game	KA201							
Green Clean Future	KA219							
Towards sustainable and energy efficient real estate education and training	KA202							
Changing habits – changing the world!	KA219							
Youth for Europe – Agenda 2017-2019	KA219							
Green Data Centre	KA202							
Drops of Life	KA229							
Do! Learn! Be sustainable!	KA229							
Act Green	KA229							
Sustainable Future	KA229							
My Sustainable Way of Life	KA229							
Global Environmental Awareness and Responsibility (GEAR) – a Toolkit for Inclusive Environmental Education	KA201							
Sustainability-driven Entrepreneurship	KA202							
SAVINGSCAPES: Fostering collaborative knowledge creation and civic engagement in the field of landscape governance	KA203							
Ways to a healthier and greener Europe	KA229							
Entrepreneurial Learning for Future Sustainability	KA202							
GeT - Gamification, Education and Training to activate youth for sustainable choices	KA205							

KA 201 Strategiskt partnerskapsprojekt för den allmänbildande sektorn

KA 202 Strategiskt partnerskapsprojekt för yrkesutbildning

KA 203 Strategiskt partnerskapsprojekt för högre utbildning

KA 204 Strategiskt partnerskapsprojekt för vuxenutbildning

KA 205 Strategiskt partnerskapsprojekt för ungdomssektorn

KA 219 Strategiskt partnerskapsprojekt mellan skolor

KA 229 Skolors partnerskap för samarbete

5. ERFARENHETER OCH INNOVATIV PRAXIS

Syftet med utredningen var att kartlägga åsikterna hos ansvarspersonerna för Erasmus+ partnerskap för samarbete som redan avslutats och som fokuserat på miljöansvar om projektens potentiella idéer och innovativa praxis. Utredningen kan inspirera sökande till nya tillvägagångssätt.

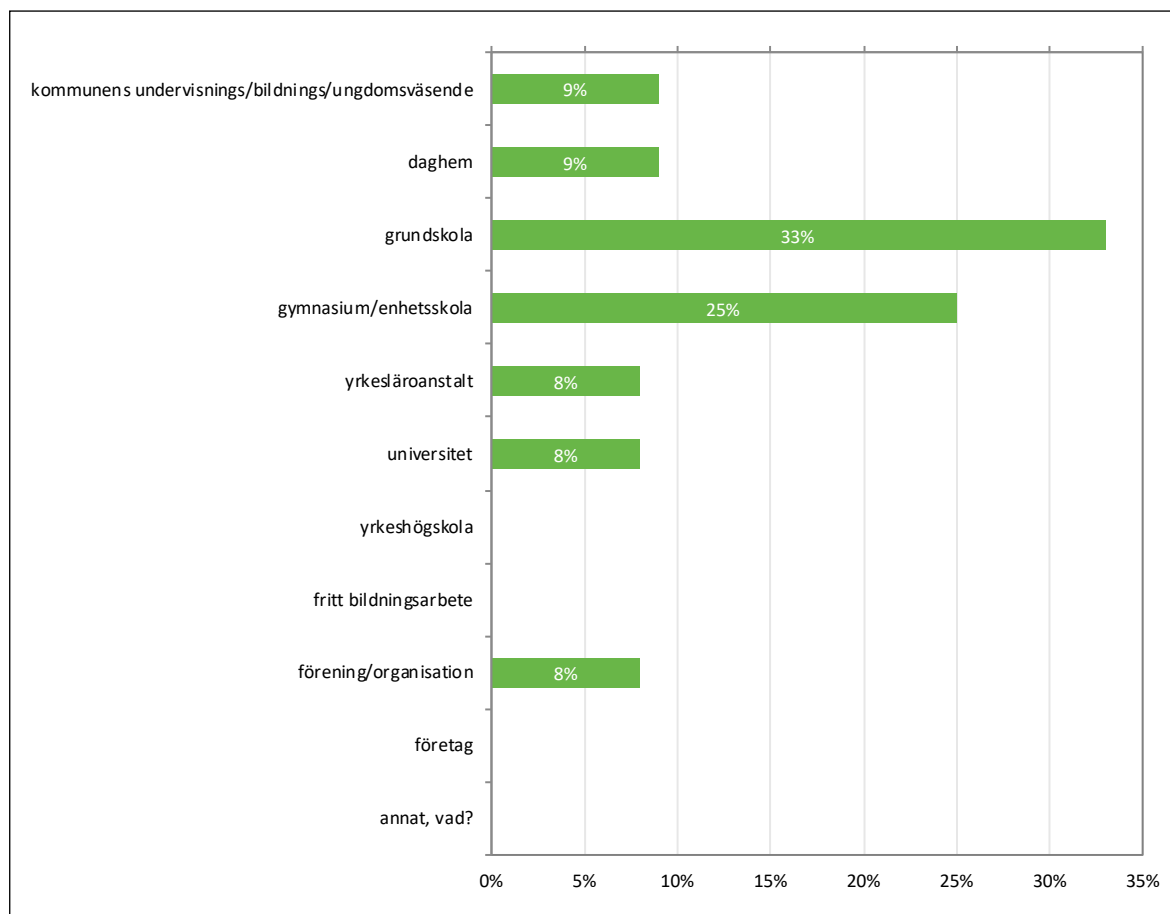
En elektronisk enkät och en förhandsinbjudan till en workshop i september 2023 **skickades** till ansvarspersonerna för de valda Erasmus+ partnerskapen för samarbete som fokuserade på miljöansvar, inleddes 2017–2020 och koordinerades av finländska aktörer. Enkätens resultat utnyttjades i en workshop riktad till ansvarspersonerna i september. Syftet med enkäten och höstens workshop var att erbjuda projektens ansvarspersoner en möjlighet att dela erfarenheter och innovativ praxis, lära sig om bästa praxis samt nätverka med ansvarspersonerna för andra motsvarande projekt.

5.1 Enkät till ansvarspersonerna för Erasmus+ partnerskap för samarbete med fokus på miljöansvar om innovativ praxis inom projekten

12 förmånstagare svarade på den elektroniska enkät som skickades till ansvarspersonerna för Erasmus+ partnerskapen för samarbete. I följande sammandrag presenteras bakgrundsuppgifterna för de förmånstagare som svarat på enkäten i anslutning till utredningen.

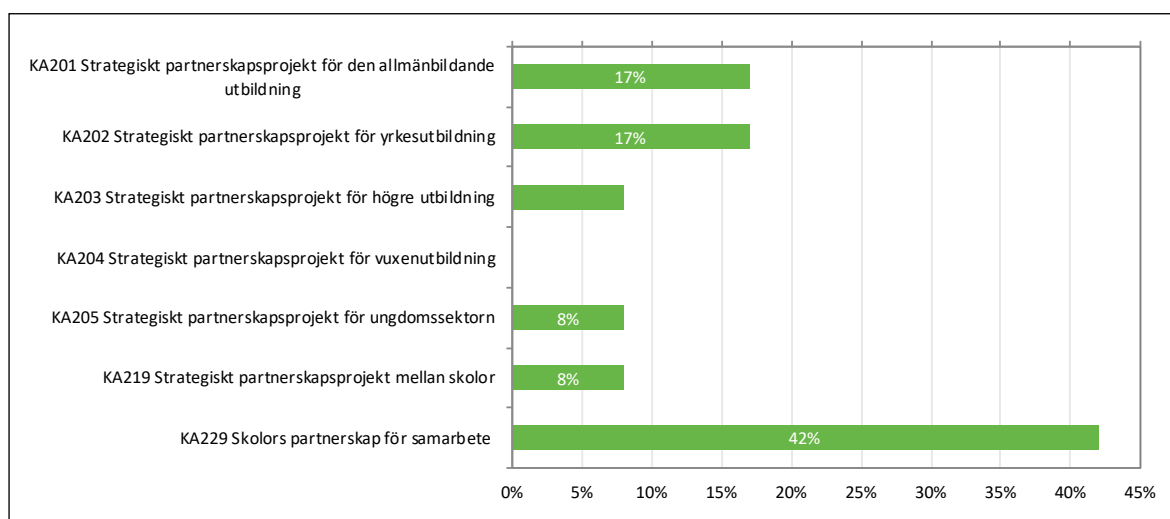
Organisationstyper som de som besvarade enkäten representerar

Respondenter 12

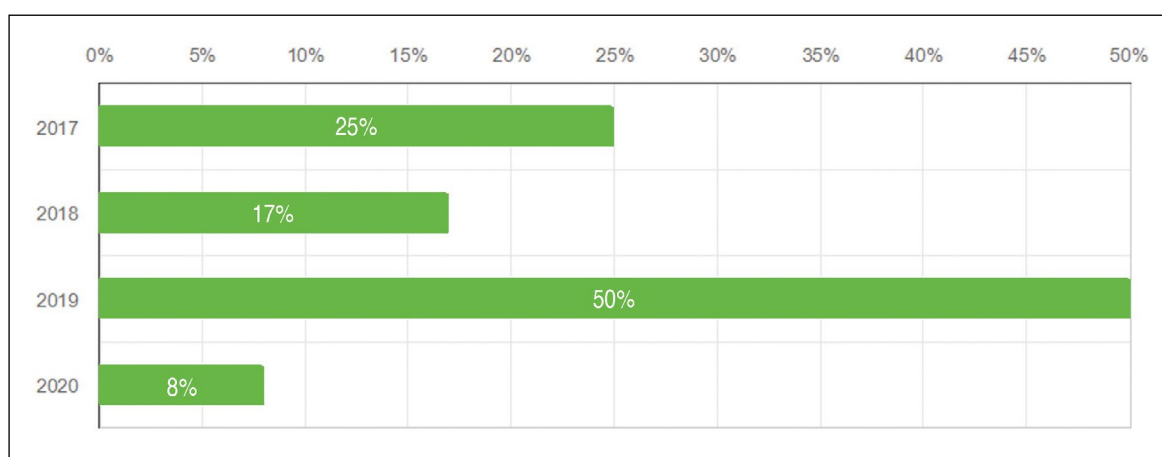
Projekttyp

Antal respondenter: 12

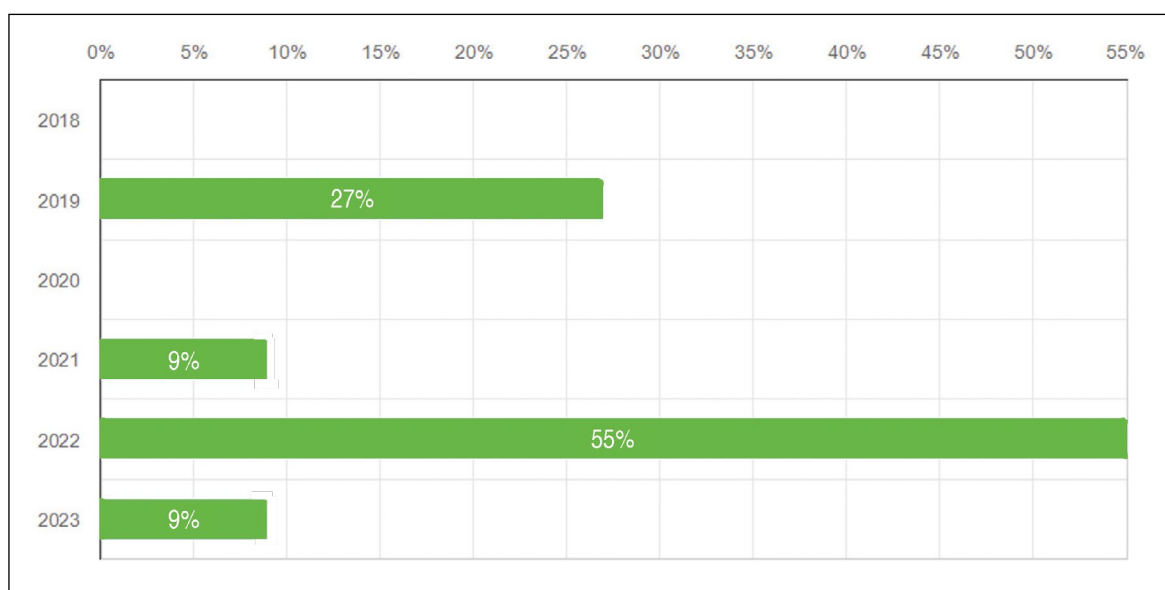
År då projektet inleddes

Antal respondenter: 12

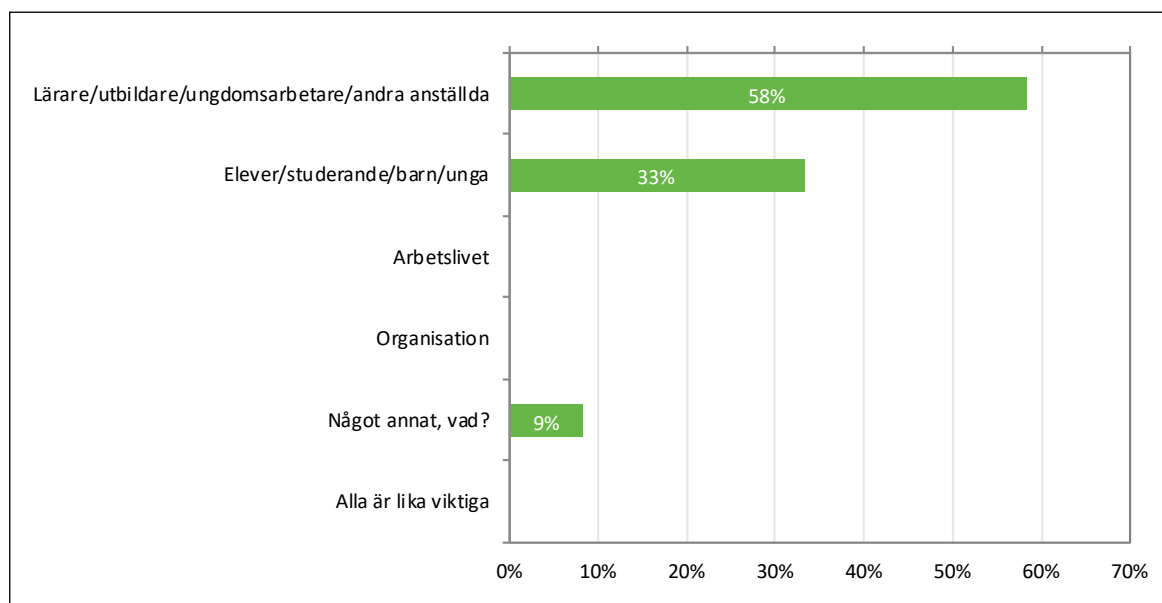
År då projektet avslutades

Antal respondenter: 12

Den primära målgruppen för projektet

Respondenter: 12

Svar i fältet för tilläggs-text

något annat, vad?	Studerande med särskilt stöd, deras utbildare, arbetsplatser som anställer studerande med särskilt stöd
-------------------	---

5.2 Enkätens resultat

Vilket behov försökte man svara på med projektet?

Enligt enkätsvaren hade man i undervisningen om hållbar utveckling och miljöansvar observerat ett behov av att stimulera skolornas intresse för ett rikt, meningsfullt och roligt arbete med miljömässig, ekonomisk, kulturell och social hållbarhet. Syftet med projekten var att utveckla nya undervisningsmetoder och praxis för att främja miljöansvar samt att öka lärarnas kompetens att fostra och undervisa barn i frågor som gäller en hållbar framtid. Tanken var också att få barnens föräldrar att aktivt delta i genomförandet av principerna för en hållbar framtid. I projekten utvecklades läromedelspaket, rollspelsmodeller, metoder för företagarlostran, användning av forskningsmetoder och digitala spel för hållbar utveckling där hela skolor, skolans intressentgrupper och enskilda klasser kan planera och dokumentera sina handlingar för hållbar utveckling i sin gemenskap. Syftet med att inkludera eleverna i det gemensamma teknikstödda spelplaneringsprojektet var att utveckla de deltagande elevernas kritiska tänkande, sociala färdigheter och digitala färdigheter som förutsätts av skolornas läroplaner och arbetslivet idag. Lärarna som deltog fick erfarenhet av att handleda eleverna i att utveckla färdigheter för framtidens arbetsliv, vilket återspeglades i deras övriga arbetsuppgifter och fungerade som förebild för den moderna pedagogik som krävs i läroplanerna i skolorna som deltar. Man ville uppmuntra de unga att aktivt främja naturskydd, miljöansvar och hållbarhet samt hejda klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald genom en mer omfattande markanvändnings- och miljöplanering. Målet med det internationella samarbetet var att fostra de unga till att förstå och uppskatta andra och sin egen kultur, upptäcka skillnader och

likheter mellan olika länder, få använda främmande språk och förstå språkkunskapernas betydelse samt att förbättra deras förmåga att agera i en internationell miljö.

Vilket behov försökte man svara på med projektet?	Experienced in sustainability education and certification and somewhat frustrated by the levels of abstraction and bureaucracy involved, the participating schools have identified a need to rejuvenate schools' interest in rich, meaningful and fun work with environmental, economic, cultural and social sustainability. In an era of accessible digital game design and great youth interested in gaming, we intend to develop a monopoly-like Sustainable Development Game (SD-game for short) where whole schools, groups of stakeholders within schools and individual classes can plan and record sustainability actions in their community. The project has the tangible goal of developing a prototype of a playable online SD-game that will take middle and high schools' sustainability work to the next level. However, through engaging students in a technology-assisted, cooperative design project, the project also aims at developing the participating students' broad-based competences (e.g., critical thinking, social skills, digital skills) required by today's school curricula and working life. Participating teachers gain experience of guiding students through such skill development, which spills over to their other work and serves as an example of modern, curriculum-required pedagogy in the participating schools.
	Företagarfostran har ingått i utbildningen på alla utbildningsstadier i flera år. Studerandeföretag har varit en av de vanligaste formerna av företagarfostran. Hållbar utveckling har dock inte inkluderats i företagarfostran, utan har vanligtvis undervisats som ett eget ämne. Det är viktigt att de som överväger att starta ett företag förstår vikten av hållbar utveckling och de möjligheter den medför. I detta projekt skapades ett läromedelspaket som syftar till att tillgodose detta behov. När kunnandet om hållbar utveckling, ur såväl ett kulturellt som socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv, kombineras med företagarfostran ökar de studerandes färdigheter för hållbart företagande. Med stöd av det nya läromaterialet kan de studerande lära sig och öva på hållbart företagande, ta till sig gröna värderingar, skapa en hållbar affärsplan samt öva på hållbart företagande i ett andelslag eller ett UF-företag som de grundat. Dessa färdigheter gör det möjligt att senare idka hållbar affärsverksamhet som både anställd och företagare.
	En hållbar framtid, undervisningsmetoder som inkluderar eleverna.
	Behov av att fördjupa miljökompetensen och förståelsen för klimatförändringen → Eleverna sätter sig in i klimatförändringen och dess konsekvenser, särskilt hur olika effekter den har runt om i Europa. I det första avsnittet bekantade man sig med klimatförändringen i allmänhet och dess effekter på olika håll i Europa. Behov av att se effekterna i naturen → Man ville hjälpa de unga att förstå vilka effekter minskningen och försvinnandet av snötäcket har för växter, djur och natur i de arktiska områdena. Man ville också ge eleverna styrka att agera. Behov av att utveckla elevernas aktiva aktörskap och användning av vetenskapliga forskningsmetoder → Mätundersökningar av snötäcket samt registreringar i den nationella databasen Talviseuranta. Behov av att utveckla elevernas språkkunskaper samt multinationella arbets- och förhandlingsfärdigheter → multinationella arbetsgrupper, rollspelspanel med klimattema.
	Projektet SD-Game hade som metamål är att främja elevernas och lärarnas förståelse för och förmåga att öka verksamheten för att bromsa klimatförändringen och anpassa sig till den. Resultatet blev SD-spelet (sustainable development game) som kan användas som ett spelelement för att uppnå ovannämnda mål i undervisningen.
	Innehållsproducenterna var 3 skolor i tre olika länder, som alla har en arbetsgrupp som specialiserar sig på innehållsproduktion, manus, testning och utvärdering av SD-spelet (ansvarsfördelning: Danmark/social, Frankrike/kulturell, Finland/ekologisk och ekonomisk). Den tekniska spelutvecklingen genomfördes i Finland: de idéer som uppstår under den gemensamma manuskriptprocessen omvandlas till spelversioner som delas via datanätet och som testas i alla länder. Till sist strävade varje skola efter att sprida sin praxis vidare i sin kommun. I Villmanstrand ingår spelet fortfarande i innehållet på kommunens GreenReality-plattform. Spelet har också presenterats för andra på Erasmus-plattformen på europeisk nivå.
	Överlag ville man med projektet väcka de unga till aktiva aktörer. I projektet fokuserade man på olika delområden inom hållbar utveckling: Temat för det första projektåret var ekologisk hållbarhet, och under det andra året fokuserar vi på social hållbarhet. I Kimpisen lukio har man i flera år arbetat med hållbar utveckling och internationalism, så detta projekt är en naturlig del av gymnasiet verksamhetskultur. Internationella projekt är inte turism, utan ett sätt att fostra de unga till att förstå och uppskatta andra och sin egen kultur, upptäcka skillnader och likheter mellan olika länder, få använda främmande språk och förstå språkkunskapernas betydelse samt att förbättra deras förmåga att agera i en internationell miljö.
	Göra eleverna delaktiga i naturskyddsfrågor. Konkret lärande om den biologiska mångfalden t.ex. genom gemensamma inlärningsuppgifter mellan projektländerna.
	Öka de studerandes medvetenhet om hållbar utveckling och vattnets betydelse både lokalt och globalt. Olikheter i vattentillgångarna och formerna av vattenanvändning i de olika deltagarländerna i vårt Drops of Life-projekt framkom tydligt under projektets gång. Vi ville visa den avgörande betydelsen som rent vatten har för de mänskliga gemenskaperna och samhällena. I projektet strävade man efter att visa de studerande hur vattnets roll har varierat i olika nationaliteters historia och kultur.
	Syftet med projektet var att öka lärarnas kompetens att fostra och undervisa barnen i frågor som relaterar till en hållbar framtid. Tanken med projektet var också att få barnens föräldrar att aktivt delta i genomförandet av principerna för en hållbar framtid.
	To enhance landscape awareness and collaborative governance of cultural and natural landscapes through innovative learning interventions in higher education. The partners of the consortium were willing to tackle the question, how actors and stakeholders can collaborate into the governance of a landscape. En stor ram för projektet: att behärska klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald genom en mer omfattande markanvändnings- och miljöplanering

Hur dan kompetens beträffande miljöansvar eftersträvades under projektet?

Målet med projekten var att främja miljökompetensen och öka medvetenheten om klimatförändringens mångformighet och dess olika effekter på olika håll i Europa. I projekten fick man kunskap om sunda levnadsvanor, hur man förhåller sig till naturen och omgivningen samt hur man sparar naturresurser. Genom att öka och bearbeta information strävade man efter att aktivera aktörskapet för att bromsa upp klimatförändringen på ett ansvarsfullt sätt, öka en lösningsorienterad attityd, även samla in vetenskaplig information och påverka andra människor, öka känslan av påverkan samt förtroendet för möjligheterna att agera. Målet var ekologiskt hållbar och ansvarsfull verksamhet som en del av det egna livet och på livets olika delområden: konsumtion, energi, boende, näring och att man kan främja miljöansvaret med små vardagliga handlingar. Lärarna och eleverna i de deltagande skolorna fick chansen att förbättra sin mångsidiga kompetens i kritiskt tänkande, sociala färdigheter och digitala färdigheter. I utvecklingen av det digitala spelet gjorde man grupp- och individuellt arbete genom att använda Mind-Map-verksamhet och övade på kritiskt manusförfattande för att skapa olika variationer av spelets handling. Experter från ett spelföretag har gett deltagarna undervisning och övning i hur man använder informationsteknik och en spelmotor samt i att skapa spelmiljöer, spelkaraktärer och animationer för spelet. Lärarna i de skolor som deltog i projektet fick information om FN:s mål för hållbar utveckling och målens hierarki. I projektet främjades de studerandes och lärarnas kompetens i anslutning till hållbart företagande genom att utveckla och pilottesta läromedel och ordna en internationell tävling samt lokala tävlingar i hållbart företagande. Under utbildningsperioden lärde sig de studerande att bedöma sin kompetens i anslutning till företagande och hållbarhet, sin moral som konsument samt sitt ekologiska fotavtryck och grunderna för hållbar utveckling, FN:s mål för hållbar utveckling, de begränsade naturresurserna, kretsloppstänkande, cirkulär ekonomi samt beaktande av dessa i företagsverksamheten. Vid serveringen undvek man matsvinn och använde inga engångskärl av plast, återvinningen betonades och man ordnade skräpinsamlingstaskor. Vattenkvaliteten undersöktes med olika mätmetoder och man fäste uppmärksamhet vid ekonomisk användning av vatten och minskning av onödig förbrukning. Man funderade på framtida problem i anslutning till vattnet och om en enskild person kan delta i att lösa dessa problem. Man strävade efter att stärka ett integrerat landskapsmässigt tillvägagångssätt i markanvändningen och miljövården, medborgarnas engagemang i miljövänligt beteende gentemot hotade landskap, komma med innovationer för medborgarvetenskap och inkluderande metoder som verktyg för landskapsplanering och landskapsvård samt planera innovativa lärmiljöer och åtgärder för landskapsfostran för att säkerställa samarbete och skapande av information.

Teachers and pupils of the participant schools have had an opportunity to improve their broad-based competence in critical thinking, social skills, digital skills. They have made teamwork in groups using mind-map activities for the game. They have used critical script writing to make a different variation of the plot for the game. They have got the lessons and practice to use IT technology to create the environment and characters + animations for the game. Also, some of them have had an opportunity to learn to use the Unity game engine with the help of the Seepia Games company experts to finish up the game. During the project with the help of Erkka Laininen (Okka Foundation) the teachers at the participant schools got the knowledge concerning the UN SD-goals and the hierarchy of the goals. It was important to understand when you are planning the structure of the content for the SD-game. When that was made the pupils of the project got tasks to create more precise elements to the game following the philosophy that was based on the idea of the hierarchical nature of the UN SD-goals.

I projektet främjades de studerandes och lärarnas kompetens i anslutning till hållbart företagande genom att utveckla och pilottesta läromedel och ordna en internationell tävling samt lokala tävlingar i hållbart företagande. Under utbildningsmodulen lärde sig de studerande att utvärdera sin kompetens inom företagande och hållbarhet, sin moral som konsument samt sitt ekologiska fotavtryck. Under modulen lärde sig de studerande bl.a. grunderna för hållbar utveckling, inklusive FN:s mål för hållbar utveckling, samt om naturresursernas begränsningar, kretsloppstänkande, cirkulär ekonomi och att beakta dessa i affärsverksamheten.

När projektet inleddes var det miljömedvetenhet. Projektets stora mål var att skapa miljökompetens. Vi kartlade den egna och partnerskolornas situation och skaffade oss kompetens från olika partnerländer. Pandemin kom i vägen för vårt projekt och förvärvandet av kompetens kunde inte slutföras. Samtidigt som projektet inleddes utbildade sig vår finländska koordinator till lärarnas "ekoagent". Under projektet sökte vi information genom att besöka Tarastenjärvi nyttkraftverk, naturskolan Korento i Teisko, Mahnala miljöskola och EKOKUMPPANIT Oy i Tammerfors. I dessa finländska skolor och motsvarande skolor i partnerländerna kunde vi öka vår kunskap om och förståelse för betydelsen av ekosocial bildning. När projektet inleddes var alla vi partner rätt så okunniga vad gällde miljöfrågor, men projektet gav oss en ny riktning som min skola har följt målmedvetet.

Att öka medvetenheten om klimatförändringens mångformighet och dess olika effekter på olika håll i Europa. Att öka aktivt aktörskap genom att öka kunskapen och bearbeta information: Hur kan man agera för att bromsa upp klimatförändringen, ansvarsfullt, även samla in vetenskaplig information och påverka andra människor. Ansvarsfull verksamhet som en del av det egna livet och på livets olika delområden: konsumtion, energi, boende, näring. – Att öka känslan av påverkan samt förtroende för möjligheterna att agera

Viktiga mål var: Ökad kunskap om klimatförändringen. Att beakta klimatförändringen i de egna handlingarna/valen/värderingarna konkretiseras för eleverna. Perspektivet att anpassa sig till klimatförändringen förstås som en strategi. En lösningsorienterad attityd till framtida utmaningar.

Även om det första årets tema fokuserade på ekologisk hållbarhet och man därefter övergick till andra teman följde ändå den ekologiska hållbarheten med hela tiden. Vi strävade efter att skapa sådana program att vi gick mycket och fokuserade på gemensamma aktiviteter. Vid serveringen undvek vi matsvinn och använde inga engångskärl av plast, vi betonade återvinningen m.m. Vi ville öppna de studerandes ögon för att man kan påverka även med små vardagssysslor.

Vi strävade efter att fostra eleverna till att var och en bär sitt ansvar för miljön och att beskydda den. T.ex. skräpinsamlingskampanjer.

I projektet strävade vi efter att utreda vattenkvaliteten i sex olika europeiska länder och skolor med olika mätmetoder. I projektet fäste vi uppmärksamhet vid ekonomisk användning av vatten och vid att minska onödig förbrukning. Som en av förhandsuppgifterna läste de studerande den vattenrelaterade dystopin Minnet av vatten. Utifrån den funderade man på framtida problem med anknytning till vatten (vattenbrist osv.) och om en enskild person kan delta i att lösa dessa problem.

Målet var att få mer kunskap om och förståelse för principerna för en hållbar livsstil, bland annat om hälsosamma levnadsvanor och hur man förhåller sig till naturen och omgivningen samt hur man kan spara naturresurser.

The specific objectives of the project were:

- To promote integrated landscape approach in land use and environmental management.
- To enhance civic engagement to bring-on pro-environmental behavior towards everyday landscapes and threatened landscapes.
- To innovate in citizen science and participatory methods as tools for landscape planning and management
- To design innovative learning environments and interventions for landscape education in order to ensure collaboration and knowledge creation.

Vilka instanser deltog i att planera projektet och ställa upp mål?

Projektets alla partner deltog aktivt i planeringen och i att ställa upp mål. Eleverna, lärarna, projektorganisationernas samarbetspartner och partnererna i det föregående projektet deltog i planeringen och i att ställa upp mål.

Partner som deltagit i planeringen av projektet.	Alla projektpartner deltog aktivt i planeringen av projektet. Partnererna besvarade en enkät som skickades till dem och deltog i planeringsmöten på webben. Projektpartnererna var flera yrkesläroanstalter, två högskolor, ett gymnasium, ett utbildningsföretag samt utbildningsförvaltningen i Katalonien.
	Partnerskolornas koordinatörer planerade projektet.
	Fyra olika skolor (från Spanien, Tyskland, Finland och Grekland) och koordinatörer. Projektet planerades hela vintern, redan innan man ansökte om finansiering, så planeringen och måluppställningen var mycket omfattande och av hög kvalitet, och man hade ett bra samarbete där man kom med idéer. Arbete, planering och måluppställning med eleverna
	Samarbetspartner i olika länder (t.ex. Eat4Change-WWF)
	Varje samarbetskommuns undervisningsväsende Experter inom spelbranschen / spelföretaget Seepia Okka-stiftelsen / miljökunskap LUT-universitetet Villmanstrands miljöväsende.
	Alla projektländers koordinatörer.
	Projektet planerades som ett samarbete mellan sex europeiska länder och sex skolor på andra stadiet. Deltagarländerna var Finland, Italien, Grekland, Cypern, Spanien och Ungern. Målen ställdes upp vid läroanstalterna av de studerande och lärarna som deltog i projektet.
	Alla projektpartner deltog i att planera och ställa upp mål för projektet. I varje daghem och skola engagerades förutom kontaktpersonerna även hela personalen. Barnen och eleverna engagerades också.
	Partner i föregående projekt: http://towardslowcarbon.eu/partners/ Partner i projektet SavingScapes: https://savingscapes.eu/partners/

Med vilka konkreta metoder främjades miljöansvaret?

Lärarna i de skolor som deltog i projektet fick information om FN:s mål för hållbar utveckling och målens hierarki. Eleverna fick i uppdrag att skapa noggrannare element i ett digitalt spel med iakttagande av en filosofi som grundade sig på den hierarkiska karaktären hos FN:s mål för hållbar utveckling. Projektet kopplades till gemenskapens strategi för hållbar utveckling. I projektet betonades fenomenbaserat och undersökande lärande samt samarbete mellan läroämnena. De studerande pilottestade läromaterialet som producerats under projektet, utvecklade hållbara affärsidéer och deltog i tävlingar om hållbart företagande som ordnades i samarbete med företag. De studerande utvecklade nya produkter för företaget genom att utnyttja återvinningsmaterial. I det digitala spelet som utvecklades inom projektet var eleverna och lärarna tvungna att bedöma effekterna av vardagens aktiviteter på omgivningen och klimatförändringen. Som stöd för bedömningen fick man med stöd av experter konkret kunskap om konsumentens olika konsumtionsvanor och deras effekter på naturen. Under projektets gång fick eleverna och lärarna bekanta sig med naturen i olika länder. I naturen gjordes också undersökningar och övningar som ökade kunskapen om existerande problem i varje land. Dessutom gjordes olika övningar som stärker känsligheten för naturen för att stärka individens förhållande till naturen. I skolorna infördes småskalig återvinning och trädplantering, relationen till naturen främjades genom att besöka nationalparker, man studerade miljöfrågor,

bekantade sig med partnerländerna och genomförde påverkansprojekt. De studerande utförde olika uppgifter som handlade om miljöskydd i olika länder som grupparbeten. Under projektet påverkades tusentals människors attityder direkt eller indirekt. Under workshopparna genomfördes småskaliga projekt för att testa förnybara energiformer, spara energi, främja hållbar matproduktion och minimera matsvinnet, man testade en simulator med klimattema som verktyg, bekantade sig med avfallshantering och sortering samt funderade på hur man kan minska vattenförbrukningen och miljöbelastningen. Projektet ordnade fyra internationella Learning Labs för studerande och lärare vid projektuniversiteten för att öka förståelsen för landskapet och stärka miljöansvaret. Alla projektpartner utför ett starkt hållbarhets- och miljöansvarsarbete. MOOC innehåller studiematerial i textformat och visuellt format, uppgifter och en slutuppgift. Studieperioden är öppet tillgänglig och kan avläggas på engelska av vem som helst.

Konkreta metoder för att främja inkludering och mångfald.	During the project the teachers at the participant schools got the knowledge concerning the UN SD-goals and the hierarchy of the goals. It was important to understand when you are planning the structure of the content for the SD-game. When that was made the pupils of the project got tasks to create more precise elements to the game following the philosophy that was based on the idea of the hierarchical nature of the UN SD-goals. During this project we had to make cooperation in communal level with Lappeenranta town. In the town strategy there is a strong emphasis for all activities of the municipality to carry out sustainable way. The Environment Office of Lappeenranta Region with the cooperation of the Media Center of the town has established sustainable development structure called "Green Reality" to the town. With the cooperation of the Green Reality members, we have made link from the game to the Green Reality platform where players of the game can make concrete promises of the climate actions as an individual, or as a class or even a whole school. The promises will be published and can be seen to the other members of the Green Reality platform.
	Som jag nämnde ovan pilottestade de studerande läromaterialet som producerats under projektet, utvecklade hållbara affärsidéer och deltog i tävlingar om hållbart företagande som ordnades i samarbete med företag. T.ex. i Finland utvecklade de studerande nya produkter för Lennol Oy med hjälp av stoppningsmaterial som tillverkats av återvunnet material. Av effektivitetsenkäterna framgick att både lärarna och de studerande lärde sig mycket under pilotprojektet.
	I skolorna tog vi i bruk småskalig återvinning, planterade träd, främjade relationen till naturen genom att besöka nationalparker, studerade miljöfrågor, bekantade oss med partnerländernas natur, genomförde påverkansprojekt och påverkade direkt eller indirekt tusentals människors attityder under projektets gång.
	- I workshopparna genomfördes många slags småskaliga projekt, till exempel byggdes ett litet solkraftverk och dess funktion testades. - Likaså snömätningar, snötäckets betydelse i det arktiska området osv. workshoppar - Eat4change-föreläsning och workshopsverksamhet - En-Roads climate simulator med klimattema som verktyg för panelen.
	I processen för att skapa innehåll för projektets spel var eleverna och lärarna tvungna att bedöma effekterna av vardagens aktiviteter på omgivningen och klimatförändringen. Som stöd för bedömningen fick man med stöd av experter konkret kunskap t.ex. om konsumentens olika konsumtionsvanor och deras effekter på naturen. Under projektets gång fick eleverna och lärarna bekanta sig med naturen i olika länder. I naturen gjordes också undersökningar och övningar som ökade kunskapen om existerande problem i varje land. Dessutom gjordes olika övningar som stärker känsligheten för naturen för att stärka individens förhållande till naturen.
	Vi bekantade oss med ekologisk odling, funderade på matsvinn, bekantade oss med medborgarorganisationer.
	Undersökning som gjorts för eleverna om deras miljöansvar. Gemensamma miljöansvariga projekt i projektländernas skolor, såsom en skräpinsamlingskampanj. Seminarium som engagerade eleverna och ordnades på distans, där man presenterade alla projektskolors miljöprojekt. Dessutom många andra konkreta metoder.
	I projektet betonades fenomenbaserat och undersökande lärande samt inbördes samarbete mellan läroämnena. Vattenkvaliteten mättes i de vattenprover som deltagarskolorna hämtat med sig och mätresultaten jämfördes sinsemellan. Mätningarna rapporterades skriftligen. De studerande utförde olika uppgifter som handlade om miljöskydd i olika länder som grupparbeten. Vi funderade också i grupper på hur man kan minska vattenförbrukningen och miljöbelastningen även på fritiden. Vattenanvändningen granskades också familjevis, dvs. på mikronivå.
	Matfostran: Ökning av närproducerad mat och grönsaker. Minskning av matsvinn. Återvinning och sortering: Återvinningsloppis för gamla leksaker och idrottsredskap. Eleverna lärde sig att sortera. Avfallshantering: Information för lärarna om avfallshantering och sorteringens betydelse i anslutning till den ökade enormt. Vatten: att förstå betydelsen av rent vatten och spara vatten bl.a. i samband med handtvätt. Energisparande: Gå och cykla mer, mindre privatbilism när det är möjligt.
	Projektet ordnade fyra internationella Learning Labs för studerande och lärare vid projektuniversiteten. Alla insatser inom projektet eftersträvade samma mål att öka landskapsförståelsen och därmed stärka miljöansvaret. Alla projektpartner utför ett starkt hållbarhets- och miljöansvarsarbete.

Vilken av dem tyckte du var den viktigaste/den mest innovativa?

Metoder som ansågs vara innovativa var att överföra det man upplevt och lärt sig till spelform och pedagogisk form tillsammans med eleverna och de vuxna, att ta i bruk Earth Hour, tävlingen i hållbart företagarskap som ordnades tillsammans med lokala företag, att plantera träd för att stärka den personliga relationen till naturen, en workshop som fokuserade på återvinning av avfall, miljöansvarsstudie som gjordes för eleverna, främjande av sortering och avfallshantering, och jämförelse av vattenprover med hjälp av olika mätinstrument landsvis. Studieperioden Landscape Geography and Collaborative Knowledge Creation MOOC föddes som ett extra resultat. <https://digicampus.fi/course/info.php?id=3835>

Den viktigaste eller mest innovativa metoden.	https://www.greenreality.fi/greenreality-kouluissa/greenreality-lupaukset
	Tävlingen om hållbart företagande, eftersom den ordnades i samarbete med ett lokalt företag som hade ett genuint behov av innovationer. I Finland deltog förutom Sedu även studerande från gymnasiet och yrkeshögskolan i tävlingen. Av dessa studerande bildades nio blandgrupper. De studerande träffades på webben för att göra en förhandsuppgift, och själva tävlingen ordnades också på Teams. Under tävlingen pilottestades också en VR-miljö. Två av de studerandes presentationer hölls av avatarfigurer i VR-miljön innan tävlingen av tekniska skäl fortsatte i Teams. Alla parter var nöjda med tävlingsdagen. Alla grupperna gjorde ett bra jobb, färdigställde presentationen om produkten och höll bra presentationer. Företaget fick väldigt goda idéer och vinnararbetet gjordes till en prototyp. Vi måste ta reda på om de börjat producera produkten. Sex priser delades ut i olika kategorier och flera företag var sponsorer. Som första pris fick företrädare för de vinnande teamen representera sin läroanstalt i en internationell tävling i Belgien.
	På elevnivå att plantera träd och stärka den personliga relationen till naturen, på projektnivå att påverka attityderna i fem olika partnerländer.
	– Många av dessa var mycket betydelsefulla, men en av de bästa i sin enkelhet var workshoppen om återvinning av avfall, där man först tittade på en några minuters snutt från filmen Apollo 13. I snutten såg man hur vardagliga verktyg användes i rymden för att bygga en anordning som räddade människorna i skytteln. Den fungerade som en oerhört bra inspirationskälla när man började bygga upp ett redskap av skräp som lämpar sig för återanvändning i multinationella grupper. Ett bra, kort underlag, tankeväckande, konkret arbete och idéskapande.
	Det mest innovativa var att överföra det man upplevt och lärt sig i spelform och pedagogisk form tillsammans med eleverna och de vuxna.
	Earth Hour var ett okänt begrepp för partnerskolorna och vi tog med det i projektet. Det blev kvar, men det var naturligtvis inte vår uppfinning!
	Undersökning som gjorts för eleverna om deras miljöansvar.
	Jämförelse av vattenprover med hjälp av olika mätinstrument landsvis.
	Alla var viktiga, och att förstå att alla dessa små handlingar har stor betydelse. Många bäckar små gör en ocean. Som en enskild sak vill jag lyfta fram den ökade förståelsen för sorteringens och avfallshandlingens betydelse.
	MOOC-studieperioden Landscape Geography and Collaborative Knowledge Creation som föddes som extra intellectual output - https://digicampus.fi/course/info.php?id=3835

Beskriv kort en metod eller idé som använts i projektet och utvecklingsprocessen i anslutning till den.

Idén för det digitala spelet hade integrerats i den hierarkiska karaktären hos FN:s mål för hållbar utveckling, och till spelet har kopplats löften om klimatåtgärder med vilka man efter spelandet kunde aktivera eleverna att hitta planer på individ- eller klassnivå. Planerna hjälper eleverna att vidta verkliga klimatåtgärder i framtiden för att förhindra klimatförändringen. Att inkludera företag i lärandet. Miljöansvaret främjades med hjälp av experter och genom att bekanta sig med naturen i olika länder med tanke på utmaningarna beträffande en hållbar framtid med hjälp av effektivitetsprojekt. En undersökning om miljöansvar i samarbete med universitetet. Renheten och syrehalten i vattenprover från olika länder undersöktes. Besök på en avfallshanteringsanläggning och en expertföreläsning om sortering och avfallshantering.

The idea of the game combined with the hierarchical nature of the UN SD-goals is different than usual philosophy to educate the pupils to learn the goals. Goals are usually presented more separated than connected to each other. SD-game is also combined with climate action promises that makes it a good tool to activate pupils after playing to find individual or class level plans to make real future climate actions to prevent climate change. Compared to normal learning games SD-Game includes also more exciting elements including enemies and battles. That strategy was advised by our experts from Seepia Games company. Also, according to the alternative choices, the player can get better or worse circumstances to past the game. So, all in all the environment education can also be fun and interesting to the present-day youngsters.

Metoden beskrivs ovan. Idén kom redan i ansökningsskedet. Vi ville engagera företag i lärandet. Det första företaget som vi kontaktade var ivrigt och lovade bli partner. Vi ordnade flera planeringsmöten och inkluderade tillräckligt med personal även i det tekniska genomförandet. Lennol deltog också för övrigt aktivt i projektet. De höll ett föredrag både vid det inledande mötet och vid spridningsevenemanget.

Vi var oroliga för barns och ungas ångest över miljöhoten. Framtiden verkade vara en dyster dystopi i de ungas tankar. Vi ville göra en förändring i hur vi kan hantera framtida problem. Vi kom fram till en spelbaserad lösning där man via valmöjligheterna söker en hållbar livsstil och hjälper de unga att bli miljömedvetna konsument. Samtidigt skapades hopp för framtiden i deras tankar. Spelets innehåll är indelat i tre delar. När spelet avslutats kan spelaren gå vidare till Villmanstrands Green Reality-plattform där spelarna kan göra sina egna löften om hur de ska ändra på sitt beteende så det blir mer hållbart med tanke på miljön. Löftet blir synligt för andra i löftesbanken.

Undersökningen genomfördes med vetenskapliga metoder med understöd av en miljövetenskapsforskare vid Östra Finlands universitet. I undersökningen framfördes påståenden om naturen och miljöansvar som eleverna skulle ta ställning till. Undersökningens resultat presenterades i en vetenskaplig publikation.

Varje skola tog med sig vattenprover från sitt eget land från en älv eller å, en sjö, havet, snön och kranvattnet. Av dessa undersöktes bl.a. vattnets grumlighet, kväve- och syrehalt och renhet.

Besöket vid enheten för avfallshantering vid Tarastenjärvi och expertföreläsningen om sortering och avfallshantering var ögonöppnande. Därefter att föra dessa saker till en praktisk nivå när man arbetar med barnen och även att berätta om saken för barnens föräldrar och få med dem.

Vår MOOC uppstod tack vare coronarestriktionerna som ett samarbete mellan hela projektet. Vi ville producera läromedel som inte bara skulle användas som förhandsmaterial för projektets learning labs, utan också senare vid projektuniversiteten och i vidare bemärkelse. MOOC innehåller studiematerial i textformat och visuellt format, uppgifter och en s.k. slutuppgift. Studieavsnittet är värt 2 sp och det är öppet tillgängligt och kan avläggas på engelska av vem som helst. Landscapes are much more than just visual sceneries. Instead, they are environments for dialog between nature and culture. In this online course you will learn about collaborative knowledge creation and civic engagement in the field of landscape governance. Course topics offer you insights into landscape governance, sustainable landscapes, civic engagement, and collaborative knowledge creation in the context of natural and cultural landscape. You will also learn how cooperation between stakeholders, actors and citizens works with real world examples from different countries.

Hur har man beaktat personer i svagare ställning i projektet?

Personer i svag ställning har beaktats i projektet genom att man skapat läromaterial i lättläst och tillgängligt format. Alla hade lika möjligheter att delta i projektet. Samarbetet ordnades i fritt format så att alla elever kunde delta i projektet. Deltagare i ekonomiskt svagare ställning har erbjudits ekonomiskt stöd. I vissa mobiliteter inkluderades elever i svagare ställning. Materialet som projektet producerat är öppet tillgängligt.

Beaktande av personer i svagare ställning.	Man har strävat efter att göra läromaterialet lättläst och tillgängligt.
	I projektet samarbetade man mycket via videomöten, med skriftliga produkter och som fritt formulerad kontakt. Alla elever kunde delta i dessa. I vissa mobiliteter inkluderades elever i svagare ställning.
	Ekonomiskt stöd till deltagare i ekonomiskt svagare ställning. Genom information och att förklara projektens betydelse för föräldrarna under föräldraskvällen samt för eleverna via flera kanaler.
	Vem som helst kunde delta i projektet, och vid behov stöddes personer i svagare ställning, men stödet gick främst ut på psykiskt uppmuntrande. Inget annat stöd behövdes. Från andra länder deltog invandrare, men i Kimpisen lukio finns det överhuvudtaget mycket få invandrare.
	Projektfinsieringen täckte kostnaderna i sin helhet för studerande i en svagare ekonomisk ställning.
	Alla grupper, även grupperna för barn under 3 år, deltog i projektet enligt sin åldersnivå. Materialet som projektet producerat är öppet tillgängligt.

Hurdana metoder, praktiska tillämpningar eller kompetenser som relaterar till miljöansvar utvecklades genom projektet?

Under utbildningsperioden lärde sig de studerande att utvärdera sin kompetens inom företagande och hållbarhet, sin moral som konsument samt sitt ekologiska fotavtryck. De studerande lärde sig bl.a. grunderna för hållbar utveckling, inklusive FN:s mål för hållbar utveckling, samt om naturresursernas begränsningar, kretsloppstänkande, cirkulär ekonomi och att beakta dessa i affärsverksamheten. Skolornas återvinning effektiviserades och attityderna till miljöskyddet blev positivare. De unga fick nya perspektiv på beaktandet av bekämpningen av klimatförändringen inom livets alla delområden för att förändra sina värderingar och attityder samt för att inse betydelsen av det egna beteendet för en hållbar livsstil. Näridrott och naturutflykter betonades i projektet för att stödja elevernas välbefinnande. Uppmärksamhet fästes vid metoder för att spara vatten.

Metoder, praktiska tillämpningar och kompetens som utvecklats genom projektet.	Under utbildningsmodulen lärde sig de studerande att utvärdera sin kompetens inom företagande och hållbarhet, sin moral som konsument samt sitt ekologiska fotavtryck. Under modulen lärde sig de studerande bl.a. grunderna för hållbar utveckling, inklusive FN:s mål för hållbar utveckling, samt om naturresursernas begränsningar, kretsloppstänkande, cirkulär ekonomi och att beakta dessa i affärsverksamheten.
	Medvetenheten om miljöfrågor ökade betydligt. Skolornas återvinning effektiviserades och attityderna till miljöskyddet blev positivare.
	Målet var framför allt att stödja de ungas lärande, attityder, attitydförändringar och beaktandet av bekämpningen av klimatförändringen inom livets alla delområden. Tanken var att komma vidare från ett tankesätt om "släck lamporna när du lämnar rummet" gällande energisparande till en betydligt bredare och djupare förståelse för energi och energiförbrukning i samhället som inkluderar boendet, trafiken, energiproduktionen, maten och konsumtionen. En tydlig effekt var att till exempel En-Roads-simulatore senare har använts för att stödja klimatförändringsundervisningen i våra samarbetspartners skolor. Likaså blev WWF:s Eat4Change-kampanj känd, och den har fortsatt i skolorna även efter att projektet avslutades. Avsikten har också varit att fortsätta datainsamlingen i databasen Talviseuranta. Det var också betydande att man delvis på grund av coronaåren betonade näridrott och naturutflykter i projektet och att de ökade i stödet för elevernas välbefinnande.
	Ökad medvetenhet om naturens och miljöns tillstånd. Att inse betydelsen av personligt beteende på vägen mot en hållbar livsstil. Grupparbete och diskussion för att stärka värderingar och attityder.
	Elevernas medvetenhet om miljöansvar. Elevernas projektarbeten i tryckt och elektroniskt format. Elektroniska enkäter för eleverna, vårdnadshavarna och projektets koordinatörer. Dessutom många mindre metoder.

Vi fäste särskilt uppmärksamhet vid metoder för att spara vatten.

Hur utnyttjades den kompetens, de konkreta metoder och praktiska tillämpningar som projektet gav upphov till?

Utvecklingen av prototypen för det virtuella spelet fortsatte. Speltestningen utvidgades till att omfatta flera läroanstalter. Spelet finns på plattformen där alla kan spela det. Läromedlen på tre olika läroanstaltsnivåer används med stöd av lärarhandboken i olika utbildningsmiljöer, från gymnasium och yrkesläroanstalter till yrkeshögskolor. Alla partner utnyttjar redan materialet som producerats på något sätt. Vi har ökat återvinning och lärarutbildning för att förstå miljöfrågor, vi har ansökt om Erasmus+-ackreditering med miljöskyddstemat och vi utvecklar elevagentverksamhet för en hållbar framtid. Projektets koordinatör anslöt sig till stadens utvecklingsgrupp för en hållbar framtid. Utnyttjandet av resultaten utvidgades till lektioner i alla årskurser i projektskolorna. Projektet har lett till ökat samarbete mellan olika läroämnen. Det vi lärt oss i projektet har utnyttjats i arbetet med barnen och man har lärt sig saker på konkreta sätt tillsammans med barnen. Vi stärkte utbildningen på universitetsnivå om hållbarhet och miljöansvar.

We used different ways to evaluate the process and its results. The commitment of all our original partners to our project was 100 %. In the Erasmus application we wanted to have three years' time to work with the project but in the final agreement the time decided to be shorter. That cause a hurry to develop the prototype of the game. Nevertheless, of that we carry on the testing the game in spring 2020 and will expand the use of it in town level in Lappeenranta (Green Reality) and in partner towns according to their solutions.

Läromedel på tre olika nivåer kan användas med stöd av lärarhandboken i olika utbildningsmiljöer, från gymnasium och yrkesläroanstalter till yrkeshögskolor. Modulen tillsammans med tävlingen som ordnas med företag stärker de studerandes färdigheter i företagande, hållbar utveckling och innovation. Alla partner utnyttjar redan materialet som producerats på något sätt. De flesta som en separat kurs.

I vår skola ökade vi återvinningen, ökade lärarnas utbildning för att förstå miljöfrågor, sökte ackreditering där ett tema var miljöskydd och började utveckla elevagentverksamheten för en hållbar framtid. Projektets koordinators anslöt sig till vår stads utvecklingsgrupp för en hållbar framtid.

Produkterna och kompetensen har kopplats till Villmanstrands Green Reality-strategi. På en gemensam plattform kan skolorna lära sig om hållbarhetsfrågor och få pedagogiska tips till exempel för att hålla lektioner. Dessutom finns spelet på plattformen där det kan spelas av alla, och hållbarhetslöften kan publiceras på plattformen där de kan läsas av alla.

Utnyttjandet av resultaten utvidgades till lektioner i alla årskurser i projektskolorna.

Var och en som deltagit i projektet kan utnyttja den kompetens och kunskap som uppkommit i det egna livet. I skolorna ökade projektet samarbetet mellan läroämnena.

All kompetens som vi fick från andra länders sätt att agera och olika experter utnyttjades i arbetet med barnen. Tillsammans med barnen lärde man sig saker på konkreta sätt.

Vi stärkte utbildningen på universitetsnivå om hållbarhet och miljöansvar.
- collaborative knowledge creation
- civic engagement in the field of landscape governance
- sustainable landscapes

Uppkom det en ny idé under projektet som du tycker kunde vidareutvecklas? Om ja, vilken?

Att ordna tävlingar för hållbart företagande i samarbete med företag och läroanstalter på olika utbildningsstadier, elevagentverksamheten för en hållbar framtid och naturskolan fortsätter efter att projektet avslutats. Inom den kommunala fostran stärkte projektet samarbetet och nätverkandet till en naturlig verksamhetsmiljö för att utveckla miljöfostran.

I kommunen grundades ett nätverk av Green Reality-lärare. All ny information kan i fortsättningen utnyttjas för att lära barnen perspektiv på en hållbar framtid. Ett nytt projekt inleddes utifrån det tidigare. Erfarenheterna tillämpas i utvecklingen av projektuniversitetens utbildningsutbud.

<https://www.greenreality.fi/greenreality-kouluissa/greenreality-lupaukset>.

Att ordna tävlingar i hållbart företagande i samarbete med företag och läroanstalter på olika utbildningsstadier.

Elevagentverksamhet för en hållbar framtid och att inkludera naturskolan i undervisningens vardag.

Vi utvecklade detta, och på denna grund började vi bygga ett nytt projekt.

Inom den kommunala fostran stärkte projektet samarbetet och nätverkandet till en naturlig verksamhetsmiljö för att utveckla miljöfostran. I kommunen grundades ett nätverk av s.k. GR-lärare till vilket medlemmar från varje skola kopplades.

All ny information kan utnyttjas även i fortsättningen och man kan fundera på hur man kan lära barnen om frågor gällande en hållbar framtid.

Erfarenheterna tillämpas i utvecklingen av projektuniversitetens utbildningsutbud.

Har man skapat bestående verksamhetssätt och innovativ praxis som stöder miljöansvar? Om ja, hurdana?

Läromedelspaketet används och kursen genomförs av flera partner. Efter projektet har återvinningen, förbättringen av förhållandet till naturen och elevagentverksamheten fortsatt. Användningen av kollektivtrafik har ökat i mobiliteterna och i alla situationer där det är möjligt. När- och naturturism samt kollektivtrafik har betonats i projekten. Man har strävat efter att minska onödig pappersanvändning, möten har ordnats på distans. Var och en som deltagit i projektet fäster mer uppmärksamhet än tidigare vid vattenförbrukningen och vattnets renhet. Samarbetet mellan projektpartnererna har stärkts genom att dela kompetens. Miljöfrågor har integrerats i organisationens arbetsplan och ingår i det dagliga arbetet.

Permanent verksamhetssätt och innovativ praxis som stöder inkludering och mångfald.	https://www.greenreality.fi/greenreality-kouluissa/greenreality-lupaukset
	Läromedelspaketet har levt kvar och det används och kursen genomförs av flera partner.
	Återvinning, förbättring av förhållandet till naturen, elevagentverksamhet.
	Användningen av kollektivtrafik har stärkts till exempel i mobiliteter i alla situationer då det är möjligt Likaså har när- och naturturismen samt kollektivtrafiken betonats i mobiliteterna Man har strävat efter att minska onödig pappersanvändning, möten via Teams
	Var och en som deltagit i projektet fäster mer uppmärksamhet än tidigare vid vattenförbrukningen och vattnets renhet.
	Miljöfrågorna ingår permanent i arbetsplanen för vårt daghem. Samarbetet mellan projektpartnererna har stärkts och kompetens delas.

Vilka effekter har projektet haft på det dagliga arbetet, kompetensen och den professionella utvecklingen?

Under projekten har eleverna fått tillfälle att utveckla sina språkkunskaper och flera möjligheter att lära sig om olika kulturer samt om hur människor lever i olika miljöer. De har lärt sig att arbeta i grupp med elever från olika länder och haft möjlighet att lära sig olika digitala färdigheter. Personalen som deltog i projektet har fått samarbeta internationellt och nätverka med kollegor samt möjlighet att utvecklas professionellt och hitta pedagogiska lösningar. De deltagande organisationerna har skapat strukturer som främjar en hållbar framtid, och projektet har fått ackrediteringar och nya projekt har inletts. De studerandes motivation för studier och särskilt språkstudier har ökat. Betydande effekter har varit att internationaliseringen ökat och det globala tänkandet och den europeiska identiteten har stärkts. Målen för miljöfostran och hållbar utveckling har inkluderats i skolans vardag på ett bestående och vardagligt sätt i såväl undervisningen, administrationen som skolans övriga praxis. Vi släcker lamporna om dagsljuset räcker, vi låter inte kranarna rinna i onödan, vi väljer att gå, cykla eller åka kollektivtrafik och uppmanar också familjerna att göra det. Projektet ökade samarbetet mellan olika läroämnen och lärare. Samarbetet med internationella partner fortsätter. En hållbar framtid är en del av vardagen. På daghemmet ordnas bytesloppisar, vi lär barnen att själva ta så mycket mat som de orkar äta, vi belönar för en tom tallrik.

Pupils have got during the project many occasions to learn from different cultures and how people live in different environments. They must learn to work in team with pupils from different countries and got an opportunity to learn different it-solutions like drawing landscapes, characters and animation with Krita-Program and using the game engine program Unity to finish the virtual game. It was stimulating to make cooperation with French and Danish teachers to find solutions in pedagogical issues. it is interesting to see how partner schools differ.

Av effektivitetsenkäterna framgick att både lärarna och studerandena lärde sig mycket redan under pilotförsöket. Vi tror att båda målgruppernas kompetens kommer att utvecklas ytterligare i framtiden.

Mitt i all annan brådska och alla andra typer av projekt, olika finansieringsprojekt, små resurser samt utmattningen som orsakades av en dåligt genomförd inkludering har effekterna på det dagliga arbetet varit mindre än jag hoppades. Min egen professionella utveckling har framskridit med stora steg, men effekten i arbetsgemenskapen kunde ha varit bättre. Vi har dock lyckats skapa strukturer för vår skola som främjar en hållbar framtid, och vi har fått en ackreditering som är en fortsättning på vårt tidigare projekt, så jag ser framåt med förtroende.

Att delta i och leda projekt ökar deltagarnas kompetens och främjar den professionella utvecklingen. I synnerhet coronatiden utmanade lärarna att fördjupa det multinationella samarbetet på distans och intensifierade samarbetet. Språkkunskaperna förbättrades för alla deltagare, såväl vuxna som unga, och engelskspråkigt material används i större utsträckning i olika sammanhang. Kompetens i multinationellt arbete ökar bland både unga och vuxna. Även motivationen för studier och särskilt språkstudier har ökat. Betydande effekter har varit att internationaliseringen ökat och det globala tänkandet och den europeiska identiteten har stärkts

Målen för miljöfostran och hållbar utveckling har inkluderats i skolans vardag på ett bestående och vardagligt sätt i såväl undervisningen, administrationen som skolans övriga praxis.

Lärarna har mångsidigare färdigheter att undervisa i frågor som gäller naturen och miljön.

Innehållet i många läroämnen i gymnasiet läroplan omfattar hållbarhet och vattenanvändning. Projektet fördjupade lärarnas kunskapsunderlag och ökade samarbetet mellan läroämnen och lärare. Ett välfungerande samarbete med internationella partner torde öka det ömsesidiga samarbetet även i fortsättningen.

En hållbar framtid har blivit en del av vardagen: vi släcker lamporna om dagsljuset räcker, vi låter inte kranarna rinna i onödan, vi väljer att gå, cykla eller åka kollektivtrafik och uppmanar också familjerna att göra det. På daghemmet ordnas bytesloppisar, vi lär barnen att själva ta så mycket mat som de orkar äta, vi belönar för en tom tallrik.

Starkare samarbete och nätverksbildning.

Vilket mervärde gav det internationella samarbetet projektet och organisationen?

Lärarna har fått chansen att lära sig vilka möjligheter den virtuella verkligheten kan föra med sig till skolorna samt fler nätverk, samarbetspartner, ett bredare perspektiv och kompetens. Deltagarna i projekten har integrerats i det internationella samarbetet.

Förståelsen för det transeuropeiska samarbetet har ökat. Samarbetet ger ett perspektiv på utvecklingen av den egna skolan samt vidgar å andra sidan perspektivet på vad man anser om saker på annat håll och vilken praxis som har utvecklats. Projektaktörerna fick synlighet i media och sociala media. De resultat som uppkommit i projektet har integrerats i stadens strategi som en väg för internationaliseringsverksamheten från småbarnspedagogiken till andra stadiet. Det internationella samarbetet förde med sig en tro på att man kan påverka klimatförändringen. I miljö- och landskapsplaneringen har organisationerna fått exempel och handlingsmodeller för att beakta synpunkter på landskapsnivå utanför den nationella cirkeln.

Mervärde för projektet och organisationen.	This project process has been an adventure to each of the member of the project. As a teacher we have got many opportunities to learn different topical items that are actual trends in the world outside the school life. What possibilities we can imagine that virtual reality can bring to the schools.
	Fler nätverk och samarbetspartner, ett bredare perspektiv och mer kompetens.
	Vi har integrerats i det internationella samarbetet, vår personal anser att det är "normalt" att vi deltar i internationell verksamhet. Inom staden har vi fått uppskattning för att vi är i spetsen på utvecklingen.
	Klimatförändringen berör hela världen. Dess effekter skiljer sig på olika håll i världen och på olika håll i Europa. Därför var det mycket nödvändigt att vi samarbetade med olika länder och lärde oss vilka effekter klimatförändringen har på olika ställen och vilka typiska utmaningar som finns i olika länder. Utan detta skulle perspektivet ha varit mycket begränsat och koncentrerat sig endast på Finland, eller så skulle förståelsen för verkliga människor och till exempel torkan och skogsbränderna i södra Europa ha blivit betydligt svagare. För att bromsa klimatförändringen kan och måste man göra saker både på individnivå och på europeisk och global nivå. Man måste öka förståelsen för att man måste samarbeta för att bromsa upp situationen, och att detta berör alla. Den verkliga förståelsen av dessa frågor kan endast ökas genom internationellt samarbete. – Det är utmanande att öka internationalismen och t.ex. förstå engelskans betydelse i en skola där nästan alla har finländsk bakgrund och i en stad där det knappt finns någon internationalism alls. Vi måste medvetet arbeta mycket för att öka internationaliseringen i vår skola.
	Samarbetet ger synergifördelar för utvecklingen av den egna skolan samt vidgar å andra sidan perspektivet på vad man anser om saker på annat håll och vilken praxis som har utvecklats. Win-win-situation.
	Att jämföra miljöfrågor mellan projektländerna var mycket givande och lärorikt.
	Projektarbetet inspirerade vårt internationellt profilerade gymnasium att samarbeta med andra europeiska skolor. Vår skola fick också stor synlighet i medier och sociala medier. De positiva erfarenheterna återspeglas också i vår stadsstrategi, där man för första gången bygger upp en väg för internationaliseringsverksamheten från småbarnspedagogiken till andra stadiet.
	Samarbetet på internationell nivå gav entusiasm och tilltro till att vi tillsammans verkligen kan påverka klimatförändringen. När vi alla arbetar för saken på vårt håll finns det en enorm chans att förändra världen :)
	Exempel och verksamhetsmodeller även utanför den nationella cirkeln. Grunden för projektet var den europeiska landskapskonventionen och därigenom beaktandet av landskapsperspektiven i miljö- och landskapsplaneringen.

Hur kunde Erasmus+-programmets möjligheter utnyttjas bättre för att främja miljöansvar?

Projektaktörerna anser att Erasmus+-programmets möjligheter kunde utnyttjas bättre med hjälp av följande metoder:

- Planera och finansiera fler projekt som främjar miljöansvar.
- Inkludera personalens vikariekostnader och lärarnas arvoden direkt i den erhållna Erasmus+ KA2-finansieringen. Fastställa lärararvodet på förhand så att arvodets storlek motsvarar det extra arbete som utförts. Inkludera vikariekostnader i finansieringen automatiskt. Projektets administration bör ske mellan organisationen och Utbildningsstyrelsen.
- Att dela god praxis och förbättra kvaliteten på innehållet i projekten skulle bidra till att främja miljöansvar.
- Mindre byråkrati och mer synlighet.
- När det gäller mobilitet bör man i högre grad än tidigare använda kollektivtrafik och trafikformer som belastar miljön mindre.
- Dela information till olika länder.

Planera och finansiera fler projekt som främjar miljöansvar.

Jag tycker att den största svagheten i Erasmusprogrammet just nu är att det finns två oberoende aktörer inom programmet, Utbildningsstyrelsen och kommunerna. Det ligger i de kommunala beslutsfattarnas intresse att spara, i Utbildningsstyrelsens intresse att utföra innovativ utveckling. Läraren får sitta emellan. Läraren gör ett enormt arbete när hen gör en Erasmus-ansökan. Ansökan görs på egen fritid, utan lön. Om ansökan går igenom börjar man förhandla om huruvida staden betalar för vikarier för lärarna och den övriga personalen som deltar i mobiliteten, och om projektets koordinator, för att inte tala om de andra anställda som deltar, skall få en extra belöning för arbetet de utför. Min stads svar är att man får resa som belöning. Jag tycker att resorna är arbete 24/7. Mitt i all annan brådska och utbrändhet orkar man inte bli ivrig för extra arbete utan ersättning så hemskt länge, och dessutom måste den lärare som ansökt om projektet förutom att skriva ansökan också ansöka om finansiering för projektet från staden. Jag tror att minskningen av lärarnas motivation är det största hotet mot den internationella verksamheten. Erasmus-programmet borde därför ändras så att vikariekostnader och lärararvoden ingår direkt i stödet som beviljas. Lärararvudet borde fastställas på förhand så att arvodets storlek motsvarar det extra arbete som utförts. Vikariekostnaderna borde automatiskt finnas med i programmet så att inte en lärare som utbildats inom ett helt annat område måste fundera på hur mycket pengar som kan gå åt till vikariatkostnaderna. Projektets administration borde förbli mellan skolan och Utbildningsstyrelsen. Staden är en helt onödig aktör i detta som i praktiken bara bromsar upp projektets framskridande. När denna dubbla administration tas bort, lärarnas arvoden fås i ordning och vikariatkostnaderna blir en automatisk utgift som ingår i projektet kan vi börja diskutera frågan i detta fält. En motiverad och entusiastisk lärare är en enorm resurs även här. Det positiva är att man fick göra ansökan om ackreditering på finska och ansökan var relativt kort.

Inom vårt projekt gjordes redan mycket, och det var på många sätt ett bra och lönsamt projekt. Att dela god praxis och förbättra kvaliteten på innehållet i projekten skulle säkert i många fall bidra till att främja miljöansvar.

Mindre byråkrati och mer synlighet.

Genom att öka finansieringen för miljömedvetna projekt.

I mobiliteterna kunde man i högre grad än tidigare gynna trafikformer som belastar miljön mindre (t.ex. tåg).

Dela information till olika länder. Finland är på många sätt en föregångare, men vi har också mycket att lära oss från andra.

6. ERASMUS+-PROGRAMMETS MÖJLIGHETER ATT FRÄMJA MILJÖANSVAR I PARTNERSKAP FÖR SAMARBETE

I september 2023 ordnade Utbildningsstyrelsen en endagsworkshop för ansvarspersonerna för Erasmus+ partnerskap för samarbete som redan avslutats och som koordinerats av finländska aktörer. Workshopen fokuserade på innovativ praxis i Erasmus+ partnerskap för samarbete som fokuserade på miljöansvar samt inkludering och mångfald. Workshopen erbjöd ett unikt tillfälle att fördjupa sig i prioriterade områden, dela erfarenheter och innovativ praxis samt skapa nätverk med ansvariga för motsvarande projekt. Under workshopen samlade man in god praxis och betydelsefulla tillvägagångssätt för att främja inkludering, mångfald och miljöansvar samt åstadkomma bestående effekter.

6.1 Tillvägagångssätt som främjar projektverksamhet i Erasmus+ partnerskap för samarbete

Under workshoppedagen samlades deltagarna i smågrupper till en början enligt prioriterade områden och därefter sektorsvis för att dela med sig av sina erfarenheter och idéer om betydelsefulla tillvägagångssätt och innovativ praxis.

Miljöansvaret främjades genom att aktivera deltagarna i enlighet med de uppställda målen för upplevelsebaserat lärande och nya undervisningsmetoder. Planeringen och införandet av gemensamma studiehelheter stärkte samarbetet och engagemanget mellan projektaktörerna. Projektaktörerna konstaterade att små, gemensamma vardagliga handlingar har en positiv inverkan på projektet. Samarbetet mellan olika sektorer och intressentgrupper upplevdes stärka projektet.

Enligt projektaktörerna främjade samarbetet mellan praktiken och forskningen projektarbetet. Att alla fyra prioriterade områden för Erasmus+ partnerskapen för samarbete inkluderades i projektplanen förbättrade projektets effekt och helhetsbild. Partnermöten, mobilitet och interaktion med andra kulturer var väsentliga för projektets verksamhet och för att uppnå målen. Den planmässiga interna och externa kommunikationen och kontakten mellan projektaktörerna och intressentgrupperna ansågs viktig för projektets verksamhet. En verksamhetskultur som skapats i webbmiljön, som planerats tillsammans och som stödde samarbetet främjade projektverksamheten och uppnåendet av projektets mål.

Utredningen visade att projekten främjade följande saker i projektaktörernas organisationer:

- Undervisningens kvalitet
- Kontinuerlig förbättring och inkludering
- Samarbete och nätverkande
- Internationalisering och interkulturell växelverkan.

Undervisningens kvalitet

- Med hjälp av projektverksamheten främjades deltagarnas eget initiativ, självständighet, självförtroende och positiva framtidsbild
- Deltagarnas studiemöjligheter och sysselsättningsmöjligheter förbättrades
- Deltagare i svagare ställning fick nya möjligheter
- Lärarnas professionella utveckling, motivation och engagemang i undervisningen ökade
- Samarbetet och teamarbetet mellan undervisningspersonalen stärktes

Kontinuerlig förbättring och inkludering

- Elevernas aktiva roll för att främja det egna lärandet utvecklades
- Undervisningspersonalen fick intryck av nya innovativa och inspirerande undervisningsmetoder.
- I undervisningsmetoderna som utvecklades kombinerades teori och praxis starkare.
- Förståelsen, uppskattningen och samarbetet mellan eleverna och undervisningspersonalen fördjupades
- Deltagarnas digitala färdigheter förbättrades.
- En öppen inlärningskultur utvecklades och ökade engagemanget, kreativiteten och innovationen
- Infrastrukturen och planeringen av lärmiljön optimerades
- Deltagarna fokuserar på att främja miljöansvar.

Samarbete och nätverkande

- Samarbetet och nätverkandet mellan parterna ökade
- Samarbetet mellan sektorerna ökade och upplevdes som positivt
- Samarbetet mellan olika utbildningsstadier ökade
- Samarbetet mellan utbildning och forskning utvidgade perspektivet
- Samarbetet med arbetslivet och lokala aktörer samt intressentgrupper intensifierades
- Det internationella samarbetet skapade tilltro till möjligheterna att påverka en hållbar framtid
- Uppfattningen om deltagarna i projektet förbättrades och blev klarare.

Internationalisering och interkulturell växelverkan

- Projektaktörernas internationella verksamhet och nätverk utvidgades
- Elevernas och undervisningspersonalens interkulturella färdigheter och språkkunskaper förbättrades
- Initiativförmågan i internationella projekt ökade
- Det internationella samarbetet främjade miljöansvarsfull verksamhet
- Deltagarna blev modigare vad gäller internationell verksamhet med små steg
- Genom Erasmus+ partnerskap för samarbete ökade de lokala och personliga verksamhetsmöjligheterna i den egna vardagen
- Uppskattningen för den egna kulturen och språket stärktes.

6.2 Projektaktörernas rekommendationer för att främja miljöansvar

I Erasmus+ partnerskapen för samarbete konstaterades lösningen till miljöfrågor vara en förutsättning för mänsklighetens existens, och man upplevde att det är onödigt att diskutera framtidens arbetsliv utan en lösning på dessa frågor. Klimatförändringens effekter är inte enbart fysiska, vilket ungas klimatångest är ett konkret exempel på. På basis av projektaktörernas erfarenheter har man i undervisningen om hållbar utveckling och miljöansvar observerat ett behov av att stimulera intresset för ett rikt, meningsfullt och aktivitetsbaserat arbete med miljömässig, ekonomisk, kulturell och social hållbarhet. Att utveckla nya undervisningsmetoder och praxis för att främja miljöansvar har ökat lärarnas kompetens i att fostra och undervisa barn i frågor gällande en hållbar framtid. Projektaktörerna inom småbarnspedagogiken och skolorna har ansett det viktigt att även barnens föräldrar aktivt deltar i genomförandet av principerna för en hållbar framtid. Läromedelspaketerna, rollspelsmodellerna samt undervisnings- och forskningsmetoderna för hållbar utveckling som utvecklats och använts i projekten har främjat undervisningens utvecklingsarbete.

I flera projekt har man använt digitala spel till hjälp där hela skolor, skolans intressentgrupper och enskilda klasser har kunnat planera och registrera åtgärder för hållbar utveckling i sitt samhälle. Genom att inkludera eleverna har man utvecklat deltagarnas kritiska tänkande, sociala färdigheter och digitala färdigheter som förutsätts av dagens skolors läroplaner och arbetsliv. Lärarna som deltog har fått erfarenhet av att handleda eleverna i att utveckla färdigheter för framtidens arbetsliv, vilket återspeglades i deras övriga arbetsuppgifter och fungerade som förebild för den moderna pedagogik som krävs i läroplanerna i skolorna som deltar. Man har velat uppmuntra de unga att aktivt främja naturskydd, hållbarhet och miljöansvar samt hejda klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald genom en mer omfattande markanvändnings- och miljöplanering. Med hjälp av internationellt samarbete har man fostrat de unga till att förstå och uppskatta andra och sin egen kultur, upptäcka skillnader och likheter mellan olika länder, använda främmande språk och förstå språkkunskapernas betydelse samt förbättrat deras förmåga att agera i en internationell miljö för att främja miljöansvaret. Projektaktörerna har också lyft fram andra än människors rättigheter på planeten. Ekosystemets, djurens och landskapets rättigheter har upplevts som viktiga. De unga har en stark vilja att gå vidare från miljömedvetenhet till miljögärningar. De ungas livsmiljö kan bli stor om man fostrar till miljöansvar ända från barndomen. I vardagen önskas en väg från klimatmedvetenhet till gärningar och betydelsefulla sätt att främja miljöansvar.

6.3 Bestående effekter av Erasmus+ partnerskapen för samarbete och deras betydelsefulla tillvägagångssätt

Projektparternas gemensamma värdegrund upplevdes som en viktig stärkande faktor i Erasmus+ partnerskapen för samarbete. Utöver nätverken och samsamarbetsrelationerna mellan partnerorganisationerna har projekten också skapat bestående personliga kontakter. Samarbetet mellan sektorer, företagssamarbetet samt samarbetet mellan utbildning och forskning har varit betydelsefullt och erfarenheterna av detta har varit positiva. I Erasmus+ partnerskapen för samarbete betonas det konkreta och Learning By Doing, upplevelsebaserat lärande. I framtidens arbetsliv behövs flexibilitet, förändringsförmåga, sociokulturell förståelse, språkkunskaper, konst, kunskaper i informationshantering, samsamarbetsförmåga samt innovationsförmåga och kreativitet.

Som bestående effekter av Erasmus+ partnerskapen för samarbete nämndes en kontinuerlig utveckling av de prioriterade områdena genom att i större utsträckning inkludera intressentgrupperna i planeringen och utformningen av verksamheten. Idéerna som uppkom i projekten har utnyttjats efter att projekten avslutats. Läroanstalterna har justerat sina läroplaner och undervisningens praktiska genomförande samt tagit i bruk nya undervisnings- och träningsmetoder. Läromaterialet som utvecklats i projekten används och kurser genomförs fortfarande av flera partner. Möjligheterna för eleverna att delta har utökats. Man har upplevt att projekten stöder personalens professionella utveckling och stärker läroanstaltens värdegrund. Efter projektet har man fortsatt att förbättra miljöansvaret, återvinningen och förhållandet till naturen. Användningen av kollektivtrafik har ökat i mobiliteterna och i alla situationer där det är möjligt. Man har strävat efter att minska onödig pappersanvändning och möten har ordnats på distans. Var och en som deltagit i ett projekt fäster mer uppmärksamhet än tidigare vid vattenförbrukningen och vattnets renhet. I de deltagande organisationerna har man skapat strukturer som främjar en hållbar framtid. En hållbar framtid och miljöansvar har integrerats i organisationers arbetsplaner och gjorts en del av vardagen.

Samarbetet mellan projektaktörerna har fortsatt efter projektet. Samarbetet mellan projektpartnerna har stärkts genom att dela kompetens. Efter att projekten avslutats har man blivit medveten om vad som ännu måste göras för att främja målen och nå olika målgrupper. Målen för miljöfostran och hållbar utveckling har inkluderats permanent i verksamheten. En hållbar framtid har blivit en del av vardagen. Flera projektaktörer som deltagit i utredningen har sökt sig till ett nytt Erasmus+-projektet eller inlett ett fortsättningsprojekt.

Utredningen visade på faktorer och företeelser i anslutning till utbildning och lärande som har en betydande inverkan på främjandet av miljöansvaret och att åstadkomma bestående effekter i framtiden.

- Digitalisering
- Webbundervisning och webbinläring
- Fenomenbaserat lärande, erfarenhetsbaserat lärande, mångfald av perspektiv, samarbete
- Informationshantering
- Samhällets förväntningar
- Betydelsen av förmågor och färdigheter betonas
- Betydelsen av kontinuerligt lärande.

För att stödja god praxis och betydelse samt för att åstadkomma bestående effekter i framtiden kommer man att behöva bl.a. följande färdigheter i utbildningen och undervisningen:

- Flexibilitet
- Sociokulturell förståelse, språkkunskaper
- Tolerans för förändring
- Informationshantering, syntetisering
- Samverkan, samarbetsförmåga
- Innovationsförmåga och kreativitet
- Färdigheter i att prognostisera.

Under workshopsdagen i anslutning till utredningen framkom osäkerhet om hur framtidens arbetsliv kommer att se ut och hur till exempel artificiell intelligens kan påverka och förändra det. Man måste fundera på hur läroplanen ska planeras i en situation där vi inte vet hur verksamhetsmiljön och arbetslivet kommer att förändras i kommande omvälvningar. Ett svar kunde vara mindre och smidigare utbildningshelheter. Även studier som leder från ett utbildningsstadium till ett annat

upplevdes som en fungerande lösning. Kvaliteten på lärandet ansågs vara en styrande faktor, inte bara antalet kvalifikationer och studiepoäng. Projektaktörerna upplevde att även strukturerna och finansieringsmodellerna måste ändras. Konstbaserade metoder samt kroppslig och intuitiv förståelse ansågs vara ett sätt att utveckla förändringsförmågan. I framtiden kommer flyttningsrörelsen att öka, varvid det behövs fler metoder för att identifiera invandrares tidigare kompetens, språkutbildning och förberedande utbildning. Utbildningsinstitutionernas, den enskilda undervisningspersonalens och elevernas roll som förändringsagenter samt upplevelser av inkludering och möjligheter att påverka upplevdes som betydelsefulla.

7. SLUTSATSER

I Erasmus+ KA2-partnerskapen för samarbete har man valt teman som lämpar sig för de gemensamma värderingarna, och de prioriterade områdena har behandlats på mångsidiga sätt i samarbete med intressentgrupperna. Projektverksamheten har upplevts som betydelsefull eftersom den har erbjudit möjlighet till interkulturell interaktion samt chanser att lära sig förstå mångfalden i miljöerna i olika länder och olika tillvägagångssätt i anslutning till inkludering, mångfald och miljöansvar. Å andra sidan har skillnaderna mellan kulturer och tidsuppfattning varit utmanande. Den mångsidiga granskningen har berikat elevernas och lärarnas perspektiv och inspirerat till ett nytt slags tänkande och aktivt deltagande. Det internationella samarbetet har skapat tro och hopp om att det är möjligt att påverka miljöansvaret genom nätverkande. Miljöansvar och hållbar utveckling har gjorts till permanenta och dagliga innehåll i verksamheten, undervisningen, administrationen och rutinerna.

Enligt deltagarna har utgångspunkten för Erasmus+ partnerskapen för samarbete och partnerskapens styrka varit den lokala och personliga aspekten samt verksamhetsmöjligheterna i den egna vardagen. Projekten har uppmuntrat deltagarna att aktivt undersöka och främja de prioriterade områdena. Deltagarna har styrts och uppmuntrats till ekologiskt hållbar och ansvarsfull verksamhet i sitt eget liv. I projekten har man lärt sig att förstå och uppskatta andra och den egna kulturen, lägga märke till skillnader och likheter i miljön i olika länder samt förbättra deltagarnas färdigheter att agera i en internationell verksamhetsmiljö. En hållbar framtid och miljökompetens har främjats genom att öka medvetenheten om klimatförändringens mångfald och dess olika effekter på olika håll i världen. I projekten har man utvecklat undervisnings- och handledningspersonalens yrkesskicklighet och yrkeskompetens genom att tillsammans skapa nya samarbetsbaserade material och undervisningsmetoder som utnyttjar informations- och kommunikationsteknik för att främja miljöansvar. Föräldrarna har utmanats att stödja projektarbetet och aktivt delta i genomförandet av principerna för en hållbar framtid. Även eleverna har tagits med i planeringen av projekten för att ge dem tilltro till sina möjligheter att agera och påverka. Samtidigt har deras färdigheter i kritiskt tänkande och deras sociala färdigheter utvecklats. Virtualiteten och tekniken har utvecklats tillsammans med parterna med fokus på hållbara lösningar och miljöansvarsfull verksamhet. Pandemitiden har varit utmanande för projektverksamheten och den har påverkat de praktiska arrangemangen och kontakterna inom projekten. Å andra sidan har digitala verktyg och virtuell kontakt som hybrid och på distans blivit bekanta och nya verksamhetsmodeller har blivit en del av nätverkssamarbetet. Efter projektet har det varit lätt att hålla kontakt virtuellt.

Projektaktörerna har upplevt att små saker påverkar måluppfyllelsen i projekten, och att många slags praxis har levt kvar. I projekten har eleverna blivit aktiva aktörer. Det har varit viktigt att inkludera eleverna i planeringen av verksamheten. Även små barn har lärt sig nytt när undervisningen har planerats enligt åldersnivån. Miljöansvarets teman har behandlats i vardagliga ärenden. Mobilitetsperioderna har upplevts som viktiga, och de har fördjupat samarbetet mellan projektpartnerna avsevärt. De internationella parterna har varit viktiga, och samarbetet fortsätter mellan flera partner. Webbstudierna har utvecklats tillsammans, och de används fortfarande av många projektaktörer. I projekten har man granskat effekterna genom att utvärdera den positiva attitydförändring som det internationella projektet medfört. Projektaktörerna har upplevt att det att man tillsammans påverkar klimatfrågorna i Europa och i världen skapar en tro på att små handlingar som görs tillsammans ger stor effekt.

Under workshopsdagen i anslutning till utredningen konstaterades att man skapar framtiden genom att påverka på individ- och organisationsnivå genom att skapa en framtid som motsvarar

värderingarna och är önskvärd. För framtiden förutsågs flera alternativa, globala och komplexa alternativ som var kopplade till varandra. Det upplevdes som en utmaning att öka, använda och hantera informationsmängden. I framtidens verksamhetsmiljö kopplas tvärvetenskapliga och sektorsövergripande frågor samman. För att stävja gränserna för tillväxten måste vi utreda hur vi klarar oss med mindre vad gäller miljö- och klimatutmaningar, välfärd, befolkningsförändringar, kriser, teknologisk utveckling samt omvälvningar i ekonomin och arbetet.

I de Erasmus+ partnerskap för samarbete som granskades i utredningen lyftes värderingar och attityder fram som mål och utvecklingsidéer, och med hjälp av värderingarna och attityderna fastställde man vad vi vill vara och vad vi vill lära oss gemensamt. Det ansågs att i framtiden kommer konstbaserade metoder samt konstens och kreativitetens roll, nya experiment och framtidstro i anpassningen till förändringar att vara betydelsefulla tillvägagångssätt för att bygga den värld vi önskar oss. Man upplevde att saker och ting är kopplade till varandra när verksamhetsmiljön förändras. Då behövs förutom nya lösningsmodeller även traditionella verksamhetsmodeller för att identifiera megatrender och trender samt förbereda sig på överraskningar. Fortsatt utveckling och kompetens behövs för att bromsa upp och anpassa sig till klimatförändringen genom att utreda om planeten, ekosystemet, djuren eller landskapen har rättigheter.

Som innovation inom Erasmus+ partnerskapen för samarbete upplevdes möjligheten att i samarbete med parterna göra dagliga gärningar för framtiden, eftersom framtiden inte är bestämd på förhand. För detta behövs kompetens och motivation. Som möjligheter sågs olika lösningar med vilka man tillsammans kan påverka även stora saker genom små vardagliga handlingar och erfarenhetsbaserat lärande. Med tanke på inkluderingen upplevdes det viktigt vad som görs i inkluderingen, hur inkluderingen genomförs, vilka resultat som uppstår och hur de konkretiseras.

Mänsklighetens existens ansågs kräva att miljöfrågorna löses, och utan denna lösning upplevdes diskussionen om framtidens arbetsliv som meningslös. Dagens barn växer upp till framtidens aktörer och påverkare. Därför är det av största vikt att vårt utbildningssystem inte bara lär barn, utan också konkret fungerar som exempel på miljöansvarets betydelse och principer. I internationella samarbetsprojekt, såsom i Erasmus+-programmet, är det möjligt att tillsammans främja och bygga upp en hållbar framtid och främja programmets alla gemensamma europeiska prioriteringar. Miljöansvaret bör sättas i centrum i den lokala och internationella verksamheten för att garantera en livskraftig och sund framtid för kommande generationer.

BILAGA 1. Valda Erasmus+ KA2-projekt som koordinerats av finländska aktörer

Sustainable Development Game

2017-1-FI01-KA201-034752 Strategiskt partnerskapsprojekt för den allmänbildande sektorn

Prioriterade områden: I projektet utvecklades innovativ praxis och verktyg för att stödja miljöansvar, hållbar utveckling och lärande. Projektet prioriterade digitalisering, hållbar utveckling och elevernas aktiva deltagande.

Mål: Målet var att utveckla ett digitalt spel om hållbar utveckling i samma stil som monopol där hela skolor, skolans intressentgrupper och enskilda klasser kan planera och registrera insatser för hållbar utveckling i sin egen gemenskap. Det konkreta målet var att utveckla en prototyp för ett webbspel om hållbar utveckling för att utveckla undervisningen om hållbar utveckling på högstadiet och i gymnasiet. Dessutom hade man som mål att eleverna skulle delta i ett samverkande teknologistött planeringsprojekt och utveckla deltagarnas mångsidiga kompetens, såsom kritiskt tänkande samt sociala och digitala färdigheter som behövs i dagens arbetsliv. Lärarna som deltog fick erfarenhet av att handleda eleverna i att utveckla digitala färdigheter som en del av den moderna pedagogik som krävs i läroplanerna. Skolornas intresse för rik, meningsfull och betydelsefull verksamhet med anknytning till miljöns, ekonomins, kulturens och samhällets hållbarhet återupplivades.

Indikatorer: Under projektet genomfördes enkäter för eleverna och lärarna vid varje projektmöte med hjälp av traditionella pappersblanketter eller digitala blanketter. Lärarna använde samma frågeformulär i utvärderingen. Ett separat verktyg utvecklades för att utvärdera det digitala spelet. Lärarna utvärderade också processen tillsammans.

Metoder: Under tre års tid bestod projektet av en undersökning, ett manuskript (= spelets parametrar) och visualisering. Under det första året skapades ett digitalt spel för hållbarhetsfostran, under det andra året pilottestades spelet och under det tredje året vidareutvecklades spelet. Som metod användes planeringsfokuserad pedagogik samt elevcentrerade lärmeter som främjar färdigheterna. Projektet inleddes med ett preliminärt lärande-, utbildnings- och undervisningsevenemang, två årliga internationella projekt samt genom möten och lokalt arbete och digitalt samarbete mellan mötena. Den viktigaste metoden som användes i projektet var teamarbete. I utvecklingen av SD-spelet måste samarbetspartnerna ha ett öppet sinne för olika idéer och lösningar för att hitta de lämpligaste alternativen. Grunden för det pedagogiska spelets utvecklingsarbete var en stark teori som gav riktlinjer för verksamheten. I projektet krävdes flexibilitet och förmåga att se lösningar ur olika synvinklar. Gruppens förtroende för processen var nödvändigt för att uppnå målet. Man samarbetade med utomstående samarbetspartner för att utvidga horisonten och hitta nya lösningar.

Resultat: I projektet fick man erfarenheter av ett SD-spel som fokuserade på hållbarhetsfostran. Många skolor var intresserade av att ta i bruk SD-spelet, varvid projektet kommer att påverka tusentals ungas attityder och handlingar i anslutning till hållbar utveckling i Finland, Danmark, Frankrike och på andra håll i världen. Deltagarna i projektet får delta i en gemensam, viktig och betydelsefull upplevelse som lever kvar hos dem. Under projektet har eleverna fått många möjligheter att lära sig om olika kulturer och hur människorna lever i olika länder och miljöer. De har lärt sig att arbeta i grupp med elever från olika länder och att bekanta sig med olika digitala lösningar, såsom att rita landskap, figurer och animationer. Lärarna har samarbetat för att hitta lösningar på flera olika pedagogiska frågor. Utbildningen i miljöansvar är betydelsefull för dagens unga.

Innovationer: Målen för det digitala spelet för SD-hållbarhetsfostran har skapats för att fungera i samband med varandra. Till spelet har man kopplat löften om klimatåtgärder, vilket gör det till ett

fungerande verktyg för att aktivera eleverna att hitta planer på individ- eller klassnivå som gör det möjligt för dem att genomföra verkliga klimatåtgärder i framtiden för att förhindra klimatförändringen. SD-spelet innehåller också element som är intressanta för eleverna. Beroende på valen som görs kan spelaren få bättre eller sämre förutsättningar för att komma igenom spelet.

Permanent praxis: Det digitala SD-spelet är länkat till plattformen Green Reality som säkerställer framtida utveckling och underhåll av spelet. Efter att projektet avslutades har man delat information om och erfarenheter av SD-spelet om hållbarhetsfostran till kommunala, regionala, nationella och europeiska aktörer som är intresserade av ämnet och som stöder och främjar miljöansvar.

Spelbeskrivning:

https://docs.google.com/presentation/d/e/2PACX-1vT3ALJ0yWHF-D36QexBrL54Wzeumv-kKM-lh5tryMSRbnsml4OIzy_4MBroyDBqIb0ehVP6BpsKk3n95/pub?start=true&loop=false&delayms=5000

Green Clean Future

2017–1-FI01-KA219-034724 Strategiskt partnerskapsprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: I projektet fokuserade man på miljöansvar och utveckling av arbetslivsfärdigheter samt på att främja möjligheterna att delta i framtidens arbetsliv med hjälp av ny teknik och digitala färdigheter. Dessutom prioriterades integrationen av flyktingar samt miljön och klimatförändringen.

Mål: Målet var att skapa stödåtgärder och stödmodeller som hjälper unga och studerande att förbereda sig för och aktivt delta i framtidens arbetsliv. Målet var att utbyta god praxis och utveckla nya, innovativa undervisningsmetoder för hållbar utveckling. Målet med detta utbildnings- och miljöprojekt är att öka elevernas medvetenhet om miljöskador som mänskligheten orsakat, effekten på klimatförändringen och deras roll i att lösa denna livsviktiga globala utmaning.

Indikatorer: Som indikatorer för projektet användes deltagarnas självutvärderingar, arbetsgivarnas och lärarnas utvärderingar samt sysselsättningsstatistik för att följa deltagarnas framsteg och övergång till arbetslivet.

Metoder: Metoderna som användes var mentorskapsprogram, arbetspraktik och workshopsverksamhet som gav deltagarna praktiska kunskaper och färdigheter för framtidens arbetsliv. Projektet var starkt baserat på

elevernas aktiva deltagande under ledning av sina lärare med förståelse för att denna utmaning förutsätter internationellt samarbete. Erfarenheterna av att arbeta med elever från andra länder ökade motivationen och lärandet. Projektet gav eleverna en chans att stärka och förbättra sina färdigheter i matematik, läskunnighet och naturvetenskap samt sina språkkunskaper. I projektet uppmuntrades lärarna att dela med sig av sina erfarenheter och lära sig av andra lärares erfarenheter. I projektet strävade man efter att utnyttja både elevernas och lärarnas kreativitet för att främja miljöansvar. Projektet består av fyra teman:

Inledning och klimatförändringsfrågor, Hållbar turism och matavfall, Plast är inte så fantastiskt, Påverkan! (Dela bästa praxis).

Resultat: Som ett resultat av projektet utvecklade deltagarna sina egna arbetslivsfärdigheter, kommunikations- och grupparbetsfärdigheter, problemlösningsförmåga samt färdigheter i att leda sig själv. Deltagarnas sysselsättning förbättrades och deras arbetsmarknadsfärdigheter ökade. I

projektet uppnåddes dessutom en bredare medvetenhet om utmaningarna och behoven i framtidens arbetsliv.

Innovationer: Mentorprogrammen och arbetspraktikmöjligheterna erbjöd innovativa sätt att förbereda de unga för arbetslivet. I projektet utnyttjades nya digitala verktyg och lärplattformar som stödde deltagarnas professionella utveckling. I samarbetet ingick att utveckla innovativa lösningar för hur man kan närma sig miljöfenomen. I projektet utnyttjades både elevernas och lärarnas kreativitet för att främja miljöansvar. Top of Form

Permanent praxis: Som ett resultat av projektet skapades permanenta strukturer för stödmodeller och mentorskapsprogram som har förblivit en del av utbildningssystemet och praxisen i arbetslivet. I projektet väckte man intresse för ämnet så att behandlingen av temana skulle fortsätta även efter att projektet avslutats genom att ändra de egna livsstilsvalen eller påverka andra människor, såsom familjen och vännerna. Hållbar utveckling är en väsentlig del av läroplanen i varje partnerskola. Samarbetet mellan skolorna och inom skolorna har haft en positiv inverkan på kulturen i alla skolor som deltar. Partnerskapsskolornas elevkåror har blivit allt mer mångkulturella. Eleverna förstår att vi alla har makten att förändra planetens framtid om vi arbetar tillsammans för att uppnå ett gemensamt mål, och att även små förändringar i våra livsstilsval kan ha en betydande och positiv inverkan på miljön.

Projektets webbplats [Home | erasmus \(greenfutureer.wixsite.com\)](http://erasmus.greenfutureer.wixsite.com)

Towards sustainable and energy efficient real estate education and training

2017-1-FI01-KA202-034760 Strategiskt partnerskapsprojekt för yrkesutbildning

Prioriterade områden: Projektets prioriterade område var att utveckla utbildningsprogram och utbildningsmaterial om hållbar utveckling och energieffektivitet för studerande och yrkespersoner inom fastighetsbranschen.

Mål: Målet var att skapa undervisningsmetoder och verktyg som främjar medvetenheten om principerna för hållbar utveckling, energieffektivt byggande och miljövänlig praxis i utbildningen inom fastighetsbranschen.

Indikatorer: Projektets effekter bedömdes utifrån antalet deltagare, såsom antalet studerande, lärare, utbildare och andra intressentgrupper. Denna indikator visade hur många som gynnades av de utbildnings- och inlärningsmöjligheter som projektet erbjöd. Som indikatorer användes dessutom belåtenhetsenkäter där deltagarna ombads bedöma kvaliteten på utbildningen och lärupplevelsorna. Denna indikator gav information om deltagarnas belåtenhet och hjälpte att identifiera eventuella utvecklingsobjekt. Man utvärderade lärresultaten genom tentamina, projekt och övningar. Denna indikator visade hur deltagarna tillägnade sig nya kunskaper och färdigheter. Projektets effekt bedömdes också genom samarbetspartnerskap och nätverk genom att mäta antalet samarbetspartner och projektets effekter på parternas verksamhet

Metoder: I projektet utnyttjades nya digitala lärplattformar och virtuella simuleringar som erbjöd möjligheter till interaktiva lärupplevelser och praktiska övningar för att sätta sig in i hållbar utveckling och energieffektivitet. Som metod betonades praktiskt projektarbete där de studerande fick tillämpa de färdigheter de lärt sig på verkliga fastighetsprojekt.

Resultat: Som ett resultat av projektet skapades undervisningsmetoder och verktyg som främjade medvetenheten om principerna för hållbar utveckling, energieffektivt byggande och miljövänlig

praxis inom fastighetsbranschen. I projektet uppnåddes betydande resultat i främjandet av hållbar utveckling och energieffektivitet i utbildningen inom fastighetsbranschen.

Innovationer: I projektet utnyttjades nya digitala lärplattformar och simuleringar som erbjöd mångsidiga interaktiva lärupplevelser och praktiska övningar inom sektorn för hållbar utveckling och energiteknik. Detta möjliggjorde effektivt och flexibelt lärande. I projektet utvecklades simuleringar och verktyg som utnyttjade virtuell teknik och med vilka de studerande kunde öva på praktiska situationer och beslutsfattande med tanke på hållbar utveckling. Detta erbjöd realistiska lärupplevelser och hjälpte de studerande att förstå energieffektivitetens betydelse inom fastighetsbranschen. Som undervisningsmetod i projektet användes praktiskt projektarbete där de studerande fick tillämpa de färdigheter de lärt sig på verkliga fastighetsprojekt. Detta gav dem möjlighet att lära sig om utmaningar på praktisk nivå och utveckla sina problemlösningsfärdigheter. Top of Form

Permanent praxis: De utbildningsprogram och utbildningsmaterial som utvecklats som ett resultat av projektet har blivit en bestående del av utbildningen inom fastighetsbranschen. Principerna för hållbarhet och energieffektivitet har integrerats i kvalifikationerna och arbetssätten hos yrkespersoner inom sektorn.

Presentation av projektet [SEER Erasmus \(wordpress.com\)](https://seererasmus.wordpress.com)

CHANGING HABITS – CHANGING THE WORLD!

2017–1-FI01-KA219-034775 Strategiskt partnerskapsprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: Projektet prioriterade att öka medvetenheten om miljöns och hållbarhetens betydelse, deltagande och det civila samhällets roll i att främja hållbar utveckling, samt att förbättra utbildningens kvalitet och effektivitet.

Mål: Målet var att öka elevernas medvetenhet om miljöns och hållbarhetens betydelse samt de egna verksamhetssättens effekt på omgivningen. I projektet strävade man efter att främja hållbara förfaringsätt och verksamhetssätt i olika gemenskaper. Målet var att uppmuntra deltagarna att göra miljövänliga val och främja hållbar konsumtion och produktion. Målet med projektet var att erbjuda deltagarna tillfälle att utveckla sina färdigheter och kompetenser inom sektorn för hållbar utveckling. Målet var att utrusta dem med kunskaper och färdigheter i att främja hållbar utveckling i sin egen gemenskap. I projektet strävade man efter att främja samarbetet mellan olika aktörer för att uppnå målen för hållbar utveckling. Målet var att skapa nätverk och partnerskap som stöder insatser för hållbar utveckling och delar bästa praxis. I projektet strävade man efter att integrera hållbar utveckling i utbildningssystemen och lärmiljöerna. Målet var att inkludera principerna och praxisen för hållbar utveckling i läroplanerna och utbildningsprogrammet.

Indikatorer: Som indikatorer användes deltagarnas ökade medvetenhet om principerna för hållbar utveckling, miljöansvar och klimatförändringen. Detta kunde mätas till exempel med enkäter som genomfördes före och efter deltagandet i projektet. Ibrukttagandet av hållbara rutiner och tillvägagångssätt i deltagarnas egna handlingar och gemenskaper var en indikator för projektet. Detta kunde mätas till exempel med antalet planer för hållbarhet eller genomförda hållbarhetsprojekt. Dessutom användes ett ökat samarbete och nätverkande mellan olika aktörer för att främja hållbar utveckling som en indikator. Detta kunde mätas till exempel genom att nya samarbetspartnerskap uppstod eller nätverk skapades under projektet.

Metoder: Metoden var att utveckla färdigheterna för att främja hållbar utveckling genom att utnyttja utbildnings- och träningsprogram som bestod av samarbete, problemlösning och kommunikation med innovativa lösningar och praxis så att deltagarna kunde utnyttja sin kreativitet och uppfinningsriktighet för att hitta miljövänliga och hållbara lösningar. I projektet ordnades seminarier och workshoppar där deltagarna kunde dela med sig av kunskap och diskutera. Under evenemangen användes interaktiva metoder, gruppdiskussioner, exempelfall och rollspel. Deltagarna deltog i det praktiska projektarbetet där de tillämpade de principer för hållbar utveckling de lärt sig i sin egen omgivning eller i sin gemenskap. Detta gjorde det möjligt att få praktisk erfarenhet och att genomföra praxisen för hållbar utveckling på ett konkret sätt. I projektet uppmuntrades deltagarna att nätverka och dela sina upplevelser med andra. Genom nätverksbildning fick deltagarna nya perspektiv och lärde sig praxis för att främja hållbar utveckling av varandra. Metoderna stödde deltagarnas aktiva deltagande och lärande om hållbarhetsteman.

Resultat: Som resultat av projektet skapades undervisningsmetoder för utmaningarna inom hållbar utveckling. Deltagarna kunde utnyttja sin kreativitet och uppfinningsriktighet med hjälp av miljövänliga och hållbara lösningar. Spelbaserad praxis för lärande hjälpte deltagarna att lära sig principerna och praxisen för hållbar utveckling genom interaktivt spel. I projektet främjades en hållbar livsstil och utvecklades praktiska sätt att främja en hållbar livsstil, ibruktagande av återvinningssystem, främjande av energieffektiva verksamhetssätt och främjande av hållbara konsumtionsvanor.

Permanent praxis: Som ett resultat av projektet integrerades hållbar utveckling i större utsträckning i utbildningssystemen. Principerna och praxisen för hållbar utveckling inkluderades i läroplanerna.

Projektets webbplats [Changing Habits – Changing The World \(google.com\)](http://ChangingHabits.org)

Youth for Europe – Agenda 2017–2019

2017-1-FI01-KA219-034693 Strategiskt partnerskapsprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: Projektets prioriterade områden var miljöfrågor och klimatförändringen, jämställdhet mellan könen och lika möjligheter.

Mål: Målet med projektet var att bekämpa intolerans och okunnighet om miljöfrågor och sociala frågor. Målet var att ge de studerande möjlighet att lära sig om olika kulturer och hur unga i samma ålder lever, vad de är intresserade av och vilka skillnader och likheter det finns i deras liv. Det tvååriga projektet behandlade de utmaningar som unga möter och teman som intresserar dem, såsom ungdomsarbetslöshet, minoriteternas situation, jämställdhet, matsvinn, miljöproblem och mänskliga rättigheter. Målet var att de unga skulle bli aktiva, toleranta och fördomsfria medborgare och att de skulle utveckla sina språkkunskaper, kunskaper inom informations- och kommunikationsteknik, färdigheter i projektarbete och interaktionsfärdigheter, att de skulle lära sig att sköta sina egna ärenden och bli självstyrande, få bekanta sig med andra europeiska kulturer samt bli aktiva europeiska medborgare som kan uttrycka sin åsikt på ett lösningsorienterat sätt. Målet var att ge de studerande möjlighet till interaktion och att göra projektarbete ansikte mot ansikte med europeiska studerande. Dessutom var målet att främja lärarnas professionella utveckling samt att byta god praxis och nya metoder.

Indikatorer: Indikatorer användes för att bedöma antalet deltagare, deltagarnas belåtenhet med projektets verksamhet, utbildningens och evenemangens inverkan på deltagarnas attityder och kunskaper, de färdigheter och kvalifikationer som deltagarna och organisationerna uppnådde, projektets inverkan på skolgemenskaperna och effektiviteten i resursanvändningen.

Metoder: De studerande skapade en egen agenda för hållbar utveckling som fokuserade på miljön och samhället under det första mötet, och temana behandlades vidare under projektmötena och de studerande utförde gemensamt överenskomna uppgifter mellan mötena. De studerande arbetade aktivt tillsammans i internationella grupper och strävade efter att påverka saker. Lärarna planerade och ledde workshoppar om skolsystemet i varje land, de hade möjlighet att följa med olika lektioner, de ordnade pedagogiska kaféer och lärarmöten där organisatoriska frågor diskuterades. Arbetet och ansvaret delades mellan skolorna. Varje skola stod värd för ett projektmöte. Under det första projektmötet fick man en god start på projektet och gick igenom de organisatoriska utmaningarna, utarbetade mötenas tidtabeller och olika formulär, fattade beslut om gemensamma regler, delade uppgifter och bekantade sig med varandra. Därefter inleddes projektet tillsammans med de studerande, eftersom projektplanen hade utarbetats. Varje skola stod i tur och ordning värd för ett projektmöte, så många fler människor och hela skolgemenskapen, familjerna, lokalsamhället samt organisationer och företag deltog. Mellan projektmötena gjorde eleverna de projektarbeten som man kommit överens om, presenterade och jämförde dem vid mötena och fördjupade sina kunskaper om ämnena i workshopparna.

Resultat: Många av lärarna deltog för första gången, och de blev mer motiverade och engagerade samt förbättrade sina språkkunskaper och sin förmåga att använda informationsteknik. Lärarna blev mer redo för internationell interaktion, och många av dem ville fortsätta arbeta med internationella projekt i framtiden. I projektet lyckades man stärka lärarnas professionella kompetens genom att ge dem möjlighet att följa med lektioner, delta i workshoppar, bekanta sig med andra utbildningssystem och diskutera med sina kollegor om styrkor och utvecklingsobjekt. De studerande fick möjlighet att interagera med andra europeiska studerande och utförde projektarbete ansikte mot ansikte med europeiska studerande. De studerande lär sig nytt om olika kulturer samt hur unga i samma ålder lever, vad de är intresserade av och skillnaderna och likheterna i deras liv. Projektet ökade kännedomen och medvetenheten om temana. Deltagarna blev aktivare och motiverade samt utvidgade sitt nätverk. Deras hårda och mjuka färdigheter förbättrades. Lärarna utvecklade och förbättrade sina språkkunskaper, och de hade många möjligheter att diskutera bästa praxis.

Innovationer: Nya undervisningsmetoder, de studerandes aktiva deltagande i lärprocessen.

Permanent praxis: Koordinatorerna upplever att de har fått know-how för att genomföra europeiska projekt, eftersom projektet genomfördes mycket öppet, och därför kan det användas som förebild för kommande projekt. Projektets webbplats [HOME | agenda17-19 \(eerasmuspluss.wixsite.com\)](http://HOME | agenda17-19 (eerasmuspluss.wixsite.com))

Green Data Centre

2018-1-FI01-KA202-047235 Strategiskt partnerskapsprojekt för yrkesutbildning

Prioriterade områden: Informations- och kommunikationsteknik, ny teknik, digital kompetens, ny innovativ teknik, läroplaner/utbildningsmetoder/utveckling av undervisningsperioder, miljön och klimatförändringen.

Mål: Målet med projektet Green Data Center var att ge europeiska studerande de färdigheter som behövs för att arbeta i datacenter i en genuin datacentermiljö där man använder förnybara energikällor och som därmed inte påverkar klimatförändringen. Samtidigt som antalet datacenter ökar i Europa måste man granska deras inverkan på klimatet. Datacenter förbrukar mycket el, och om den el de använder produceras med icke-förnybar energi är de en börda för klimatet.

Indikatorer: Processen följdes upp och utvärderades med enkäter under hela projektet, så man fick respons om vad som fungerade utmärkt och vad som måste vidareutvecklas.

Metoder: Ekami, som administrerar projektet, har ett datacenter på sitt campus i Fredrikshamn som använder förnybara energikällor, såsom solkraft, vindkraft och jordvärme. I början av projektet utarbetades en internationell

undervisningsplan för projektet som heter Green Unit. Varje partnerorganisation hade en egen projektgrupp inom studieområdena för informations- och kommunikationsteknik. I projektgrupperna ingick lärare och experter. Även studerandena deltog i projektet genom att pilottesta den internationella undervisningsplanen för Green Unit-programmet som utvecklats. I projektet ingick två huvudfaser. I den första fasen utvecklades undervisningsplanen, och varje samarbetspartner skulle jämföra sin nationella undervisningsplan med projektets internationella undervisningsplan för att utveckla Green Unit-undervisningsplanen och hitta en gemensam grund för innehållet och bedömningen. Den andra huvudfasen var pilotfasen. När undervisningsplanen var klar delades de studerande in i internationella grupper där det ingick experter, och lärarna handledde grupperna att genomföra studierna tillsammans. I början av pilotprojektet beslöt man att de studerande ska arbeta i nationella grupper och endast lärarna handleder de studerande. Testningen av Green Unit-undervisningsplanen ordnades virtuellt. Under veckan ordnades fyra specialevenemang där människor från olika delar av datacenterindustrin undervisade de studerande. Avsikten var att pilotprojektet skulle omfatta en praktisk vecka. På grund av Covid-pandemin måste hela konceptet ändras. I den virtuella miljön hade man inte tillgång till alla nödvändiga anläggningar och olika system, såsom uppvärmnings-/kylsystem, el och kablar. En ny virtuell uppgift utarbetades snabbt för pilotveckan. Uppgiften var att bygga ett datacenter i en virtuell miljö som borde ha varit redundant. Varje grupp av studerande hade egna servrar, och de var tvungen att tillsammans avgöra vilken modell och topologi de skulle skapa. De nederländska studerandena ledde de andra grupperna, eftersom de hade flest kunskaper om sådana frågor. Lärarna handledde endast de studerande.

Resultat: När projektet avslutades kunde varje partner erbjuda sina studerande en studieperiod/utbildningshelhet som kan genomföras terminsvis och internationellt mellan samarbetsorganisationerna. På så sätt kan läroanstalterna erbjuda de studerande de färdigheter som de behöver för att arbeta i vilket datacenter som helst. Sysselsättningen inom sektorn är god, och utbildningen i informations- och kommunikationsteknik lockar allt fler studerande. Under pandemin fick man i projektet mer erfarenhet av hur utbildningsperioderna kan planeras och genomföras virtuellt. De studerandes yrkeskompetens ökade. Kommunikationen mellan grupperna utvecklades inte lika bra i den virtuella miljön som vid möten ansikte mot ansikte. I projektet stötte man på många svårigheter. Många av de anställda inom projektet byttes ut under projektet, inklusive koordinatören och projektchefen. Covid-19-pandemin ledde till att pilotperioden genomfördes i en virtuell miljö, vilket avviker från den ursprungliga planen.

Innovationer: Varje partner kunde erbjuda sina studerande en studieperiod/utbildningshelhet som kan genomföras terminsvis och internationellt mellan samarbetsorganisationerna.

Permanent praxis: Efter att projektet avslutats erbjuds studieperioden Green Data Centre av Ekami i Finland.

Information om projektet [Green Data Center – Ekami](#)

Drops of Life

2018-1-FI01-KA229-047278 Utbytesprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: Projektets prioriteringar var att förstå vattnets betydelse och att bli medveten om möjligheterna och problemen i anslutning till vattnet, samt att förstå vikten av samarbete mellan olika länder och kulturella skillnader. Dessutom fokuserade man på hälsa och välbefinnande, informations- och kommunikationsteknik, ny teknik, digitala färdigheter samt miljö och klimatförändringen.

Mål: Målet med projektet var att få en djupgående uppfattning om vattnet som element och dess globala utmaningar. Genom projektet ökade man medvetenheten om dessa utmaningar, hur man kan påverka dem och hur problemen kan lösas både på gräsrotsnivå och globalt. I projektet fokuserade man på att utveckla färdigheter inom kommunikation, språkkunskaper, kulturskillnader och kulturarv samt på att utvidga det sociala nätverket och stärka gemenskapskänslan. Projektet Drops of Life hade tre huvudmål:

1. hållbar användning av vatten
2. vattnets roll i olika kulturer och i historien
3. vattnets egenskaper och vattenforskning

Indikatorer: I projektet ingick ett mätsystem för vattenkvaliteten och ändringar i den. Vattenprover från olika delar av Europa undersöktes och analyserades noggrant. Undersökningen visade att skillnaderna i vattenkvaliteten i olika delar av Europa inte är betydande. Studerandenas utveckling utvärderades genom att mäta deras kunskaper om vattnet som ett element och dess globala utmaningar. Dessutom utvärderades utvecklingen av de studerandes kommunikations- och språkfärdigheter, förståelsen av kulturella skillnader samt respekten för det europeiska kulturarvet.

Metoder: Metoderna omfattade forskningsbaserade studier där lärmiljöerna utvidgades utanför läroanstalterna. Användning av ett mätsystem för vattenkvaliteten och förändringar i den. Insamling av vattenprover från olika delar av Europa och noggrann undersökning och analys av dem. Att skapa en webbplats för projektet för att dela information, resultat, foton, studerandenas presentationer och bildmaterial. En utvärdering av projektet för att bedöma de studerandes utveckling och prestationer. Genom att utnyttja informations- och kommunikationsteknik handledes de studerande i digitala lärmiljöer. I kamratinläringen kom man med idéer och producerade lösningar i samarbete med andra. Läromedel utvecklades genom att jämföra olika länders läromedel och undervisningsmetoder.

Resultat: Eleverna fick en djup uppfattning om vattnet som element samt om vattenrelaterade möjligheter och problem. De lärde sig att samarbeta för att förstå att människor i olika länder kan ha olika syn på saker som inte nödvändigtvis är avgörande i en annan persons land. De studerandes medvetenhet om att de är europeiska medborgare främjade känslan av gemenskap. Samarbetet och kommunikationen fungerar mycket bra, och man skulle gärna delta i ett nytt projekt tillsammans även i fortsättningen. De demokratiska värderingarna hos de skolor som deltog i projektet framgår av att slutrapporten bearbetades gemensamt på webbmöten. Antalet sökande i de deltagande skolorna har ökat i Ungern och Finland. Genom projektet kunde skolorna utveckla och stärka sina nätverk internationellt samt öka samarbetet samt dela och diskutera tankar, förfaringssätt och metoder på internationell nivå. Som ett resultat av projektet fick deltagarna ett utvidgat socialt nätverk, medvetenhet om vattenrelaterade globala frågor och ökad motivation att delta i kommande Erasmus+-projekt. Deltagarna utvidgade sina sociala nätverk betydligt och fick kunskap om vattenrelaterade globala frågor.

Innovationer: Användning av mätsystemet för att undersöka vattenkvaliteten på olika håll i Europa. Att skapa en webbplats för att dela projektets information och resultat.

Permanent praxis: Att delta i projektet har ökat uppskattningen för de deltagande skolorna, vilket syns i intresset när det ordnas öppet hus i skolorna. Fortsatt kontinuerlig kommunikation och samarbete mellan de deltagande skolorna har blivit bestående praxis.

Projektets webbplats [Drops of Life \(google.com\)](https://drops-of-life.com)

Do! Learn! Be Sustainable!

2018-1-FI01-KA229-047320 Utbytesprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: Do! Learn! Be sustainable! De centrala prioriteringarna i Erasmus+ KA2-projektet var hållbar utveckling och att främja samarbetet mellan skolor.

Mål: Målet med projektet var att hjälpa lärarna och eleverna från olika europeiska länder att förstå begreppet hållbar utveckling samt att främja deras färdigheter i engelska och informations- och kommunikationsteknik. Målet var att öka medvetenheten om hållbar utveckling och möjligheterna till en hållbar livsstil i vardagen. Syftet med projektet var att påverka elevernas attityder och ge dem beredskap att påverka uppnåendet av målen för hållbar utveckling i det egna landet, Europa och världen.

Indikatorer: Som utvärderingsmetoder för projektet har man under hela projektet använt enkäter, intervjuer, observationer och diskussioner om hållbarhetsfrågor riktade till olika målgrupper, samt kommentarer från utomstående parter.

Metoder: I projektet användes mångsidiga metoder, såsom drama, konst och företagarlostran, som gav eleverna möjlighet att kreativt uttrycka sina idéer och tillämpa teorierna i praktiken. Man övade på att lära sig genom lärande. Den hållbara utvecklingen delades in i fyra delområden: kulturell, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Varje partnerskola ansvarade för att koordinera verksamheten inom ett delområde under en termin. Under projektet genomfördes olika aktiviteter och leder, såsom en kulturled, matled, musikled, återvinningsled, tillväxtled, transportled, teamled, samarbetsled, konsumtionsled och fotavtrycksled. För att skapa en logo för projektet ordnades en logotävling i olika skolor. Varje skola valde en egen maskot och skrev dagliga händelser i en projektdagbok. Skolorna ordnade Erasmus-dagar och gröna veckor samt presenterade verksamheten som utvecklats inom projektet

Resultat: Som resultat av projektet uppstod en projektdagbok, en projektlogo, en webbplats och beskrivningar av olika aktivitetsleder. Varje partnerskola ordnade ett officiellt startevenemang för projektet i sin egen skola. Med hjälp av utställningar som ordnades i och utanför skolorna skapade man uppmärksamhet för projektet och hållbarhetsfrågor. Skolorna har fått mycket lokal publicitet i tidningar, radio och tv samt en del digital reklam. Eleverna och föräldrarna har deltagit aktivt i projektet. I verksamheten har det deltagit elever som har särskilda behov eller färre chanser än andra, och projektet är uppenbart viktigt för dessa grupper. Det är tydligt att projektet har haft en positiv inverkan på deltagarnas sociala färdigheter, attityder och verksamhet, och den har ökat hållbarheten både inom och utanför skolan. Även effekten på de förbättrade språkkunskaperna är uppenbar, eftersom både eleverna och lärarna har varit tvungna att använda engelska som projektspråk och lära sig nya färdigheter i informations- och kommunikationsteknik. Undervisningsmetoderna i hållbarhetsfrågor förbättrades och samarbetet mellan lärare i olika läroämnen ökade. Deltagarna fick

färdigheter att främja hållbarhetsmålen i sin vardag, sitt land, Europa och världen. Projektet främjade interkulturell dialog. De nya teknikerna bidrog avsevärt till genomförandet av projektet. Projektet är ett bra exempel på ett systematiskt förhållningssätt till temat hållbarhetsfostran. Samarbetsparterna kunde definiera och hitta områden som kunde omvandlas till praktiska åtgärder för hållbar utveckling som lämpar sig för elevernas åldersnivå. Den mångsidiga och välstrukturerade helheten gjorde projektet till ett Best Practice-projekt.

Innovationer: I projektet utvecklades innovativa undervisningsmetoder för hållbarhetsfostran. Drama och konst gjorde det möjligt för eleverna att skapa idéer. Det praktiska arbetet hjälpte eleverna att tillämpa teorierna i praktiken. Att inkludera lokala aktörer utanför skolorna var ett bra sätt att öka stödet och sprida resultaten. Projektets rapportering, särskilt via webbplatser och andra digitala verktyg, är tydlig och gör det också möjligt för andra att bekanta sig med projektet och hitta konkreta exempel på god praxis. Webbplatsen kan ge idéer till nya projekt och erbjuder nya möjligheter till vidareutveckling.

Permanent praxis: Projektets webbplats upprätthålls och publikationer delas. De öppna läromedlen och media för hållbarhetsfostran som producerats inom projektet är fritt tillgängliga. Videomaterialet är tekniskt fint genomfört och passar även för att visas i andra skolor.

Projektets webbplats [Do! Learn! Be sustainable! \(dolearnbesustainable.com\)](https://dolearnbesustainable.com)

Act Green

2018-1-FI01-KA229-047262 Utbytesprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: Jämlikhet, utveckling av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen, ny teknik, digitala färdigheter och miljö samt klimatförändring.

Mål: Målet med projektet var att hjälpa eleverna att förstå hur människans verksamhet påverkar naturens balans och uppmuntra dem att i större utsträckning använda praxis som stöder hållbar utveckling. Målet var att utveckla inkluderande undervisningsmetoder och förbättra elevernas självkänsla, känsla av uppskattning, skolmotivation och sociala färdigheter. Eleverna uppmuntrades att använda praxis som stöder en hållbar utveckling. I projektet utvecklades inkluderande undervisningsmetoder.

Indikatorer: Projektets resultat mättes med enkäter och genom att bedöma elevernas kunnande om effekterna av mänsklig aktivitet på naturen och ökningen av hållbar praxis i elevernas verksamhet. Med hjälp av enkäterna bedömdes hur elevernas självkänsla och känsla av uppskattning har ökat och hur skolmotivationen och de sociala färdigheterna har utvecklats.

Metoder: Metoderna var elevcentrerade lektionsplaner, inkluderande undervisningsmetoder, projektarbete och idéproduktion för att främja hållbar utveckling. Elevernas sociala aktivitet främjades genom inkluderande undervisningsmetoder. Under projektet användes olika verktyg inom informations- och kommunikationsteknik, plattformar för sociala medier samt Twinspace

Resultat: De viktigaste resultaten av projektet var att utveckla elevcentrerade lektionsplaner och producera idéer för hållbar utveckling i skolorna. Erfarenheter av lärande och informellt lärande har antecknats i fotoalbum, resedagböcker och genom att dela erfarenheterna i skolorna. Lärarna som deltog förbättrade sina språkkunskaper, sitt ekologiska beteende och sina datatekniska färdigheter genom att tillägna sig god pedagogisk praxis från partnerskolorna som de använde i

undervisningen. Projektet belönades med det nationella eTwinning Quality-kvalitetspriset, med partnerländernas nationella eTwinning-kvalitetscertifikat och det europeiska eTwinning-kvalitetscertifikatet. Projektet kom också på andra plats i eTwinning-tävlingen. I projektets synlighets- och spridningsåtgärder fokuserade man under projektets tre år på Facebook-sidan för den stora allmänheten, bloggen och samarbete på Twinspace-sidan. Åtgärder som genomfördes regelbundet var informationsmöten, Erasmus+-dagar, eTwinning-dagar, webinarier med intresserade lärare på nationell nivå och projektskrivarverkstäder.

Innovationer: Utveckling av nya idéer för att främja hållbar utveckling genom elevcentrerade lektionsplaner, inkluderande undervisningsmetoder och projektarbete.

Permanent praxis: Projektet har berikat deltagarnas lärupplevelser och hjälpt skolorna att fungera som centrum för god europeisk utbildningspraxis. Den koordinerande skolan fick Erasmus+-ackreditering 2020.

Projektets webbplats [Act Green Project \(google.com\)](https://actgreenproject.google.com)

Sustainable Future

2019-1-FI01-KA229-060684 Utbytesprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: I projektet fokuserade man på internationellt samarbete, internationella relationer och utvecklingssamarbete, främjande av hälsa och välfärd samt miljön och klimatförändringen.

Mål: Sustainable Future – Learning from life to life! är ett tvåårigt projekt vars syfte var att ge lärarna kunskap om en hälsosam livsstil, återvinning och att spara miljöresurser samt att förtydliga attityder och värderingar. Dessutom hade projektet som mål att dela kunskaper och färdigheter om miljöfostran och en hållbar framtid i Europa samt att inspirera och utveckla deltagarnas personliga tillväxt. Ett aktivt och ansvarsfullt deltagande lade grunden för en demokratisk och hållbar framtid. I projektet fokuserade man på att visa barnen att det finns människor runt om i världen som bryr sig om deras framtid och att de själva kan påverka den.

Indikatorer: Under projektet grundade sig utvärderingen och övervakningen på observationer och enkäter. Genom enkäter, observationer och intervjuer mättes barnens och lärarnas förståelse för en hållbar framtid och dess praktiska betydelse, behovet att beakta en hållbar livsstil ekologiskt, kulturellt och ekonomiskt samt framsteg i det internationella samarbetet och den professionella utvecklingen.

Metoder: Alla skolor hade ett gemensamt intresse för att utveckla sin internationella samarbetsförmåga, lärarnas professionella utveckling, informationsutbyte om en hållbar framtid och att hitta nya metoder för att undervisa barn. Under projektet ordnades sju internationella möten där man planerade temarelaterade aktiviteter och delade god praxis. Som metoder användes aktivt och ansvarsfullt deltagande, diskussioner och professionella pedagogiska samtal, observation av lärare och gemensam planering av aktiviteter. Deltagarna planerade temana tillsammans. Man kom överens om hur temat skulle presenteras för barnen, vad man skulle undervisa om ämnet och vilka aktiviteter som skulle göras med barnen inom temat i fråga. På dessa möten berättade deltagarna om tidigare verksamhet med barnen samt delade med sig av sin egen sakkunskap och god praxis. I olika skeden av projektet utnyttjades eTwinning. Programmet omfattade sex teman som alla har att göra med en hållbar framtid: livsmedelsfostran, återvinning och sortering, avfallshantering och

energiproduktion, energibesparing, vatten och klimatuppvärmningen. I alla åtgärder inom projektet beaktades nödvändigheten av ekologisk hållbarhet och en ekologiskt, kulturellt och ekonomiskt hållbar livsstil.

Resultat: När projektet avslutades förstod lärarna och barnen i alla skolor allt bättre vad en hållbar framtid är och vad den innebär i praktiken. Som ett resultat av projektet ökade barnens och lärarnas förståelse för miljöansvar. Det internationella samarbetet mellan skolorna utvecklades och undervisningspersonalens professionella utveckling framskred. Frågor som gäller miljön och klimatiförändringen beaktades bättre i vardagen. Deltagarnas dagliga val och handlingar återspeglade ett miljöansvarsfullt förhållande till naturen och omgivningen. Varje skola var ansvarig för att sprida projektet i sitt eget land. Partnerna hade goda kontakter med myndigheterna och medierna inom målgruppen i sitt land, och vissa medlemmar hade möjlighet att hålla föredrag vid olika evenemang. Resultaten av projektet synliggjordes och spreds vid olika evenemang i olika länder.

Innovationer: Innovationen i projektet var att dela och jämföra arbetet som barnen gjort mellan olika länder. I olika skeden av projektet användes eTwinning aktivt.

Permanent praxis: Fortlöpande internationell samarbetsförmåga och utvecklad undervisningspraxis. Beaktande av en hållbar framtid i de dagliga valen och handlingarna.

Projektets webbplats [Sustainable Future – learning from life to life - European Commission \(europa.eu\)](https://european-commission.eu/sustainable-future)

My Sustainable Way of Life

2019-1-FI01-KA229-060690 Utbytesprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: I projektet "My Sustainable Way of Life" Erasmus+ KA2 fokuserade man på att möta utmaningarna som orsakas av klimatiförändringen och främja en hållbar livsstil.

Mål: Målet med projektet var att ge de studerande grundläggande färdigheter och nyckelkompetenser för att bygga en hållbar framtid och att aktivt inkludera dem i beslutsprocesserna. Dessutom var målet att främja internationalisering, stärka den europeiska identiteten och främja språkkunskaperna. De studerande uppmuntrades att göra hållbara val i sina liv och försvara åtgärder som bekämpar klimatiförändringen. Syftet med projektet var att skapa bestående förändringar i elevernas och de större gemenskapernas attityder och beteende och att främja en hållbar livsstil.

Indikatorer: Man följde upp effekterna av projektet med kvalitativa och kvantitativa metoder. De långsiktiga effekterna av projektet syns i hur de studerandes färdigheter utvecklas, i skolgemenskapens medvetenhet om klimatiförändringen och i införandet av ny praxis genom att uppmuntra hela skolgemenskapen att delta i verksamheten som bekämpar klimatiförändringen.

Metoder: I projektet betonades vikten av ändringar och lösningar på flera olika livsområden. Klimatiförändringen är ett globalt problem som måste lösas tillsammans med olika länder. Man strävade efter att ge de studerande grundläggande färdigheter och nyckelkompetenser för att bygga upp en hållbar framtid samt att göra dem delaktiga i samhällets beslutsfattande. De aktiverades till samarbete för att bekämpa klimatiförändringen. De studerande övade på problemlösning i mångkulturella grupper för att stärka internationaliseringen och den europeiska identiteten samt förbättra språkkunskaperna. Flera olika sätt att minska klimatiförändringen presenterades för de unga. Lärarna samlades för att utbyta och utveckla god praxis för projektet och bekantade sig med konflikthantering i internationella projekt och med flera verktyg för att utveckla elevernas grundläggande

färdigheter. De studerande fokuserade på att undersöka klimatförändringen och dess effekter på olika håll i Europa genom att använda drama som inlärningsverktyg. De gjorde snöforskning i Finland och skickade sina resultat till den nationella databasen Talviseuranta. I projektet undersöktes också energi och trafik som en del av en hållbar livsstil.

Resultat: Eleverna fördjupade sina kunskaper om energiproduktionen i varje land, inklusive möjligheterna till grön energi, undersökte olika europeiska resesätt och bekantade sig med koldioxidavtrycket. I Spanien organiserade de en kampanj för bättre trafiklösningar. I projektet fördjupade man sig i begreppet återvinning och granskade konsumtionens etiska och ekologiska aspekter, särskilt inom klädindustrin. De studerande skapade reklam mot masskonsumtion och ordnade en modevisning i Tyskland där begagnade kläder användes. I projektet undersöktes dessutom hållbar matproduktion och konsumtion. Man förklarade för de studerande hur matproduktionen påverkar klimatförändringen och hur medborgarna kan äta på ett hållbart sätt. De studerande filmade en kort video där de presenterade lokal mat och det lokala kulturarvet. De fick information om matproduktionens effekt på klimatförändringen och främjade hållbara matvanor genom en affischkampanj. De studerande deltog också i Masterchef-tävlingen och firade kulturell mångfald genom att förbereda en gemensam måltid tillsammans. De studerande gjorde bättre och mer hållbara val i sina liv och krävde att beslutsfattarna beaktar klimatförändringen i beslutsfattandet.

Projektet har stött de studerandes internationalisering i och med att deras familjer har fungerat som värdfamiljer.

Innovationer: De studerande rapporterade resultaten av snöforskningen till en nationell databas. Databasen används senare för vetenskaplig forskning.

Permanent praxis: Till de långsiktiga effekterna hör att elevernas färdigheter utvecklades, medvetenheten om klimatförändringen ökade i skolgemenskapen och nya tillvägagångssätt tillägnades för att bekämpa klimatförändringen.

Projektets webbplats <http://twinspace.etwinning.net/92772/home>

Global Environmental Awareness and Responsibility (GEAR) – a Toolkit for Inclusive Environmental Education

2019-1-FI01-KA201-060721 Strategiskt partnerskapsprojekt för den allmänbildande sektorn

Prioriterade områden: Projektet prioriterade teman inom miljön och klimatförändringen, skolornas sociala ansvar och miljöansvar samt nya innovativa läroplaner, undervisningsmetoder och utveckling av utbildningsperioder.

Mål: Syftet med projektet var att stärka elevernas röst och aktörskap i miljöfrågor genom att utveckla metoder som aktiverar eleverna att aktivt delta i det lokala miljöskyddet. Målet var att koppla skolorna till miljöansvar och utveckla gemensamma verktyg för verksamhet utanför skolan. Målet var dessutom att aktivera eleverna att delta i internationellt samarbete för att öka miljömedvetenheten och lyfta fram olika miljöskyddsmetoder.

Indikatorer: En enkäten till eleverna mätte projektets effekter. I projektet ingick vetenskaplig forskning och metodutveckling, som två experter gjorde tillsammans med lärarna. Utvärderingsresultaten har publicerats på webben i artikeln GEAR Survey Report, som publicerades av forskarna som deltog i projektet.

Metoder: Varje skola hade sina egna ansvarsområden för att säkerställa att de deltog i projektet. I projektet användes pedagogik som aktivt engagerade eleverna nerifrån och upp för att lära dem grundläggande kunskaper och färdigheter. Elementen i projektet var vind-, vatten- och solenergi samt jordvärme. Användningen av färdigheter i informations- och kommunikationsteknik övades i verksamheten och kommunikationen. Drama användes som undervisningsmetod. Eleverna fick lära sig naturterminologi och naturbegrepp för att de skulle förstå omgivningen. Projektpartnererna delade erfarenheter och värderingar internationellt. Inom projektet ordnades utbildningsevenemang som varje skola som deltog i projektet stod värd för i tur och ordning. Eleverna deltog i den egna skolans utbildningsaktiviteter genom att lära sig om lokala energikällor (vattenkraft, vågkraft, vindkraft) genom att besöka en vattenbehandlingsanläggning, kusten eller vattenfall eller genom att besöka ett universitet. Besöken dokumenterades och delades med alla partner.

Resultat: Abstrakta begrepp gjordes konkreta för eleverna och de unga inkluderades i studier i naturvetenskaper. Efter projektet gjorde eleverna mer hållbara val än tidigare. Ungdomarna aktiverade sig och krävde att beslutsfattarna ska beakta klimatförändringen i sina beslut. Eleverna övade och utvecklade sina färdigheter att påverka och delta i samhällets beslutsfattande. Projektet stödde de studerandes internationalisering och även deras familjer när familjerna agerade som värdfamiljer. Skolgemenskapen blev mer medveten om klimatförändringen och man tog i bruk nya, mer hållbara metoder. Eleverna fick mod att delta i verksamheten som motarbetar klimatförändringen. En webbplats skapades för projektet. Den vetenskapliga forskningen som ingick i projektet och dess resultat visade att lärresultaten lyckades. Miljömålen har uppnåtts väl både i praktiken och på attitydnivå. Projektpartnererna har sannolikt också dragit nytta av projektets flerspråkighet. Projektet har gett goda verktyg för att lära sig ny terminologi, vilket berikar barnens språk och möjligheter att uttrycka sig. De resultat som projektet producerat och skapat har främjat den nuvarande kunskapen om miljöfostran på ett bra sätt. Metoderna har mycket sannolikt haft en effekt på genomförandet av läroplanen i respektive skola och även i större utsträckning.

De gemensamma evenemangen och aktiviteterna, som skolorna genomförde samtidigt i vissa insatser, har ökat elevernas förståelse för miljön och deras medvetenhet om andra länder, språk och kulturer. Allt detta har haft en kraftig inverkan på lärandet av kulturell mångfald.

Innovationer: I projektet utförde alla berörda parter pedagogiskt och metodologiskt utvecklingsarbete. Människor är nyckelfaktorer, och barnen är kärnan i projektet. De aktiviteter som användes i projektet var lämpliga för åldersgrupperna, och i aktiviteter inkluderades saker som var viktiga för eleverna. Projektet har haft flera lokala samarbetspartner, vilket uppenbarligen har hjälpt partnerskolorna att uppnå målen.

Permanent praxis: Den resulterande GEAR-verktygslådan är mycket användbart i olika kulturer och skolor samt för olika åldersgrupper. Verktygslådan på projektets webbplats innehåller rikligt med information som stöder de prioriterade områdena.

Resultaten av projektet har också påverkat vetenskaplig forskning och den ovannämnda publicerade artikeln. Samarbetspartnererna har spridit material och resultat på bred front lokalt och internationellt.

Projektets webbplats [Erasmus+ GEAR \(peda.net\)](https://peda.net)

Sustainability-driven Entrepreneurship

2019–1-FI01-KA202-060906 Strategiskt partnerskapsprojekt för yrkesutbildning

Prioriterade områden: Företagarmässigt lärande, företagarlostran, miljön och klimatförändringen, samarbete mellan läroanstalter och företag.

Mål: Målet med projektet var att stärka de studerandes och lärarnas kompetens och färdigheter inom hållbar utveckling samt de studerandes, lärarnas och utbildarnas företagarkompetens. Dessutom ville högskoleparterna stärka sin kompetens och inkludera hållbar utveckling i olika kurser vid högskolorna. Målet var att producera och pilottesta lär- och undervisningsmaterial och tillhörande pedagogiska metoder för att stödja de studerande i förvärvandet av dessa färdigheter och kompetenser samt att skapa och pilottesta en tävling på lokal och europeisk nivå där sektorsövergripande team av studerande löser utmaningar som ges av företag.

Indikatorer: Som indikatorer användes lägesanalysenkäter där man kartlade de studerandes och lärarnas förhållningssätt om projektets tema, samt konsekvensundersökningar där pilotprojektets och studiehelhetens effektivitet kartlades ur de studerandes och lärarnas perspektiv. I utvärderingen utreddes på ett omfattande sätt i vilken mån projektet uppnådde sina resultat och mål. Under projektet samlade man dessutom in och utvärderade mycket respons för att fortsätta utveckla produkterna.

Metoder: Projektets inledande möte ordnades i Finland. På grund av Covid-pandemin ordnades resten av mötena på distans. Eftersom man övergått till webbarbete övergick man till smågruppsarbete för att utveckla studiehelheten. De studerande, lärarna, utbildarna och lokala små och medelstora företag samarbetade aktivt i beredningen av handboken och tillhörande material.

Nationella tävlingar som gäller SdE-studiehelheten och som ordnas i varje partnerskapskola. Den internationella tävlingen (hackathon) ordnas i Belgien, och i den deltar internationella studerande från Belgien, Finland, Italien, Nederländerna och Spanien. Styrgruppens möten ordnades kvartalsvis. Under projektet genomfördes informations- och kommunikationsåtgärder under hela projektets livscykel.

Resultat: I projektet skapades en SdE-studiehelhet avsedd för studerande som innehåller över 100 utbildningsmaterial som kan användas i klassrummet eller för individuella studier på webben och en lärarhandbok där man förklarar hur studiehelheten är uppbyggd, hur studiehelheten kan pilottestas tillsammans med de studerande, hur man stöder genomförandet av studiehelheten, hur man ordnar en lokal och internationell tävling, hur man stöder genomförandet av studiehelheten och hur lägesanalysen och konsekvensundersökningarna används. Under projektet fick eleverna och lärarna mer färdigheter i hållbart företagande, och de är bättre förberedda för arbetslivet.

Innovationer: Materialet har utarbetats utifrån särskilda lärresultat och arbetslivets behov. Materialpaketet kan användas på en digital plattform. Samarbetet mellan olika typer av organisationer har gett nya lösningar och resultat. Detta främjar överföringen av metoder till andra organisationer. Resultaten kan användas i olika studiesituationer, både självständigt och i gruppstudier och i olika sammanhang, t.ex. inom olika utbildningsområden eller i olika partnerländer. Att ordna lokala och internationella tävlingar var också till god nytta för spridningen och hållbarheten.

Permanent praxis: De flesta samarbetspartner har erkänt de studerandes lärresultat som en del av studierna. Som långsiktig effekt grundas fler hållbara företag. Utveckling av studiehelheten främjar utnyttjandet av verksamheten och resultaten även efter att finansieringen har upphört. Tack vare

att projektet är studerandeorienterat och sektorsövergripande har det betydande möjligheter till portabilitet.

För att öka hållbarheten i projektet är resultaten tillgängliga för ett mer omfattande ibruktagande efter att projektet avslutats.

Presentation av projektet [Sustainability-driven entrepreneurship – Sedu](#)

SAVINGSCAPES: Fostering collaborative knowledge creation and civic engagement in the field of landscape governance

2019-1-FI01-KA203-060867 Strategiskt partnerskapsprojekt för högre utbildning

Prioriterade områden: Projektet prioriterade samhällsengagemang, ansvarsfullt medborgarskap, miljöskydd och klimatförändringen, kulturarv och det europeiska kulturarvsåret.

Mål: I projektet fokuserade man på att skydda, förvalta och planera landskapen i den europeiska landskapskonventionens anda. Målet med projektet var att förbättra högskoleutbildningens relevans, förena högskolorna med den regionala miljöplaneringen samt stärka högskolelärares kompetens och motivation. I projektet främjades ett integrerat landskapstänkande inom området markanvändning och miljöförvaltning. Målet var att öka medborgarnas deltagande och miljövänliga beteende i vardagens landskap och hotade landskap samt att skapa innovationer i användningen av medborgarvetenskap och inkluderande metoder i landskapsplaneringen.

Indikatorer: När de studerande och andra som avlagt kursen hade lämnat in sin sista MOOC-uppgift ombads de ge respons med hjälp av ett frågeformulär. Responsen visade hur väl projektet uppnådde sina huvudmål. Lärarna utvärderade responsen och diskuterade den i SavingScapes-projektgruppen.

Metoder: Grundtanken med projektet var att sammanföra högskolestuderande, högskolelärare och flera olika typer av aktörer som har att göra med förvaltningen av kultur- och naturlandskap, såsom lokala myndigheter, medborgarorganisationer inom miljösektorn och lokala medborgare, för att lära sig om gemenskapsorienterad landskapsvård, planering, skötsel och skyddsinitiativ. Detta gjordes i enlighet med den socialkonstruktivistiska teorin i lärandets pedagogiska anda. Under projektets gång ordnades fyra webinarier med fokus på projektets prioriterade områden. I projektet planerades innovativa lärmiljöer och interventioner i landskapsundervisningen för att säkerställa samverkan och skapande av kunskap. I projektet utvecklades och stärktes partnerskapet mellan högskolorna, organisationerna för landskapsplanering och landskapshantering, miljöorganisationerna och medborgarna. I de inlärningslaboratorier som projektet ordnade fick de studerande internationella och tvärvetenskapliga lärupplevelser som stödde deras samarbetsbaserade, gemensamma, kritiska tänkande och verksamhet samt utvecklade ämnesspecifika, tvärvetenskapliga färdigheter och arbetslivsfärdigheter för framtidens arbetsliv och privatliv. I projektet utnyttjades nya pedagogiska metoder, såsom att bygga scenarier, och moderna lärmiljöer som grundar sig på digitala lärmiljöer i referensramen för socialkonstruktivistisk lärandeteori. De studerandes digitala färdigheter och färdigheter i vetenskapligt arbete framskred i projektet. Med tanke på miljöns hållbarhet prioriterade medlemmarna i projektet hållbar turism och hållbara inkvarteringslösningar i projektets alla insatser. Lokal och ekologisk mat prioriterades också.

Resultat: I projektet utvecklades och stärktes samarbetet mellan högskolorna, organisationer inom landskapsplanering och landskapshantering, miljöorganisationer och medborgarna. I projektet

samarbetade man intensivt med partner och intressenter i fyra europeiska länder, såsom beslutsfattare, lokala och regionala myndigheter, miljöplanerare och miljöförvaltare, miljöorganisationer och medborgare. De studerande fick lärupplevelser som stödde deras gemensamma, gemenskapsbaserade, kritiska tänkande och verksamhet samt utvecklade materiella och tvärvetenskapliga färdigheter samt arbetslivsfärdigheter för framtiden både i arbetslivet och privatlivet. Inom projektet utvecklades stödet till de studerande för att skaffa och utveckla grundläggande färdigheter, öppen utbildning, innovativa innovationer och innovativ digital praxis. I alla projektverksamheter uppskattades hållbarheten högt, och på många sätt ingick den också i projektets mål.

Innovationer: I projektet utnyttjades nya pedagogiska metoder, såsom att bygga scenarier, och moderna lärmiljöer som grundar sig på digitala lärmiljöer i referensramen för socialkonstruktivistisk lärandeteori. Digitala färdigheter och öppen vetenskaplighet främjades i projektet och lärandets och undervisningens kvalitet och relevans förbättrades. I projektet följdes en öppen publikations- och datapolicy.

Permanent praxis: Spridningsverksamheten fortsätter efter att projektet officiellt har avslutats. Läromedlen och verktygen som utvecklats är fritt tillgängliga via MOOC.

Projektets webbplats [Home - SavingScapes](#)

Ways to a healthier and greener Europe

2019-1-FI01-KA229-060701 Utbytesprojekt mellan skolor

Prioriterade områden: Projektet prioriterade företagarlostran, hälsa och välbefinnande samt miljön och klimatförändringen.

Mål: Målet med projektet var att utveckla undervisningen i miljö- och företagarfärdigheter och praxis för lärande, samt att erbjuda eleverna möjlighet att utvidga sitt perspektiv och uppmuntra dem till ett framgångsrikt, lyckligt och hälsosamt liv. Eleverna hade möjlighet att utvidga sina framtidsutsikter, bekanta sig med andra kulturer och levnadssätt, få nya verktyg samt ta ansvar för sitt eget liv och göra det till ett lyckligt och sunt liv utan fördomar. Syftet med projektet var dessutom att öka intresset för miljöfrågor och att öppna dörren för gemensamma europeiska projekt där man arbetar med partner från andra länder, privata företag och icke-vinstdrivande organisationer som arbetar för liknande syften.

Indikatorer: Efter studentutbytena följde en utvärdering vars resultat påverkade den fortsatta planeringen av projektet.

De studerande gav skriftlig respons om projektet. Responsen delades öppet på projektets webbplats <https://whege.webnode.com/feedback-from-students/>. Varje skola gjorde en preliminär enkät om elevernas och personalens hälso- och miljövanor. Varje skola har diskuterat resultaten av projektet i sina årliga utvecklingssamtal med skolans ledning.

Metoder: Lärarna och eleverna utvecklade sina språkkunskaper och fick nya perspektiv och synvinklar på sitt arbete. Varje partnerskola lärde sig nya färdigheter och bekantade sig med nya läromedel. Under projektet analyserades beteendets effekt på omgivningen och hälsan och utarbetades gemensamma regler för återvinning och förhållningssätt till naturen och omgivningen. Eleverna utarbetade återvinningsregler för skolorna, och i det internationella projektet lärde sig de unga att det är ett gemensamt ansvar att ta hand om vår planet. Partnerskapsskolorna uppmuntrade eleverna till miljövänligt beteende, frivilligarbete och samhällsengagemang.

Resultat: Under projektet utarbetades en handbok för ett hälsosamt liv för unga. Det hälsosamma livet behandlades mycket grundligt under utbytesperioderna, då det ordnades flera workshoppar där eleverna bekantade sig med en hälsosam kost och livsstil. Miljöfrågor behandlades i varje skola, och under projektet genomfördes många lokala projekt som främjar miljöansvar. Skolornas avfalls-hanteringssystemen förbättrades tack vare projektet. För att höja projektskolornas profil och öka projektets positiva publicitet kontaktades lokala, regionala och nationella skolmyndigheter för att sprida projektet. Projektarbetet utvecklade alla intressentgrupper och samarbetsfärdigheter samt utvidgade deras syn på projektets teman. Deltagarna fick möjlighet att öva på sina språkkunskaper. De internationella skolprojekten gjorde det möjligt för eleverna att få livslånga vänner från andra kulturer och verkligen uppleva en annan kultur. I projektet utvecklades en dialog mellan kollegor från olika länder och man utnyttjade möjligheterna att lära av varandra och utbyta fungerande praxis. Målet var att sprida en miljövänlig, hälsosam, positiv och företagarinriktad livsinställning via sociala medier och webben.

Innovationer: Skolornas traditioner och kompetens i företagsamhetsundervisning och miljövänliga lösningar hjälper till att främja en hälsosammare och grönare värld och livsinställning bland eleverna och ger dem kunskaper, verktyg och färdigheter att förhålla sig mer positivt och realistiskt till framtiden.

Permanent praxis: Allt material som utarbetats inom projektet är tillgängligt för alla som är intresserade av projektet.

Handböckerna och webbplatsen som utarbetats inom projektet är fritt tillgängliga. Handboken kan användas inom hälsofostran, miljöfostran och undervisning i engelska.

Projektets webbplats [Whege \(webnode.page\)](#)

Entrepreneurial Learning for Future Sustainability

2019-1-FI01-KA202-060763 Strategiskt partnerskapsprojekt för yrkesutbildning

Prioriterade områden: Hållbar utveckling, nya innovativa läroplaner, undervisningsmetoder, utveckling av utbildningen, miljöansvar, lärande om företagande, företagarlostran.

Mål: Målet med projektet var att utveckla nya innovativa affärsidéer genom tjänstedesign genom att kombinera idéer om affärsverksamhet och tjänstedesign från fem olika länder och tre utbildningsområden; mode och beklädning, media och frisering. Målet var att öka de studerandes internationella företagarfärdigheter och dela idéer mellan olika länder och sektorer för få mer innovativa affärsmodeller som slutresultat.

Indikatorer: Deltagarna arbetade i Google Drive för att alla deltagande skolor skulle se all verksamhet och kunna följa med hur förhandsuppgifterna blev färdiga. Som indikator användes ett frågeformulär med vilket man samlade in information om hur de överenskomna aktiviteterna lyckades tillsammans med eleverna. Teamens planerings- och utvärderingsmöten ordnades regelbundet under hela projektet. Under mötena följde man systematiskt med hur projektet framskred. Under teamens möten gav man ärlig och uppmuntrande respons till workshopsveckornas anordnare och granskade hur nästa workshopvecka som skulle genomföras med de studerande kunde vidareutvecklas och förbättras. Brådskande ärenden utreddes och följdes också upp per telefon och e-post. De deltagande skolorna ansvarade för planeringen och övervakningen av sina egna evenemang, och varje skola ansvarade för sina egna elever.

Metoder: I projektet kombinerades affärsidéer från olika examina, och idéerna delades mellan olika länder och sektorer i syfte att uppnå mer innovativa resultat. Affärsidéerna fokuserade på att inkludera hållbar utveckling och cirkulär ekonomi som en central del av temana. De studerande fick lära sig framtidsfärdigheter inom cirkulär ekonomi och hållbar utveckling för att få en grund att bygga på i framtiden. Både studerandena och lärarna som deltog utökade sitt internationella teamarbete och nätverkande, främjade sin interkulturella kommunikation, stärkte sin sociala och kulturella medvetenhet och utvecklade sina språkkunskaper. I projektet utbildades både elever och lärare till ny internationell företagarkompetens, och man sänkte tröskeln för de studerande att bli företagare i framtiden. Totalt 86 studerande deltog i workshopveckorna. Alla tre workshopsveckor hade samma huvudmål: att utveckla de studerandes nya innovativa affärsidéer genom att blanda idéer från olika länder och olika sektorer. Affärsidéerna fokuserade på hållbar utveckling och cirkulär ekonomi. Alla studerande som deltog i workshopveckan förberedde sig inför veckan genom att göra förhandsuppgifter som innehöll ett personligt företagartest, intervjuer med lokala företagare, utveckling av en affärsidé inom den egna branschen samt analys av den egna affärsidén och den lokala marknaden med tanke på hållbar utveckling, cirkulär ekonomi och ekonomin.

Resultat: Inom projektet genomfördes två internationella projektmöten för lärare och personal. Inom projektet genomfördes dessutom sammanlagt tre workshopsveckor kombinerade med mobilitet för studerande inom yrkesutbildning. Ett av de viktigaste resultaten av projektet är att man jämförde och utvecklade en ny modell för internationella verksamhetsmodeller för företagarlostran. Deltagarna testade modellen under workshopveckorna, och den visade sig vara en framgång. Deltagarna förberedde sig inför workshopveckorna genom förhandsuppgifterna, och under workshopveckan utvecklade de nya internationella affärsidéer i blandade internationella grupper genom att kombinera idéer från tre olika sektorer och fem olika länder. De studerandes självförtroende ökade och ribban för att bli företagare i framtiden blev lägre. Företagandet blev också ett äkta alternativ för många av de studerande som deltog. Deltagarna fick också en ny och djupare förståelse för hållbar utveckling och cirkulär ekonomi, relaterade begrepp och deras betydelse på lång sikt. Under workshopveckorna besökte man lokala företag, vilket inspirerade de studerandes egna affärsidéer. Genom projektet fick de studerande, men också lärarna som deltog, nya färdigheter i interkulturellt teamarbete och kommunikation, mer kulturell känslighet och bättre språkkunskaper.

Innovationer: I projektet tog man i bruk en innovativ undervisningsmetod och ett sätt att utveckla nya internationella affärsidéer med hjälp av tjänstedesign genom att kombinera idéer från fem länder och tre utbildningsområden samt med fokus på hållbar utveckling och cirkulär ekonomi.

Permanent praxis: En ny undervisningsmetod för internationella verksamhetsmodeller för företagarlostran.

Projektets webbplats [ELFS - Entrepreneurial Learning for Future Sustainability - Prakticum](#)

GeT – Gamification, Education and Training to activate youth for sustainable choices

2019–2020–3-FI01-KA205-092472 Strategiskt partnerskapsprojekt för ungdomssektorn

Prioriterade områden: Projektets prioriterade områden var samhällsengagemang, ansvarsfullt medborgarskap, miljön och klimatförändringen, ungdomars deltagande, ungdomsarbete och ungdomspolitik.

Mål: Målet med projektet var att undersöka spelifiering som en metod för världsmedborgarskapsfostran. Målet med GeT-projektet var att hitta innovativa metoder för att diskutera hållbar konsumtion och skapa en diskussion om sambandet mellan lokala insatser och globala effekter inom

ungdomsarbetet och den globala fostran samt att öka de ungas medvetenhet och verksamhet inom hållbar konsumtion. Målet var att erbjuda ungdomsarbetarna konkreta verktyg för innovativa och inkluderande insatser som främjar hållbar konsumtion och ett aktivt medborgarskap bland unga.

Indikatorer: Framstegen i projektet följdes upp genom regelbunden övervakning av det nationella programkontorets ekonomiuppföljningsmodeller och investeringar i insatserna. Två enkäter om projektets framskridande gjordes med samarbetspartnerna: en i mitten av projektet och en i slutet av projektet. I dessa enkäter hade samarbetspartnerna möjlighet att ge respons för att förbättra verksamheten och planeringen inom projektet. Man mätte projektets framsteg, kvalitet och uppnådda resultat genom att följa upp antalet intervjuade experter, antalet nya nationella nätverk, verktygspaketets antal tittare och nedladdningar samt antalet positiva interaktioner och kommentarer gällande verktygspaketet. Beträffande brädspelet följde man upp antalet unga som deltog i speltestningen, antalet lärare och ungdomsarbetare som deltog i speltestningen, antalet tittare och nedladdningar av brädspelet och antalet positiva kommentarer om brädspelet. För evenemangens del mättes antalet deltagare i det evenemanget med multiplikativ effekt. Samarbetspartnerna samlade in respons under evenemangen med en webblankett och muntligen. En självvärdering gjordes på en webblankett och även under varje partnermöte. Dessutom samlade samarbetspartnerna in information om utbyten mellan partnerorganisationer och vid projektmöten.

Metoder: Spelifiering var projektets huvudmetod. Under projektet samlade partnerorganisationerna in, analyserade och spred bästa praxis för användningen av spel och spelifiering för att behandla komplicerade frågor om hållbar utveckling i ungdomsarbetet. Praxisen publicerades i en verktygslåda som omfattar bästa praxis som är lätt att anpassa för användning var som helst. Partnerna använde också sin sakkunskap för att utveckla ett brädspel som hjälper unga att lära sig om hållbar konsumtion på ett roligt och medryckande sätt. Spelet innehöll tydliga anvisningar för fostrarna, och det kan användas på olika platser och i olika miljöer. Spelet skapades tillsammans med ungdomarna och lanserades på nationella evenemang.

Resultat: I spelet var spelarna aktiva och agerade självständigt. Spelen erbjöd en möjlighet att lekfullt pröva olika verksamhetskoncept. Spelarna kan börja experimentera, simulera och spela ut scenarier. Detta hjälpte dem att identifiera olika sätt att närma sig problem samt att se och pröva olika alternativ. Dessutom använde samarbetspartnerna experternas metoder för lärande och insamling av bästa praxis. I projektet intervjuades experter som har erfarenhet av undervisningsspel, och man samlade in information och tips av dem. Denna information användes för att skapa en verktygslåda för spelifiering för ungdomsarbetare och lärare. Partnerna samlade också in bästa praxis och innovativa edugames-spel som särskilt omfattade teman inom projektet från olika partnerländer. Den bästa praxisen presenterades i verktygslådan.

Innovationer: Spelet blev ett enkelt verktyg för att behandla komplicerade frågor om hållbar utveckling för ungdomsarbetare och lärare, samt ett konkret verktyg för innovativa och inkluderande insatser som främjar hållbar konsumtion och ett aktivt samhällsengagemang bland unga.

Permanent praxis: Projektets resultat är fritt tillgängliga för partnernas ungdomsarbetare, gemenskaper, volontärer och fostrare, vilket erbjuder långsiktiga fördelar för projektet. Samarbetspartnerna fortsätter att samla in uppgifter om antalet tittare, nedladdningar och kommentarer som brädspelet får efter projektperioden. Via samarbetspartnernas nationella och internationella nätverk når spelet europeiska organisationer som arbetar med hållbar utveckling med unga.

Projektets webbplats [Gamification, Education and Training to activate youth for sustainable choices -toolkit - Eettisen kaupan puolesta ry](#)

BILAGA 2. Enkät som skickats till Erasmus+ KA2-projektaktörer

Enkät till ansvarspersonerna för Erasmus+ partnerskap för samarbete med fokus på miljöansvar om innovativ praxis inom projekten.

Bästa ansvarsperson för ett Erasmus+ partnerskap för samarbete,

välkommen att delta i den elektroniska förhandsenkäten för Erasmus+ partnerskap för samarbete som fokuserar på miljöansvar samt i workshoppen som ordnas i september. Denna enkät och höstens workshop erbjuder en möjlighet att dela erfarenheter och innovativ praxis, lära sig om bästa praxis samt nätverka med ansvarspersoner för andra motsvarande projekt.

Utbildningsstyrelsen vill utreda åsikterna hos ansvarspersonerna för Erasmus+ partnerskap för samarbete som redan avslutats och som fokuserat på miljöansvar om projektens potentiella idéer och innovativa praxis. Vi kommer att publicera en utredning om resultaten som strävar efter att kartlägga potentiella innovationer samt uppmuntra och inspirera sökande till nya tillvägagångssätt. Enkätens resultat kommer att utnyttjas i en workshop för ansvarspersoner i september.

Erasmus+-programmet är ett centralt verktyg för att skapa kunskaper, färdigheter och attityder om klimatförändringen och hållbar utveckling. Programmet uppmuntrar till att välja utsläppsnåla rese-sätt och att göra miljöansvarsfulla val i all verksamhet samt stöder spridningen och utvecklandet av information och kunskap om klimat- och miljöfrågor. Klimatförändringen och minskningen av den biologiska mångfalden är stora utmaningar för mänskligheten och för att lösa dem behövs samarbete på olika nivåer, från lokal till internationell nivå. I Erasmus+-programmet har miljöansvar definierats som en prioritering som bör ingå i all projektverksamhet – även i de projekt vars tema inte egentligen är grönhet. Målet är att programdeltagarna ska bli verkliga förändringsaktörer när det gäller att främja hållbar utveckling.

Med hjälp av denna korta enkät vill vi utreda erfarenheterna och tankarna hos dem som arbetar inom Erasmus+-programmet om hur miljöansvaret har främjats och hurdana innovationer som har utvecklats i projekten. Vi hoppas att du svarar så öppet och ärligt som möjligt på frågor som är viktiga för ditt projekt. Det tar ca 10–15 minuter att besvara enkäten. Ditt deltagande är mycket viktigt. Ett preliminärt intresse för att delta i workshoppen kartläggs i slutet av enkäten. Det är gratis att delta i workshoppen i september. Utbildningsstyrelsen ansvarar för deltagarnas resekostnader och bjuder på lunch och kaffe. Vi ber dig fylla i enkäten senast 9.6.2023 så att resultaten hinner med till workshoppen i september. Dina svar är mycket viktiga för oss

Obligatoriska frågor markerade med asterisk (*)

Bakgrundsuppgifter

Organisationens namn*

Organisationstyp*

- ☐ kommunens undervisnings/bildnings/ungdomsväsende
- ☐ daghem
- ☐ grundskola
- ☐ gymnasium/enhetsskola
- ☐ yrkesläroanstalt

- ☐ universitet
- ☐ yrkeshögskola
- ☐ fritt bildningsarbete
- ☐ förening/organisation
- ☐ företag
- ☐ något annat, vad?

3. Projekttyp*

- ☐ KA 201 Strategiskt partnerskapsprojekt för den allmänbildande sektorn
- ☐ KA 202 Strategiskt partnerskapsprojekt för yrkesutbildning
- ☐ KA 203 Strategiskt partnerskapsprojekt för högre utbildning
- ☐ KA 204 Strategiskt partnerskapsprojekt för vuxenutbildning
- ☐ KA 205 Strategiskt partnerskapsprojekt för ungdomssektorn
- ☐ KA 219 Strategiskt partnerskapsprojekt mellan skolor
- ☐ KA 229 Utbytesprojekt mellan skolor

4. Vilket år fick projektet finansiering?

- ☐ 2017
- ☐ 2018
- ☐ 2019
- ☐ 2020

5. När avslutades projektet?

- ☐ 2018
- ☐ 2019
- ☐ 2020
- ☐ 2021
- ☐ 2022
- ☐ 2023

6. Vilken är den primära målgruppen för projektet? *

- ☐ lärare/utbildare/ungdomsarbetare/andra anställda
- ☐ elever/studerande/barn/unga
- ☐ arbetslivet
- ☐ en organisation
- ☐ något annat, vad?
- ☐ alla är lika viktiga

Mål

7. Vilket behov försökte man svara på med projektet?

8. Hurdan kompetens beträffande miljöansvar eftersträvades under projektet?

9. Vilka instanser deltog i att planera projektet och ställa upp mål?

Genomförande

10. Med vilka konkreta metoder främjades miljöansvaret?

11. Vilken av dem tyckte du var den viktigaste/den mest innovativa?

12. Beskriv kort metoden/idén och utvecklingsprocessen i anslutning till den.

13. Hur har man beaktat personer i svagare ställning i projektet?

Resultat

14. Hurdana metoder, praktiska tillämpningar eller kompetenser som relaterar till miljöansvar utvecklades genom projektet?

15. Hur utnyttjades den kompetens, de konkreta metoder och praktiska tillämpningar som projektet gav upphov till?

16. Uppkom det en ny idé under projektet som du tycker kunde vidareutvecklas? Om ja, vilken?

17. Har man skapat bestående verksamhetssätt och innovativ praxis som stöder miljöansvar? Om ja, hurdana?

18. Vilka effekter har projektet haft på det dagliga arbetet, kompetensen och den professionella utvecklingen?

19. Vilket mervärde gav det internationella samarbetet projektet och organisationen?

20. Hur kunde Erasmus+-programmets möjligheter utnyttjas bättre för att främja miljöansvar?

Workshop för ansvarspersoner för Erasmus+ partnerskap för samarbete i september

21. Är du intresserad av att delta i Utbildningsstyrelsens workshop för ansvarspersoner för Erasmus+ partnerskap för samarbete i september? *

☐ Ja

☐ Nej

22. Skulle eventuellt en annan person från er organisation också vara intresserad av att delta i workshopen? *

☐ Ja

☐ Nej

23. Hurdana teman önskar du att ska behandlas i workshopen?

BILAGA 3. Centrala resultat från Erasmus+ KA2-projektaktörernas workshop

WORKSHOPPENS PROGRAM

ERFARENHETER AV ERASMUS+ PARTNERSKAP FÖR SAMARBETE SOM KOORDINERAS AV FINLÄNDSKA AKTÖRER AV ATT FRÄMJA INKLUDERING OCH MÅNGFALD SAMT MILJÖANSVAR

WORKSHOP FÖR ERASMUS+ KA2 PROJEKTAKTÖRER 29.9.2023

Tid: Fredagen 29.9.2023

Plats: Original Sokos Hotel Tripla, Fredriksbergsterrassen 1 B, 00520, Helsingfors

Program

- 09.00–09.30 Morgonkaffe
- 09.30–09.45 Öppning och presentationer, *Anita Varsa, Utbildningsstyrelsen*
- 09.45–10.00 Presentation av teoribakgrunden till utredningen om Erasmus+ partnerskap för samarbete, *Minna Laatu, Utbildningsstyrelsen*
- 10.00–11.00 Vad lärde vi oss?
Kort presentation av resultaten av Erasmus+ partnerskapen för samarbete i smågrupper
- Inkludering och mångfald
 - Miljöansvar
- Facilitator Osku Haapasaari, Åbo universitet, Centret för framtidsforskning*
- 11.00–11.15 Paus
- 11.15–12.00 Betydelsefulla tillvägagångssätt, potentiella utvecklingsidéer, innovativ praxis
- Inkludering och mångfald samt miljöansvar/smågrupperna presenterar sina erfarenheter och idéer för hela gruppen
- Facilitator Osku Haapasaari, Åbo universitet, Centret för framtidsforskning*
- 12.00–13.00 Lunch
- 13.00–14.00 Att bygga ett hållbart samhälle genom internationellt samarbete
– En framtidsforskarens perspektiv på kompetensbehoven
- Juha Kaskinen, Åbo universitet, Centret för framtidsforskning*
- 14.00–14.45 Utvecklingsidéer, främjande av samarbete och fortsatta planer, *arbete i smågrupper*
- 14.45–15.15 Sammanfattning och respons
- Sammanfattning av diskussioner och idéer som kommit upp under dagen
 - Deltagarnas respons om workshoppdagen och eventuella fortsatta åtgärder
- Facilitator Osku Haapasaari, Åbo universitet, Centret för framtidsforskning*
Följande steg, *Anita Varsa Utbildningsstyrelsen, Minna Laatu Utbildningsstyrelsen*
- 15.15–15.45 Avslutningskaffe och evenemangets avslutning

VÄLKOMMEN!

WORKSHOPPENS INNEHÅLL OCH METODER

Mål för workshoppen:

- erbjuda projektens ansvarspersoner möjlighet att dela erfarenheter och innovativ praxis
- fördjupa resultaten från utredningens enkätskede
- lära sig från bästa praxis samt
- nätverka med ansvarspersonerna för andra motsvarande projekt.

Teman för workshoppdagens projekt: **inkludering och mångfald samt miljöansvar**

Förberedelser

Bärbara datorer i smågrupper.

Deltagarna har på förhand fått tillgång till HowSpace-plattformen där de har ombetts presentera sig. I workshoppen finns anteckningsmaterial (papper och pennor), men HowSpace används som det primära verktyget för att spara tankar.

Allmänna anvisningar för smågruppsarbetet

De som assisterar i smågruppsarbetet har tre huvudsakliga uppgifter i workshoppen:

1. Se till att grundprinciperna för grupparbetet är jämlikhet och dialog samt ge alla möjlighet att uttrycka sin åsikt och sina tankar. Det är naturligt att varje grupp har mer pratsamma och mer reflekterande deltagare.
2. Styra gruppen så att alla frågor hinner behandlas inom den angivna tidsramen. Det har reserverats gott om tid för arbetsskedena, men när ivrig diskussionen pågår glömmar man ibland att titta på klockan. Om någon av frågorna väcker mycket diskussion är det dock möjligt att tillägna mer tid för att behandla den än för andra frågor.
3. Anteckna de centrala tankar som kommer fram under diskussionen på evenemangets HowSpace-plattform. Man kan också be deltagarna skriva ner sina tankar på papper och anteckna kompletteringarna på HowSpace-plattformen efter att arbetsskedet avslutats.

Deltagarna sitter i bordsgrupper. Varje bordsgrupp har 6–8 deltagare.

Ledarna för smågruppsarbetet deltar i grupparbetet och kan erbjuda sina egna synpunkter och erfarenheter för att väcka diskussionen.

Efter smågruppsarbetet delar grupperna resultatet av sitt arbete med de övriga deltagarna. Gruppen väljer en rapportör bland sina medlemmar (gärna en projektaktör).

Program	Beskrivning
09.00–09.30	Morgonkaffe
09.30–09.45	Öppning och presentationer, Anita Varsa, Utbildningsstyrelsen, Möteslokalen Eskola-Kaivola-Alpua
09.45–10.00	Presentation av teoribakgrunden till utredningen om Erasmus+ partnerskap för samarbete, Minna Laatu, Utbildningsstyrelsen
10.00–11.00	Arbetsskede 1: Vad lärde vi oss? Kort presentation av resultaten av Erasmus+ partnerskapen för samarbete i smågrupper. (enligt tema) Deltagarna delas in i bordsgrupper enligt tema. Varje grupp har två deltagare från Utbildningsstyrelsen. Arbetsinstruktionerna ges i början av arbetsskedet och faciliteringsfrågorna skickas till workshopparnas assistenter innan evenemanget börjar. Gruppen väljer en rapportör bland sina medlemmar (gärna en projektaktör).
11.00–11.15	Paus
11.15–12.00	Arbetsskede 2: Betydelsefulla tillvägagångssätt, potentiella utvecklingsidéer, innovativ praxis Förflyttning till en gemensam lokal (möteslokalen Eskola-Kaivola-Alpua) Smågrupperna presenterar sina erfarenheter och idéer för hela gruppen.
12.00–13.00	Lunch, restaurang Original Sokos Hotel Tripla, våning 6
13.00–14.00	Att bygga ett hållbart samhälle genom internationellt samarbete – En framtidsforskares perspektiv på kompetensbehoven Juha Kaskinen, Åbo universitet, Centret för framtidsforskning, Möteslokalen Eskola-Kaivola-Alpua
14.00–14.45	Arbetsskede 3: Utvecklingsidéer, främjande av samarbete och fortsatta planer, arbete i smågrupper (sektorsvis) Deltagarna delas om i grupper så att de är i samma bordsgrupper som representanterna för samma utbildningssektor eller förmånstagare. Arbetsinstruktionerna ges i början av arbetsskedet och faciliteringsfrågorna skickas till workshopparnas assistenter innan evenemanget börjar.
14.45–15.15	Sammanfattning och respons • Sammanfattning av diskussioner och idéer som kommit upp under dagen • Deltagarnas respons om workshopsdagen och eventuella fortsatta åtgärder Följande steg, Anita Varsa Utbildningsstyrelsen, Minna Laatu Utbildningsstyrelsen Respons
15.15–15.45	Avslutningskaffe och evenemangets avslutning

WORKSHOPPARNAS SAMMANFATTNING, CENTRALA DISKUSSIONSÄMNE OCH CENTRALA SYNUNKTER

ERASMUS+ KA2 PARTNERSKAP FÖR SAMARBETE/ARBETE I SMÅGRUPPER FÖRMIDDAGEN 29.9.2023
VAD LÄRDE VI OSS?

GRUPP 1

Vad lärde vi oss? Vilka av projektets resultat, idéer eller verksamhetssätt lever/levde kvar efter att projektet avslutades? Uppstod dessa resultat, idéer eller verksamhetssätt spontant eller var de en planerad del av projektets genomförande?

- De studerandes medvetenhet om miljöansvar, hållbar utveckling och klimatförändringen ökade, man kan påverka även med små saker
- Situationen vad gäller rent vatten är olika i olika länder
- Barnen deltog aktivt, även små barn lär sig saker om miljöansvar när man pratar om saker på en nivå som är lämplig för åldersnivån
- Läromaterialet om hållbart företagande som producerats inom projektet används fortfarande i olika länder, t.ex. Seinäjoki yrkeshögskola som deltog i projektet har genomfört en kurs utifrån det. Materialet kan utnyttjas på olika utbildningsstadier. Inom projektet genomfördes nationella och internationella tävlingar om hållbart företagande i blandade grupper. Vi hoppas att dessa tävlingar i grupper mellan olika utbildningsstadier lever vidare. Det kom innovativa förslag från tävlingarna.
- Miljötemat behandlades ur olika synvinklar. De elever som deltog i mobilitetsperioderna samarbetade i grupp. Förutom miljöteman lärde man sig interaktionsfärdigheter och språkkunskaper utvecklades. Miljötemana syns starkt i skolan.

Om du skulle lyfta fram en sak du lärt dig under genomförandet av projektet, vad skulle det vara?

- Barnen blev aktiva aktörer och hållbar utveckling blev en del av vardagen på daghemmet.
- Tävlingarna om hållbart företagande mellan olika utbildningsstadier fungerar bra och de studerande lärde sig mycket nytt.
- Även om miljön var temat för projektet lärde vi oss också om andra prioriterade områden inom Erasmus+-programmet (digital transformering, inkludering, aktivt medborgarskap).
- Vi funderade på frågor kring hållbar utveckling i det dagliga livet.

Mötte ni motgångar eller utmaningar i genomförandet av projektet, och om ja, hur klarade ni av dem? Vad skulle du ha gjort annorlunda under genomförandet av projektet? Grunda dina svar på dina egna erfarenheter.

- Det var tidvis utmanande att följa upp budgeten för projektet och rapportera om projektet samt att använda kommissionens system.
- Coronaviruset påverkade genomförandet av projektet. Vi var tvungna att uppdatera projektplanen och ändra på tidtabellen för projektet.
- I olika länder har semesterperioder vid olika tidpunkter, så ibland är det utmanande att hitta gemensam tid
- I gymnasiet orsakade studentskrivningarna och slutproven i andra länder utmaningar med tidtabellen
- Världen vidgas av internationella projekt!

GRUPP 2

Vad lärde vi oss? Vilka av projektets resultat, idéer eller verksamhetssätt lever/levde kvar efter att projektet avslutades? Uppstod dessa resultat, idéer eller verksamhetssätt spontant eller var de en planerad del av projektets genomförande?

- Aktörer från olika sektorer deltog i projektet, t.ex. forskare vid universitet som samlar in information – vidareutveckling i projekten
- I partnerländerna hade projekten även elever med utvecklingsstörning som danslärare – varför förhåller man sig inte likadant i Finland
- Frivillighet och gemenskap lyfts fram bättre på andra håll i Europa
- Den egna organisationens styrkor lyfts fram på ett annat sätt när man jämför med andra organisationer
- I projektet började man skapa ett permanent, kontinuerligt nätverk, inte bara ett projekt som upphör i sinom tid.
- I produktionen av materialet: för vem är materialet avsett: är det för yrkespersoner, beslutsfattare, användare, t.ex. beakta lätläshet. Vi förstod inte att beakta detta i början
- I projektet skapas "personligheter" för vilka resultat skapas. Man skapar en kontext där resultaten testas – resultaten testas i kontexten och samtidigt görs målgruppen delaktig i testningen
- Tjänstedesignverktyg i bruk!
- En gemensam f2f inledning underlättar det fortsatta arbetet. Redan när projektet planeras funderar man på hur projektets resultat och idéer ska förankras i organisationen. Utvecklingen utgår från ett behov. Varje organisations behov beaktas.
- Alla har rätt till högklassig musikundervisning – projektet har ökat iveren för utveckling och viljan att dela med sig av den egna praxisen
- Utbyte av god praxis: idéer från partners. Utbildning i berättande under projektet – jag ökade samarbetet även under Covid-tiden

Om du skulle lyfta fram en sak du lärt dig under genomförandet av projektet, vad skulle det vara?

- Partnerna har ett inkluderingsteam (styrgrupp) som förutom yrkespersoner även omfattar projektets målgrupp.
- Det är särskilt viktigt att skapa ett permanent kontinuerligt nätverk

Mötte ni motgångar eller utmaningar i genomförandet av projektet, och om ja, hur klarade ni av dem? Vad skulle du ha gjort annorlunda under genomförandet av projektet? Grunda dina svar på dina egna erfarenheter.

- Partnerna har olika behov och resurser. Hur uppfattas behovet av särskilt stöd i olika länder
- Resurser och medföljande personer på resan, t.ex. hur kan man ta med personer som behöver krävande särskilt stöd också när de behöver mer stöd än en lärare kan ge
- Brexit
- Stora kulturella skillnader – vilka är universella lagbundenheter, hur uttrycks de
- Hur sammanfattar man det väsentliga?
- Covid påverkade resandet, meningen var att även elever med särskilt stöd skulle resa. Att skapa hybridutbildning under särskilda omständigheter
- Nya utvecklingsidéer redan under projektet: inkluderande konstundervisning även för invandrare

GRUPP 3

Vad lärde vi oss? Vilka av projektets resultat, idéer eller verksamhetssätt lever/levde kvar efter att projektet avslutades? Uppstod dessa resultat, idéer eller verksamhetssätt spontant eller var de en planerad del av projektets genomförande?

- Det lönar sig för alla att bekanta sig med En-ROADS (climateinteractive.org) klimatsimulatore. Vi har använt detta som rollspel tillsammans med högstadiel elever.
- Talviseuranta är en nationell databas som används för att följa snötäckets djup i klimatförändringen. Lämpar sig från daghemsåldern till högstadiet/gymnasiet. (Man kan identifiera djurspår i snön eller göra verkliga snöundersökningar om snödjup och snötäthet) Observationerna sparas i den nationella databasen och på så sätt deltar man i riktig undersökning. www.talviseuranta.fi
- Kontakterna med lokala aktörer har upphört
- Bl.a. universitetssamarbetet har medfört nya föreläsningshelheter i biologi (t.ex. hur man lagar mat av celler)
- Besöken med partnerorganisationerna fortsätter
- Samarbetsämnen har behandlats och fördjupats under lektionerna efter samarbetsperioden
- Digitala verktyg har delats med varandra (t.ex. En-roads)
- Effektivitetsgärningarna har förblivit synliga även senare (t.ex. klimatförändringsskyltar)
- Länkar till vardagslivet (t.ex. matproduktionen och rutten till butiken)
- Förslag från de unga till politiker för att utveckla samhällsansvaret (t.ex. övervakning och minskning av matsvinnet)
- Delade idéer och verksamhetsmodeller (t.ex. Earth Hour-evenemang)
- Temadagen om likabehandling med workshoppar har blivit kvar i skolans årsklocka
- En gemensamt genomförd examensdel (Data Centre-expert) fortsätter efter projektet
- Nätverken har stärkts och man har redan börjat planera följande projekt
- Att fira ett Earth Hour-evenemang
- Likabehandlingsworkshoppar ordnas hela tiden
- Examensdelen Data Centre-expert samt ett starkt nätverk och samarbete blev permanenta vid läroanstalten
- Att stärka europeiskheten/internationalismen genom miljöfrågor, dvs. lära sig om klimatförändringens olika effekter i olika länder och regioner och därigenom få en gemensam, bredare förståelse
- Insamling av data i databasen Talviseuranta (bl.a. djupgående snöforskning och snöanalys)
- Simulatore EN Roads som grafiskt visar hur olika åtgärder, t.ex. kolbeskattning, påverkar klimatförändringen
- Snögubbsdemonstration längs en väg med mycket trafik, bl.a. sloganen "Snow must go on"

Om du skulle lyfta fram en sak du lärt dig under genomförandet av projektet, vad skulle det vara?

- På praktisk nivå simulator EN Roads
- Vi har börjat bedriva betydelsefull miljöfostran
- Samarbetet via webben och verksamhetskulturen fungerar också inom yrkesutbildningen
- Inte bara ytligt miljöansvar (t.ex. i återvinningsärenden, man bygger inte nytt avfall av gammalt avfall), utan betydelsefull och djupgående miljöfostran

- Digital transformering med i utvidgningen av internationaliseringen, eftersom verksamhetsmodellerna har stärkts särskilt i och med pandemin (t.ex. digital mobilitet togs med)
- Bekanta nätverk underlättar verksamheten och medför framtida möjligheter

Mötte ni motgångar eller utmaningar i genomförandet av projektet, och om ja, hur klarade ni av dem? Vad skulle du ha gjort annorlunda under genomförandet av projektet? Grunda dina svar på dina egna erfarenheter.

- Coronan utmanade mobiliteten och samarbetspartnerna väntade på beslut av koordinatörn
- Coronan utmanade också ordnandet av aktiviteter (t.ex. motionsaktiviteter)
- Väderförhållandena utmanade övningar med anknytning till klimat och snö under mobilitetsperioderna som fastställdes på förhand
- Kulturella skillnader (t.ex. tidsuppfattning)
- Pandemin stökade till projekten, men Teams gjorde samarbetet intensivt
- Internationella Teams-möten blev vanligare och medförde nya kontaktkulturer
- Tidsutmaningarna i olika kulturer och annan kulturfostran fick man lära sig genom försök och misstag

GRUPP 4

Vad lärde vi oss? Vilka av projektets resultat, idéer eller verksamhetssätt lever/levde kvar efter att projektet avslutades? Uppstod dessa resultat, idéer eller verksamhetssätt spontant eller var de en planerad del av projektets genomförande?

- Ungdomarna är likadana runt om i Europa och alla är intresserade av miljöfrågor
- Ett bilateralt fortsättningsprojektet med en partner; partnern fick, men inte det finländska gymnasiet > vi fortsätter dock att samarbeta med temat med egen finansiering
- Ämnena har presenterats för hela skolan, hela skolan är medveten
- En engelskakurs i åk 7 är en miljökurs, det man lärt sig inom projektet har använts under kursen i fråga
- Utifrån romanen funderade man på om vattenbrist kunde vara möjlig och hur romanens dystopi kunde vara verklighet i framtiden
- Gymnasiet: även olika historiska perspektiv på vattendragens betydelse
- Gymnasiet: vattenmätningar (syrehalt, grumlighet, olika halter osv.) > prover från olika länder på havsvatten, sjövattnet, bäckar, kranvatten, snö > vi mätte olika halter och undersökte i vilket land vattnet är bästa > apparaterna som användes för detta används fortfarande på biologilektionerna
- Den utrustning som skaffats för projektet används fortfarande (vattenmätning)
- Gymnasiet: mätning av vattenanvändningen under en vecka (själv samt familjemedlemmar) både i Finland och i andra länder > skillnader i resultaten mellan länderna
- Klimatförändringen: energibesparing, hur snabbt förmultnar saker, vad förvandlas avfall till > materialet lever kvar i daghemmet (det fanns endast lite material för de allra minsta, och material producerades)

Om du skulle lyfta fram en sak du lärt dig under genomförandet av projektet, vad skulle det vara?

- Unga är likadana överallt och intresserade av miljöfrågor
- Arbetsfördelningen ska vara tydlig i varje organisation (fokus!)
- Stereotyperna om olika nationaliteter rasade
- Samarbetet mellan de olika grupperna på daghemmet stärktes, småbarnspedagogiken går i stora drag i samma riktning i olika länder, även om det visserligen förekommer skillnader i skol-systemen
- En entusiastisk grupp genomförde projektet i vardagen och delade tankar och idéer mellan anställda och olika grupper.
- En allmän iakttagelse: samma arbete utförs på samma sätt även om man kommer från väldigt olika bakgrunder och olika skolor (från 3-åringar till gymnasieelever), de planerade helheterna var lätta att genomföra > gemensamma europeiska värderingar
- Det behövs en tight kärngrupp för att dela ansvaret under genomförandet av projektet

Mötte ni motgångar eller utmaningar i genomförandet av projektet, och om ja, hur klarade ni av dem? Vad skulle du ha gjort annorlunda under genomförandet av projektet? Grunda dina svar på dina egna erfarenheter.

- Coronaviruset påverkade mötena, men eleverna fick presentera sina resultat för varandra på distans vid seminarier

Övriga synpunkter

- Det internationella perspektivet: gymnasieelever reste för att träffa varandra, och för en del var det den första utlandsresan
- Den finländska småbarnspedagogiken är mycket friare än i många andra länder, så skillnaderna mellan olika länder lyftes också fram
- Internationalism syns för barnen inom småbarnspedagogiken: kontakter med andra länder genom Teams, så även barnen såg varandra och man delade praxis

GRUPP 5

Vad lärde vi oss? Vilka av projektets resultat, idéer eller verksamhetssätt lever/levde kvar efter att projektet avslutades? Uppstod dessa resultat, idéer eller verksamhetssätt spontant eller var de en planerad del av projektets genomförande?

- De studerandes arbetslivskontakter ökade tack vare det organisationssamarbete som uppstod i och med projektet
- Internationellt samarbete och internationell kompetens. Även de studerande upplever att de har något att ge och de sprider gärna kunskap.
- Datacenter (gröna energikällor), som även högstadiееlever kan bekanta sig med.
- Examensdel som kan genomföras internationellt
- Arbetsgruppen för en hållbar framtid där eleverna i alla skolor i Kangasala har gjorts delaktiga.
- Nätverkande: många samarbetspartner runt om i Europa. Ett omfattande projektsamarbete fördjupar organisationens kompetens.

- Samarbetet har levt kvar, kontakten mellan samarbetsnätverket är intensiv.
- Miljöansvarstema på Earth hour-dagen, till exempel "en dag utan digitala apparater". En planerad del av projektgenomförandet.
- Social hållbarhet: i skolan pågår en årlig temadag: erfarenhetsexperter från olika minoritetsgrupper, verkstadsarbete.
- Spontant född MOOC – tack vare pandemin som hindrade mobiliteten. Avläggs även för tillfället av många studerande från olika ställen. Miljö- och hållbarhetstematik ingår.

Om du skulle lyfta fram en sak du lärt dig under genomförandet av projektet, vad skulle det vara?

- I projekten kan man göra verkligt konkreta saker på grund av den omfattande organisationspoolen
- Det internationella samarbetet inom miljöskyddet ökar hoppet och förståelsen för att vi i Finland inte är ensamma. Förståelsen för att vi är en del av en stor helhet inspirerar allt mer till att agera.
- I många saker ligger Finland redan ett steg före i vad vi kan föra till partnerländerna. Detsamma gäller åt andra hållet. Det är viktigt att komma ihåg att saker och ting framskrider i olika takt i olika länder.
- De studerande vill gå från medvetenhet till konkreta handlingar. Vi måste erbjuda möjligheter till detta. De unga behöver också något som på ett konkret sätt startar verksamheten – "plocka ett skräp om dagen" eller påverka landskapsplanen.
- Ungdomarna är mer medvetna om och intresserade av miljöfrågor än man ens kunde gissa. Medvetenheten och entusiasmen för att göra saker är allmäneuropeiska.
- På mycket olika håll i Europa är miljö- och inkluderingsfrågorna slutligen mycket lika. De studerande har goda chanser att ta sig från ett finländskt universitet till exempel till Italien.
- Effekt: även små gärningar blir stora när många gör dem: i Finland och i övriga Europa.

Mötte ni motgångar eller utmaningar i genomförandet av projektet, och om ja, hur klarade ni av dem? Vad skulle du ha gjort annorlunda under genomförandet av projektet? Grunda dina svar på dina egna erfarenheter.

- Pandemin utmanade, men främjade också: det digitala språnget
- Pandemin försvårade genomförandet av projektet, men den förlängda projekttiden hjälpte. Coronaviruset försvårade också användningen av mobilitetspengar, men finansieringen fick användas för att utveckla en annan verksamhet i skolan. Tack till Utbildningsstyrelsen för sin flexibilitet och sitt stöd.
- Kommunikation med nya partner på grund av kulturella skillnader, till exempel olika hierarkiska nivåer. Skillnaderna i språkkunskaper ökade arbetsmängden.

GRUPP 1

Utvecklingsidéer, främjande av samarbete, fortsatta planer

Vilka tankar väckte den förändring i framtida kompetensbehov som presenterades i Juha Kaskinens anförande?

- Being international is a future skill; a problem with the Erasmus+ programme is that it is actually not international, but very European.
- A question for Tulevaisuuden tutkimuskeskus: What kind of skills are needed for someone who studies or researches the future?
- In the future, communication skills and empathy will be important, resilience. How can we teach students work ethics? They don't want to make any effort: for example, they think some texts are too long.
- Do we need language skills in the future, if the AI can be used at the same time as we communicate with each other?
- Some students prefer paper books, not e-books.
- ChatGPT can also be used in creating emails or even for lesson plans.
- In using the AI, we have to teach students to be critical. The content created by AI can be biased.
- Social skills are also important in the future, these are skills that can be learned in international projects
- AI will be the biggest change of our time, probably both the biggest threat and possibility. Hopefully there will be training for teachers on the topic. Teachers need to be prepared for the use of AI. Students use Google translate in translating tasks, for example. Students will be using AI in their future jobs.

GRUPP 2

Utvecklingsidéer, främjande av samarbete, fortsatta planer

Vilka tankar väckte den förändring i framtida kompetensbehov som presenterades i Juha Kaskinens anförande?

- Vad skulle det fria bildningsarbetet kunna ge i framtiden för att möta framtida kompetensbehov? T.ex. gör vi nu mycket inom hållbar utveckling, men vad medför t.ex. den tekniska utvecklingen?
- Vad medför den tekniska utvecklingen t.ex. i arbetet med personer med utvecklingsstörning? En hotbild är att den tekniska utvecklingen differentierar olika grupperns möjligheter.
- Fenomen: för personer med funktionsnedsättning är transitionen mellan den grundläggande utbildningen och yrkesutbildningen en utmaning: inom den grundläggande utbildningen fungerar stödet och servicen, men när övergången kommer förändras något på ett grundläggande sätt. Ungdomarna lämnas utan stödet de behöver (resultat av THL:s undersökning). Ansvarsfrågorna är inte tydliga i övergångsskedet.
- När man tänker på gemenskapen kan de offentliga tjänsterna inte skapa gemenskapliga tjänster och kollisioner mellan olika grupper, eftersom tjänsterna är starkt sektorbaserade och "siloformade" (t.ex. endast äldre personer eller unga osv.).

- Borde inte den artificiella intelligensen vara t.ex. en möjlighet för personer med funktionsnedsättning att förstå världen – nu är detta långt borta och i händerna på en liten grupp.
- Distansarbete vs. arbete ansikte mot ansikte – är de i balans och hur uppstår balansen?
- Man kan arbeta för framtiden, det hjälper inte att ligga på stället. Man måste hitta nätverk och kanaler.
- Ofta fäster man uppmärksamhet vid negativa saker och lägger inte märke till små signaler i vardagen/i större utsträckning. Man måste lyfta fram den positiva utvecklingen och att något kan göras för de unga.
- Det traditionella hierarkiska tänkandet är i en brytningstid: man förväntar sig inte längre en signal från högre upp, utan man kan börja agera "nerifrån uppåt".
- Samarbetet mellan företag och andra sektorer är säkert viktigt – t.ex. att producera tjänster i samarbete. Här finns praktiska utmaningar, såsom företagens tidsanvändning och prioriteringar.

Vilka förändringsbehov identifierar ni inom er sektor?

- Fenomen: för personer med funktionsnedsättning är transitionen mellan den grundläggande utbildningen och yrkesutbildningen en utmaning: inom den grundläggande utbildningen fungerar stödet och servicen, men när övergången kommer förändras något på ett grundläggande sätt. Ungdomarna lämnas utan stödet de behöver (resultat av THL:s undersökning). Ansvarsfrågorna är inte tydliga i övergångsskedet.
- Vi måste vara medvetna om att vi är betydande "aktörer" som förändringsaktörer – vi följer inte bara med strömmen. Detta är ett viktigt budskap till de unga. Människor och människors självkänsla förstärks.
- Genom det fria bildningsarbetet skulle så många som möjligt kunna delta i utbildningen – de vars röst hörs mindre. Arbetet med att identifiera och erkänna kunskande är fortfarande aktuellt.
- I Finland grundar sig verksamheten på tillit, jämlikhet och argumentation. Ojämligheten kan förstöra detta.
- Platser för dialog behövs (mellan olika människogrupper och nivåer) – uppkomsten av ojämlikhet och förlusten av förtroende.

Ett tryggt, enkelt liv vore önskvärt – hur uppnås detta och hur skulle det här livet se ut?

GRUPP 3

Utvecklingsidéer, främjande av samarbete, fortsatta planer

Vilka tankar väckte den förändring i framtida kompetensbehov som presenterades i Juha Kaskinens anförande?

- Digital transformering och artificiell intelligens har utnyttjats i projektet, en grundläggande kompetensnivå måste inkluderas i undervisningen
- De studerandes attitydförändring – man har sagt till de studerande att robotarna får ta ert jobb, attityden borde ändras så att artificiell intelligens osv. kommer till hjälp.
- Artificiell intelligens förändrar också lärarnas arbete, att lära sig nytt ökar i synnerhet belastningen på äldre personer, det är viktigt att stödja andra i förändringsskedet
- Utbildningen borde i ännu högre grad motsvara arbetslivets behov – Hur skulle man få ut mindre utbildningshelheter? Reformen av yrkesutbildningen minskade undervisningsresurserna, så det var en svår ekvation.

- Finansiären styr utbildningen – bollen till UKM att det finns entusiasm för utveckling på fältet, men det behövs resurser
- Kvaliteten borde vara en avgörande faktor i utbildningen, inte studiepoäng och examina
- Man borde bli av med examensfokusen

Vilka förändringsbehov identifierar ni inom er sektor?

- Mer samarbete med arbetslivet --> Hur finansieras och organiseras det?
- Bort från examensstrukturen --> På vilka andra sätt kan man påvisa arbetets art och kompetens?
- Omorganisering av lärararbetet och stärkande av välbefinnandet --> Med vilka resurser vid nedskärningen av utbildningens finansiering?
- Att svara på aktuella behov i arbetslivet och öka antalet korta utbildningar --> Hur säkerställer man att de utexaminerades kunskaper inte är "föråldrade" när de utexamineras, utan förbereder dem på den framtida omvälvningen?
- Att stärka språk- och kulturutbildningen samt internationalisera kvalifikationer, ordna språkutbildning redan i ursprungslandet, integrera yrkes- och språkundervisningen, ökat multiprofessionellt stöd --> Hur stärker och stöder man integrationen och stärker den kunskapsbaserade invandringen?
- Ansvarsfullt och kritiskt utnyttjande av digital och artificiell intelligens --> Hur stärker man en realistisk men hoppfull inställning till framtidens verktyg i olika generationer?
- Integrera konst i undervisningen (t.ex. illustrera föreläsningar eller musicerande mellan traditionella stilar) --> Hur påverkar och identifierar man de "traditionella" färdigheter som behöver utvecklas i en föränderlig värld?
- Fortsättningsprojektet bör gälla undervisningspersonalens välbefinnande – t.ex. sekreteraruppdrag har skjutits på dem och den ökade arbetsbelastningen har lett till att arbetet blivit presterande. Personalens ökade kompetens sker inte i denna situation – har Finland råd med denna försämring av kompetensen och välbefinnandet?
- Man bör lyssna på arbetslivet med känsligt öra och t.ex. hur artificiell intelligens tas/kan tas med i utbildningen – den frigör resurser för annan verksamhet
- Man måste förbereda sig på arbetsrelaterad invandring och integrering av invandrarstuderande i yrkesstudierna och även anpassa utbildningen enligt detta (språkträning)
- Man har strävat efter att inkludera ukrainare i utbildning, bl.a. genom projekt
- Språkutbildning och handledande utbildning behövs före den egentliga yrkesutbildningen
- Verktyg och identifieringsmetoder bör utvecklas för identifiering av invandrarnas kunnande
- Man har börjat använda musik i att hjälpa invandrarbarn lära sig finska
- För invandrarstuderandenas utbildning behövs också sådana resurser som lärarna inte har, t.ex. psykologi, kulturtolkar... För hela integrationsprocessen behövs mer än en skola/läroanstalt --> Seinäjokimodellen/projektet tillsammans med Seinäjoki yrkeshögskola håller på att bygga upp en sådan sektorsövergripande stödmodell för integration
- Man borde koncentrera sig på lärarnas välbefinnande – arbetets karaktär och mängd har ökat, belastningen har ökat
- Snabbare sysselsättningslösningar – examinas betydelse borde minskas

- Finansieringsmodellen borde rätas ut – lärarna borde kunna koncentrera sig på sitt arbete
- Samundervisning och praktiska övningssituationer och simuleringar t.ex. i språkinläringen har varit till nytta för lärresultaten
- Musik eller t.ex. att teckna ett föredrag till en serie som stöd för utbildningen/föredraget inför meningsfullhet i utbildningen. Kreativa lösningar kan leda till ett effektivare resultat
- Nedsänkningen av vuxenutbildningsstödet är oroväckande i fråga om utbildningen för vuxna, karriärbyten och kompletterande utbildning hotar att äventyras

GRUPP 4

Utvecklingsidéer, främjande av samarbete, fortsatta planer

Vilka tankar väckte den förändring i framtida kompetensbehov som presenterades i Juha Kaskinens anförande?

- Digitaliseringen påverkar också kontakten och skapar nya sätt att agera och nätverka
- Projekten och flygning vs. miljön.
- Särskilda situationer skapar nya lösningar: t.ex. digital utveckling under Covid-19, det som är normalt idag var tidigare en utmaning
- Nya yrken uppstår och lärande via olika medier – t.ex. lärande från YouTube
- Miljömedvetenhet inte bara i projekten utan som en del av hela organisationens och skolans kultur redan inom småbarnspedagogiken. Genomskär redan läroplanen, men bör tas med på ett ännu mer konkret sätt.
- Nyttan med projekten är att man kan fördjupa sig mer i temat. Aktivt aktörskap
- I projekten från miljömedvetenhet till lösningar – hur genomskär miljömedvetenheten samhället.
 - Samhällelig effekt redan från unga år
- Oron för omgivningen framhävs – klockan tickar
- Samma saker görs redan på flera fronter

Vilka förändringsbehov identifierar ni inom er sektor?

- Betona goda val – öka inte klimatångesten. Hur påverkar man attityder – polarisering av värderingar. En del av eleverna är mycket medvetna, andra inte, hur får man med alla.
- Konkreta åtgärder i projekten och upplevelser av att agera för klimatet för unga och barn – en positiv signal om att de kan agera för miljön – ser sin egen inverkan – Små åtgärder (för att förebygga klimatångest)

Övriga synpunkter

- Projekten och det europeiska samarbetet ger en bild av ett enat Europa. Bort från den egna bubblan – självklarheterna i den egna kulturen framhävs också. Man skapar äkta kontakter och relationer
- Nätverken och kompetensen ökar i projekten
- Den egna värdegrunden i förhållande till den gemensamma värdegrunden, den grundläggande utbildningens värderingar, möter inte nödvändigtvis vårdnadshavarnas värderingar

GRUPP 5

Utvecklingsidéer, främjande av samarbete, fortsatta planer

Vilka tankar väckte den förändring i framtida kompetensbehov som presenterades i Juha Kaskinens anförande?

- Kreativa metoder fungerar också bra i verksamhet riktad till unga. Enligt responsen från de studerande är Scenario Building-metoden meningsfull. Scenariotänkandet bör stärkas särskilt i läroämnena med anknytning till miljötematik. Aktivitetsbaserade metoder och ett framtidsperspektiv hjälper de ungas klimatångest.
- Inom djurforskningen bedrivs mycket framtidsorienterad forskning, alternativa verkligheter skapas. Miljöångest är ett allmänt identifierat fenomen, och konstens metoder är väsentliga för att stödja detta.
- I Erasmus+-projekten är perspektivet ofta lokalt, individuellt och konkret: vad kan just jag göra.
- Det hade varit nödvändigt att öka kreativiteten och konstens perspektiv
- Även nu görs planering på ett framtidsorienterat sätt, särskilt när man ansöker om projektfinansiering
- Fastställandet av kompetens och perspektivet på arbetsbeskrivningarna var bekant och hade identifierats redan tidigare. Perspektivet på att skapa visioner av arbetsbeskrivningarna utgick väl från datorn vs. människan – till exempel de nya rollerna i skolvärlden. En helt ny roll är till exempel koordinatören för välbefinnande.
- Artificiell intelligens utmanar: vad händer t.ex. med bedömningen... Hur kan vi hantera artificiell intelligens? Hur klarar yrkespersoner inom utbildning och forskning förändringen? Å andra sidan möjligheterna: analys av stora data
- Utvidgningen av de europeiska universiteten
- Att omvandla utbildningstjänsterna mer till fria/gemensamma resurser och samarbete. Avveckla överlappningar och spara resurser
- En förändring i undervisningskulturen: mångsidigare undervisningsmetoder, studerandegruppen blir heterogenera.

BILAGA 4. Förteckning över informationskällor

KÄLLOR

A compendium of the 2022 European Innovative Teaching Award laureates
[compendio.pdf \(sepie.es\)](#)

Collection of Green Projects for Erasmus+ and European Solidarity Corps
[FINAL-COMPENDIUM-SALTO-1.pdf \(erasmusplus.fr\)](#)

Data collection and analysis of Erasmus+ projects: [Focus on education for environmental sustainability: final report](#)

Data collection and analysis of Erasmus+ projects: [Focus on inclusion in education: final report](#)

Erasmus+-programmet Vad erbjuder det (vuxenutbildning)
[Erasmus+, what's in it for me? - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)

Erasmus+-programmet Vad erbjuder det? (allmänbildande utbildning)
[Erasmus+, what's in it for me? - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)

Erasmus+-programmets och Europeiska solidaritetskårens inkluderings- och mångfaldsstrategi
[implementation-inclusion-diversity_apr21_fi \(2\).pdf](#)

Den nationella inkluderings- och mångfaldsstrategin för programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren
[Den nationella inkluderings- och mångfaldsstrategin för programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren \(oph.fi\)](#)

Strategi för miljöansvar för Finlands nationella kontor inom programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren
[Strategi för miljöansvar för Finlands nationella kontor inom programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren](#)

Erasmus+-effektverktyg
[Erasmus+-effektverktyg | Utbildningsstyrelsen \(oph.fi\)](#)

Europeiska kommissionens Erasmus+-programhandledning
[Erasmus+ Programme Guide: The essential guide to understanding Erasmus+](#)

Europeiska kommissionens kvalitetsstandarder Erasmus Quality Standards - mobility projects - VET, adults, schools | Erasmus+ (europa.eu)
[Erasmus Quality Standards - mobility projects - VET, adults, schools | Erasmus+ \(europa.eu\)](#)

Europeiska kommissionens projektdatabas [Search | Erasmus+ \(europa.eu\)](#)

Europeiska kommissionens delegerade förordning (EU) 2023/2710, [L_202302710SV.000101.fmx.xml \(europa.eu\)](#)

Europaparlamentets och rådets förordning (eu) 2021/817, [L_2021189SV.01000101.xml \(europa.eu\)](#)

Kreativa Europa: Handbok om god miljöpraxis
Greening of the Creative Europe Programme – Good environmental practices guide for Creative Europe Programme
[Greening of the Creative Europe Programme - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)

Utbildningsstyrelsens nyhet Samarbete och praktisk inriktning är nycklarna till att lära sig miljö hållbarhet.
[Samarbete och praktisk inriktning är nycklarna till att lära sig miljö hållbarhet | Utbildningsstyrelsen \(oph.fi\)](#)

Utbildningsstyrelsen Presentation av Erasmus+-projekten
[Presentation av Erasmus+-projekten | Utbildningsstyrelsen \(oph.fi\)](#)

Utbildningsstyrelsens utredning om regional jämlikhet i internationell verksamhet
[Den regionala jämlikheten när det kommer till internationalisering behöver fortsättningsvis förbättras](#)

Utbildningsstyrelsens handbok Hållbar framtid [Hållbar framtid | Utbildningsstyrelsen \(oph.fi\)](#)

Effekterna av lärarnas Erasmus+-fortbildningsperioder i skolorna (KA1) Internationell utredning 2016 och 2019.
[Effekterna av lärares Erasmus+-fortbildningsperioder i skolorna \(KA1\)](#)

[Sitras 100 smarta vardagsgärningar 100 smarta vardagsgärningar – Sitra](#)

Unicef Innovation, **Impact Brief 2023** [WIP Impact Brief 2023 \(unicef.org\)](#)

Effektiv internationell verksamhet
[Effektivitet och utvärdering av effekterna av kommunens internationella verksamhet](#) (på finska)

Effektivitetstänkandets nuläge och de deltagande organisationernas behov. Utbildningsstyrelsen. Rapporter och utredningar 2019:10. (på finska)
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/vaikuttava-erasmus-vaikuttavuusajattelun-nykytilanne-ja>

Online
ISBN 978-952-13-6958-2
ISSN 1798-8926